
สถานการณ์นโยบายและมาตรการพลังงาน ของไทย 2546

สารบัญ

ส่วนที่ 1 บทสรุปผู้บริหาร

ส่วนที่ 2 สถานการณ์ราคาน้ำมันเชื้อเพลิง

ส่วนที่ 3 สถานการณ์พลังงานของประเทศไทย

ส่วนที่ 4 ยุทธศาสตร์พลังงานของประเทศ

- พลังงานเพื่อการแข่งขันของประเทศไทย

ส่วนที่ 5 นโยบายและมาตรการพลังงาน ปี 2546

นโยบายด้านปิโตรเลียม

- นโยบายการตรึงราคาน้ำมัน
- โครงการ "พลังไทย ลดใช้พลังงาน"
- การจัดตั้งสถาบันบริหารกองทุนพลังงาน (องค์การมหาชน)
- โครงการจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับชาวประมงในเขตต่อเนื่อง
- แผนแม่บทระบบท่อส่งก๊าซธรรมชาติ ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2544 - 2554 (ปรับปรุง)
- การส่งเสริมการใช้ก๊าซธรรมชาติในภาคขนส่ง

นโยบายด้านไฟฟ้า

- การปรับโครงสร้างกิจการไฟฟ้าและแนวทางการกำกับดูแล
- แผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้าของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2546 - 2559
- แผนระดมทุนของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค
- การรับซื้อไฟฟ้าจากผู้ผลิตไฟฟ้าย่อยเล็ก (Small Power Producers: SPP)
- การรับซื้อไฟฟ้าจากผู้ผลิตไฟฟ้าพลังงานหมุนเวียนขนาดเล็กมาก
- โครงการส่งเสริมผู้ผลิตไฟฟ้าย่อยเล็กที่ใช้พลังงานหมุนเวียน
- ร่างสัญญาซื้อขายไฟฟ้าโครงการน้ำเทิน 2

นโยบายด้านอนุรักษ์พลังงาน

- ความก้าวหน้าการดำเนินมาตรการประหยัดพลังงาน

- การดำเนินการตามพระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. 2535

ส่วนที่ 6 ความร่วมมือระหว่างประเทศด้านพลังงาน

- ความร่วมมือภายใต้กรอบ อาเซียน (ASEAN)
- ความร่วมมือภายใต้กรอบ BIMST-EC
- ความร่วมมือในอนุภาคลุ่มแม่น้ำโขง (GMS)

จัดทำโดย สำนักนโยบายและแผนพลังงาน
สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน กระทรวงพลังงาน
มีนาคม 2547
online ตั้งแต่ 14 พค 2547

ส่วนที่ 1

บทสรุปผู้บริหาร

จากสงครามความขัดแย้งระหว่างสหรัฐอเมริกาและอิรักที่เกิดขึ้นในปี 2546 ได้ส่งผลให้ราคาพลังงานของโลก มีความเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง ทั้งทิศทางที่ลดต่ำลงและเพิ่มขึ้น ซึ่งทำให้ประเทศไทยจำเป็นต้องมีนโยบายและมาตรการต่างๆ เพื่อรองรับสิ่งที่จะเกิดขึ้นต่อความเดือดร้อนของประชาชน โดยเฉพาะกระทรวงพลังงาน โดยสำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน (สนพ.) ได้มีการกำหนดนโยบายและมาตรการด้านพลังงานในปี 2546 ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

1. สถานการณ์ราคาน้ำมันเชื้อเพลิงปี 2546 และแนวโน้มปี 2547

1.1 สถานการณ์ราคาน้ำมันเชื้อเพลิง ปี 2546

ความต้องการและการผลิตน้ำมันดิบ ในปี 2546 ความต้องการใช้น้ำมันดิบโดยรวมของโลกได้เพิ่มขึ้นจากปี 2545 อยู่ที่ระดับ 78.8 ล้านบาร์เรล/วัน โดยประเทศในกลุ่ม OECD มีอัตราการใช้น้ำมันเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.5 ขณะที่ประเทศนอกกลุ่ม OECD มีอัตราการใช้น้ำมันเพิ่มขึ้น ร้อยละ 3.1 ส่วนปริมาณการผลิตโดยรวมของโลกอยู่ในระดับเดียวกับปริมาณการใช้ โดยกลุ่มโอเปกมีการผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.3 อยู่ที่ระดับ 26.9 ล้านบาร์เรล/วัน ในขณะที่เพดานการผลิตปัจจุบันอยู่ที่ระดับ 24.5 ล้านบาร์เรล/วัน สำหรับประเทศนอกกลุ่มโอเปกมีปริมาณการผลิตอยู่ที่ระดับ 46.9 ล้านบาร์เรล/วัน เพิ่มขึ้นจากปี 2545 ร้อยละ 2.2

ราคาน้ำมันดิบ ในปี 2546 ราคาน้ำมันดิบเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 27 - 31 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล เป็นผลจากมาตรการคงปริมาณการผลิตของกลุ่มโอเปกไว้ที่ระดับ 25.4 ล้านบาร์เรล/วัน แต่ในช่วงปลายปีกลุ่มโอเปกได้ลดปริมาณการผลิตลงมาอยู่ที่ระดับ 24.5 ล้านบาร์เรล/วัน เริ่มมีผลตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2546 ประกอบกับการเก็บสะสมน้ำมันเพื่อความอบอุ่นมีมากขึ้น และเหตุการณ์สงครามระหว่างสหรัฐอเมริกากับอิรัก ดังนั้นในไตรมาสที่ 4 ของปี ราคาน้ำมันดิบดูไบและเบรนท์เฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 27.67 และ 29.33 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล ตามลำดับ

ราคาน้ำมันสำเร็จรูปในตลาดจอร์จทาวน์ ในปี 2546 ราคาน้ำมันเบนซินออกเทน 95, 92, น้ำมันก๊าด ดีเซลหมุนเร็ว และน้ำมันเตา ปรับตัวสูงขึ้นมาอยู่ที่ระดับ 34.96, 33.64, 32.91, 32.31 และ 27.37 ตามลำดับ เนื่องจากความต้องการใช้ที่เพิ่มขึ้นในอุตสาหกรรมปิโตรเคมีและโรงไฟฟ้าและอุปทานในภูมิภาคเอเชียลดลง และ โรงกลั่นน้ำมันบางแห่งปิดซ่อมบำรุง

ราคาขายปลีกน้ำมันเชื้อเพลิง ในปี 2546 ปรับตัวสูงขึ้นเมื่อเทียบกับปี 2545 โดยราคาน้ำมันเบนซินออกเทน 95, 91 และดีเซลหมุนเร็วปรับตัวสูงขึ้น 1.35, 2.36 และ 0.90 บาท/ลิตร ตามลำดับ โดยปัจจัย ค่าเงินบาทในปี 2546 ได้แข็งตัวขึ้นทำให้ต้นทุนราคาน้ำมันของไทยเพิ่มขึ้น แต่ราคาขายปลีกน้ำมันสำเร็จรูปของไทยยังต่ำกว่าระดับราคาน้ำมันในตลาดโลก จากการที่รัฐบาลมีมาตรการช่วยเหลือเพื่อบรรเทาผลกระทบต่อประชาชน โดยการตรึงราคาขายปลีกน้ำมันเบนซินออกเทน 95, 91 และดีเซลหมุนเร็ว ณ กรุงเทพมหานคร ไว้ที่ระดับ 16.99, 15.99 และ 14.79 บาท/ลิตร ตามลำดับ ในช่วงวันที่ 8 กุมภาพันธ์ - 19 พฤษภาคม 2546

ค่าการตลาดเฉลี่ยและค่าการกลั่น ของปี 2546 ค่าการตลาดได้ปรับตัวลดลงมาอยู่ที่ระดับ 1.07 บาท/ลิตร ค่าการกลั่นเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 0.77 บาท/ลิตร (3.11 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล) โดยปรับตัวเพิ่มขึ้น 0.30 บาท/ลิตร เมื่อเทียบกับปี 2545 ทั้งนี้ ระดับคุ่มทุนของโรงกลั่นน้ำมันจะอยู่ที่ 3 - 4 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล

1.2 แนวโน้มราคาน้ำมันเชื้อเพลิง ปี 2547

ราคาน้ำมันดิบ นักวิเคราะห์คาดการณ์ว่าในปี 2547 ราคาน้ำมันดิบดูไบและเบรนท์จะเคลื่อนไหวอยู่ในระดับ 25 - 27 และ 27 - 29 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล ตามลำดับ และปริมาณการผลิตน้ำมันดิบของโลก อยู่ในระดับ 80.5 ล้านบาร์เรล/วัน เพิ่มขึ้น 1.4 ล้านบาร์เรล/วัน โดยเป็นการเพิ่มขึ้นของประเทศนอกกลุ่มโอเปค ขณะเดียวกันความต้องการใช้อยู่ในระดับ 80.7 ล้านบาร์เรล/วัน เพิ่มขึ้น 1.6 ล้านบาร์เรล/วัน โดยคาดว่าความต้องการใช้ของกลุ่ม OECD จะเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะสหรัฐอเมริกาและยุโรป รวมทั้งประเทศจีนตามการคาดการณ์ว่าเศรษฐกิจของจีนจะขยายตัวสูงถึงระดับร้อยละ 8

ราคาน้ำมันสำเร็จรูปในตลาดจอร์จทาวน์ จะเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงตามราคาน้ำมันดิบและความต้องการใช้ในภูมิภาค โดยคาดว่าราคาน้ำมันเบนซินออกเทน 95 และดีเซลหมุนเร็วในตลาดจอร์จทาวน์ ปี 2547 จะเคลื่อนไหวอยู่ในระดับ 30 - 33 และ 29 - 32 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล ตามลำดับ

ราคาขายปลีกน้ำมันสำเร็จรูปของไทย จะเคลื่อนไหวตามราคาน้ำมันสำเร็จรูปในตลาดจอร์จทาวน์และค่าเงินบาท ซึ่งคาดว่าราคาขายปลีกน้ำมันเบนซินออกเทน 95, 91 และดีเซลหมุนเร็ว จะเคลื่อนไหวอยู่ที่ระดับ 15 - 17, 14 - 16 และ 13 - 15 บาท/ลิตร ตามลำดับ

2. สถานการณ์พลังงานของไทยปี 2546

2.1 ภาพรวม

จากรายงานภาวะเศรษฐกิจของประเทศในปี 2546 อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศได้ขยายตัวที่ร้อยละ 6.7 โดยมีปัจจัยสำคัญจากการขยายตัวในภาคการลงทุนของภาครัฐและภาคเอกชน รวมทั้งการบริโภคภายในประเทศที่ขยายตัวสูงขึ้น ซึ่งได้ส่งผลให้ความต้องการใช้พลังงานเชิงพาณิชย์ของประเทศขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.2 เมื่อเทียบกับปี 2545 โดยเฉพาะการใช้ถ่านหินนำเข้าและก๊าซธรรมชาติ และการผลิตพลังงานเชิงพาณิชย์ได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.4 โดยที่การผลิตน้ำมันดิบเพิ่มสูงขึ้นถึงร้อยละ 27.5 จากการผลิตที่เพิ่มขึ้นของ แหล่งผลิตแหล่งใหญ่ ได้แก่ เบญจมาศของบริษัท เชฟรอน และแหล่งผลิต บริษัทยูโนแคล ส่วนการนำเข้า (สุทธิ) พลังงานเชิงพาณิชย์เพิ่มขึ้นร้อยละ 10.6 จากการนำเข้าถ่านหินมาใช้ในภาคการผลิตไฟฟ้าและภาคอุตสาหกรรม เนื่องจากราคาถ่านหินนำเข้ามีราคาต่ำกว่าราคาลิกไนต์ที่ผลิตภายในประเทศ และได้มีการนำเข้าก๊าซธรรมชาติจากประเทศพม่าเพิ่มขึ้นร้อยละ 11.1 เพื่อนำมาใช้ในการผลิตไฟฟ้าของ กฟผ. และโรงไฟฟ้า IPP ประกอบกับ การนำเข้าน้ำมันดิบมากขึ้น ในปริมาณที่สูงขึ้น ทำให้อัตราการพึ่งพาพลังงานเชิงพาณิชย์จากต่างประเทศเพิ่มจากระดับร้อยละ 62 ของความต้องการใช้พลังงานของประเทศในปีก่อนเป็นร้อยละ 65 ในปีนี้

สำหรับการใช้พลังงานเชิงพาณิชย์ขั้นสุดท้ายของปี 2546 เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.5 เมื่อเทียบกับปีก่อน ซึ่งเป็นการใช้พลังงานเกือบทุกชนิดที่เพิ่มสูงขึ้นยกเว้นการใช้ลิกไนต์ลดลงถึงร้อยละ 43.6 ขณะที่การใช้ถ่านหินนำเข้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 40.7 และการใช้ก๊าซธรรมชาติเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.9 เช่นเดียวกับการใช้ไฟฟ้าและน้ำมันสำเร็จรูปเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.1 และ 5.7 ตามลำดับอย่างไรก็ตาม ไทยนำเข้าพลังงานในปี 2546 คิดเป็นมูลค่า 411,193 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 20.2 เมื่อเทียบกับปี 2545 มูลค่าการนำเข้าน้ำมันดิบมีสัดส่วนสูงสุดคือ ร้อยละ 85 ของมูลค่าการ นำเข้าพลังงานของประเทศ หรือเป็นเงิน 346,057 ล้านบาท

2.2 น้ำมันดิบ

การผลิตน้ำมันดิบของปี 2546 เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 27.5 โดยปริมาณการผลิตอยู่ที่ระดับ 96 พันบาร์เรลต่อวัน แหล่งผลิตที่สำคัญได้แก่ แหล่งเบญจมาศของบริษัท เชฟรอน และแหล่งผลิตของบริษัท ยูโนแคล คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 71 ของปริมาณการผลิตน้ำมันดิบของประเทศ ส่วนการใช้น้ำมันดิบเพื่อการกลั่นในปี 2546 อยู่ที่ระดับ 846 พันบาร์เรลต่อวัน เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.2 แต่อย่างไรก็ตามจากปริมาณการผลิตน้ำมันดิบและคอนเดนเสทของไทยมีสัดส่วนเพียงร้อยละ 19 ของความต้องการใช้ในประเทศ จึงต้องมีการนำเข้าน้ำมันดิบ ในปี 2546 ปริมาณการนำเข้าสุทธิจำนวน 710 พันบาร์เรลต่อวัน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการนำเข้าจากตะวันออกกลาง คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 79 ส่วนการส่งออกน้ำมันดิบในปีนี้มีปริมาณเพิ่มขึ้นร้อยละ 35.6 เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา และมูลค่าจำนวนเงินประมาณ 24,164 ล้านบาท ส่วนใหญ่ส่งไปยังประเทศในแถบเอเชีย ได้แก่ จีน สิงคโปร์

2.3 ก๊าซธรรมชาติ

ปริมาณการผลิตก๊าซธรรมชาติของปี 2546 เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.0 โดยผลิตอยู่ที่ระดับ 2,106 ล้านลูกบาศก์ฟุตต่อวัน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 75 ของปริมาณที่ใช้ทั้งหมด ส่วนการใช้ก๊าซธรรมชาติในปีเพิ่มขึ้น ร้อยละ 7.2 โดยปริมาณการใช้อยู่ที่ระดับ 2,791 ล้านลูกบาศก์ฟุตต่อวัน ประกอบด้วย การใช้ก๊าซธรรมชาติที่ผลิต ในประเทศ (ร้อยละ 75) ก๊าซธรรมชาตินำเข้า (ร้อยละ 25) ภาพรวมการใช้ยังคงเพิ่มขึ้นทั้งในภาคอุตสาหกรรม ภาคการผลิต และไฟฟ้าโดยเฉพาะโรงไฟฟ้าใหม่ในโครงการ IPP ที่ใช้ก๊าซธรรมชาติเป็นเชื้อเพลิง 2 โรง ได้แก่ บริษัท บ่อวิน เพาเวอร์ ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด และบริษัท อีสเทอร์น เพาเวอร์ แอนด์ อีเลคตริก จำกัด ขณะที่ปริมาณการนำเข้าก๊าซธรรมชาติเพิ่มสูงขึ้นร้อยละ 11.1 หรือปริมาณ 686 ล้านลูกบาศก์ฟุตต่อวัน เป็นการนำเข้าจากพม่า เพื่อนำไปใช้ในการผลิตไฟฟ้าที่โรงไฟฟ้าราชบุรี โรงไฟฟ้าวังน้อย และโรงไฟฟ้าอื่นๆ ของเอกชน สำหรับการผลิตก๊าซธรรมชาติเหลวในปี 2546 ผลิตอยู่ที่ระดับ 10,583 บาร์เรลต่อวัน และมีการใช้ในประเทศเป็นปริมาณ 10,219 บาร์เรลต่อวัน และ ส่งออกไปจำหน่ายยังประเทศสิงคโปร์ เป็นจำนวน 851 บาร์เรลต่อวัน

2.4 ผลิตภัณฑ์น้ำมันสำเร็จรูป

การผลิตน้ำมันสำเร็จรูปในปี 2546 เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.9 เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา และ ความต้องการใช้น้ำมันสำเร็จรูปเพิ่มขึ้น ร้อยละ 5.7 โดยเฉพาะการใช้น้ำมันดีเซล เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 9.1 โดยมีปริมาณการผลิตยังคงสูงกว่าความต้องการใช้ภายในประเทศ เป็นผลให้ในปีนี้มี การส่งออกน้ำมันสำเร็จรูปสุทธิเป็นจำนวน 88 พันบาร์เรลต่อวัน โดยมีการผลิตน้ำมันเบนซิน น้ำมันดีเซล น้ำมันเตา และก๊าซปิโตรเลียมเหลว (LPG) มีปริมาณเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.7, 9.2, 1.6 และ 4.8 ตามลำดับ เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา ขณะเดียวกันการใช้น้ำมันเบนซินเพิ่มขึ้นอยู่ที่ระดับ 132 พันบาร์เรลต่อวัน และการใช้น้ำมันดีเซลปีเพิ่มขึ้นอยู่ที่ระดับ 302 พันบาร์เรลต่อวัน ส่วนการใช้น้ำมันเตา น้ำมันเครื่องบิน และก๊าซ LPG มีปริมาณเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 4.3, 0.4 และ 3.3 ตามลำดับ สำหรับการ นำเข้าและส่งออกในปีนี้มีปริมาณการนำเข้าและส่งออกน้ำมันดีเซลลดลงจากปีที่ผ่านมาถึงร้อยละ 14.3 และ 7.8 ตามลำดับ

สำหรับการใช้ LPG ในสาขาต่างๆ ได้แก่ การใช้ครัวเรือน ยานพาหนะ และภาคอุตสาหกรรม ซึ่งพบว่าการใช้ในครัวเรือนมีสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 70 ของปริมาณการใช้เป็นเชื้อเพลิง) ปริมาณการใช้ อยู่ที่ระดับ 48 พันบาร์เรลต่อวัน ที่เหลือเป็นการใช้ในอุตสาหกรรม และในรถยนต์ รวมทั้งใช้เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมปิโตรเคมีในปี

2.5 ถ่านหิน/ลิกไนต์

การผลิตลิกไนต์ในปี 2546 มีปริมาณ 18.9 ล้านตัน โดยการผลิตจากเหมืองแม่เมาะของ กฟผ. (ร้อยละ 84) และเหมืองเอกชน (ร้อยละ 16) โดยที่ปริมาณการใช้ลิกไนต์ในปีนี้ ลดลงอยู่ที่ระดับ 17.9 ล้านตัน ซึ่งส่วนมากถูกใช้ในการผลิตไฟฟ้าของ กฟผ. ถึงร้อยละ 86 และที่เหลือถูกใช้ในภาคอุตสาหกรรม ซึ่งสัดส่วนการใช้ลดลงจากปีก่อน เนื่องจากค่าขนส่งที่เพิ่มขึ้นเป็นไปตามนโยบายจำกัดนำหนักบรรทุกทุกจึงทำให้ราคาถ่านหินในประเทศแพงกว่าราคาถ่านหินนำเข้า ดังนั้นปริมาณการนำเข้าถ่านหินเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 40.7 หรือจำนวน 7.9 ล้านตัน

2.6 ไฟฟ้า

กำลังการผลิตติดตั้งไฟฟ้าของไทย ณ เดือนธันวาคม 2546 ประกอบด้วย กำลังผลิตของ กฟผ. การรับซื้อจากเอกชน (IPP และ SPP) และไฟฟ้านำเข้า (จาก สปป.ลาว และมาเลเซีย) มีจำนวน 24,983 เมกะวัตต์ โดยมีสัดส่วนเป็นร้อยละ 58, 40 และ 2 ตามลำดับ ส่วนปริมาณการผลิตพลังงานไฟฟ้าของประเทศมีจำนวน 118,411 กิกะวัตต์ชั่วโมง เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 6.4 ซึ่งได้จากการใช้ก๊าซธรรมชาติเป็นเชื้อเพลิงจำนวน 85,720 กิกะวัตต์ชั่วโมง จากถ่านหินจำนวน 19,301 กิกะวัตต์ชั่วโมง จากพลังน้ำ 7,208 กิกะวัตต์ชั่วโมง จากน้ำมันเตา 2,434 กิกะวัตต์ชั่วโมง และอื่นๆ โดยที่ความต้องการไฟฟ้าสูงสุดในปีนี้ อยู่ในเดือนพฤษภาคมที่ระดับ 18,121 เมกะวัตต์ สูงกว่าความต้องการไฟฟ้าสูงสุดของปี 2545 ซึ่งอยู่ที่ระดับ 16,681 เมกะวัตต์ เป็นผลให้มีค่าตัวประกอบการใช้ไฟฟ้าเฉลี่ย (Load Factor) อยู่ที่ระดับร้อยละ 73.9 และมีอัตรากำลังผลิตสำรองไฟฟ้าต่ำสุด (Reserved Margin) อยู่ที่ระดับร้อยละ 35.1 แต่กระนั้นปริมาณการใช้ไฟฟ้าของประเทศเพิ่มขึ้นอยู่ระดับที่ 106,138 กิกะวัตต์ชั่วโมง โดยสาขาธุรกิจและสาขาอุตสาหกรรมใช้ไฟฟ้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.0 และ 7.9 ตามลำดับ ขณะที่บ้านอยู่อาศัยและภาคเกษตรเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.8, 18.7 ตามลำดับ

สำหรับการใช้ไฟฟ้าในเขตนครหลวงขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.7 เมื่อเทียบกับปีก่อน และที่ใช้ไฟฟ้าในเขตภูมิภาคเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.6

2.7 ปริมาณสำรองพลังงานของประเทศ

ณ สิ้นปี 2545 ปริมาณสำรอง (Proved Reserves + Probable Reserves) ของน้ำมันดิบอยู่ที่ 461 ล้านบาร์เรล คอนเดนเสท 585 ล้านบาร์เรล ก๊าซธรรมชาติ 24,653 พันล้านลูกบาศก์ฟุต และ ลิกไนต์ 2,137 ล้านตัน หากปริมาณการผลิตพลังงานดังกล่าวยังคงอยู่ที่ระดับการผลิตของปี 2545 จะมีน้ำมันดิบใช้ได้อีกประมาณ 17 ปี คอนเดนเสท ประมาณ 30 ปี ก๊าซธรรมชาติ (รวมแหล่งพื้นที่ทับซ้อนไทย-มาเลเซีย) ประมาณ 34 ปี และลิกไนต์ประมาณ 109 ปี

3. ยุทธศาสตร์พลังงาน : พลังงานเพื่อการแข่งขันของประเทศไทย

เมื่อวันที่ 28 สิงหาคม 2546 กระทรวงพลังงาน ได้จัดประชุมเชิงปฏิบัติการยุทธศาสตร์พลังงานขึ้น โดยมีนายกรัฐมนตรี พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร เป็นประธาน มีจุดประสงค์เพื่อกำหนด ยุทธศาสตร์พลังงานของประเทศให้มีความมั่นคง และเพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการแข่งขันของ ประเทศ โดยได้วางแนวทางการพัฒนาพลังงานของประเทศ เพื่อให้ประเทศมีความมั่นคงด้าน พลังงาน และส่งเสริมศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ และได้กำหนดยุทธศาสตร์พลังงาน ไว้ 4 ด้าน ดังนี้

3.1 ยุทธศาสตร์การใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ

เป้าหมาย : ลดค่าความยืดหยุ่นด้านพลังงาน (Energy Elasticity) ของประเทศลงจาก 1.4 : 1 ใน ปัจจุบันให้เหลือ 1 : 1 ภายในปี 2550 โดยกำหนดมาตรการมุ่งเน้นที่ภาคการขนส่งและภาค อุตสาหกรรมเป็นหลัก ซึ่งได้กำหนดมาตรการไว้ดังนี้

(1) ภาคคมนาคมขนส่ง

มาตรการ : ให้มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการขนส่งคนและสินค้าจากการใช้รถยนต์มาเป็นระบบ การขนส่งด้วยระบบราง ให้มีการวางเครือข่ายขนส่งแบบผสมผสาน (Multimodal Transport) อย่างมีประสิทธิภาพทั้งการขนส่งทางบก และทางน้ำ ส่งเสริมการใช้พาหนะประหยัดพลังงาน และ ใช้มาตรการด้านภาษีมาสร้างแรงจูงใจ ในการประหยัดพลังงานภาคคมนาคมขนส่ง

(2) ภาคอุตสาหกรรม

มาตรการ : เร่งรัดดำเนินการปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมในเชิงศักยภาพการแข่งขัน และปรับ นโยบายส่งเสริมการลงทุนโดยให้ค้ำประกันถึงมิติด้านพลังงาน และมูลค่าในเชิงเศรษฐกิจ (Economic Value) กำหนดมาตรการภาษีเพื่อสนับสนุนการประหยัดพลังงานในภาคอุตสาหกรรม เร่งประกาศ มาตรฐานสินค้าประหยัดพลังงานสำหรับเครื่องใช้ไฟฟ้าและรถยนต์ มาตรฐานโรงงานประหยัด พลังงาน (Energy Conservation Certification) ส่งเสริมระบบผลิตพลังงานที่ใช้พลังงานอย่างมี ประสิทธิภาพ

3.2 ยุทธศาสตร์การพัฒนาพลังงานทดแทน : โอกาสใหม่ของประเทศไทย

เป้าหมาย : เพิ่มสัดส่วนพลังงานทดแทน จากเดิมในปี 2545 ที่มีสัดส่วนอยู่ที่ร้อยละ 0.5 ของ พลังงานเชิงพาณิชย์ หรือคิดเป็น 265 พันตันเทียบเท่าน้ำมันดิบ เป็นร้อยละ 8 ของพลังงานเชิง พณิชย์ หรือคิดเป็น 6,540 พันตันเทียบเท่าน้ำมันดิบ ภายในปี 2554 หรือในอีก 8 ปีข้างหน้า

มาตรการ : กำหนดระเบียบหรือกฎหมายบังคับ Renewable Portfolio Standard (RPS) สำหรับ โรง ไฟฟ้าที่ก่อสร้างใหม่ ต้องผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ ลม หรือ ชีวมวล ในสัดส่วนร้อยละ 4 กำหนดมาตรการ จูงใจเพื่อให้มีการรับซื้อไฟฟ้าที่ผลิตจากพลังงานทดแทน สนับสนุนการวิจัย และการพัฒนาพลังงานทดแทนที่ประเทศไทยมีศักยภาพสูง เช่น แสงอาทิตย์ พลังน้ำขนาดเล็ก ลม

และชีวมวล (เศษวัสดุเหลือใช้จากการเกษตร และขยะมูลฝอย) และสนับสนุนให้ชุมชนร่วมเป็นเจ้าของโรงไฟฟ้าที่ผลิตจากพลังงานทดแทน

3.3 ยุทธศาสตร์การสร้างความมั่นคงด้านพลังงาน

(1) ด้านไฟฟ้า

เป้าหมาย : ให้มีกำลังผลิตไฟฟ้าที่สมดุลเพียงพอต่อความต้องการใช้ ไม่ให้เกิดไฟฟ้าดับ หรือ ไฟฟ้าตกหรือมีกำลังไฟฟ้าสำรองมากเกินไปจนเกิดความจำเป็น มีโครงสร้างราคาค่าไฟฟ้าที่เหมาะสมเป็นธรรม และมีการคำนึงคุณภาพชีวิตและลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของชุมชนและท้องถิ่น

มาตรการ : ให้การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยเป็นผู้รับผิดชอบระบบการผลิตและระบบส่งไฟฟ้าของประเทศ และเป็นผู้รับผิดชอบจัดตั้งกองทุนเพื่อการพัฒนาชุมชนพื้นที่รอบโรงไฟฟ้า เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต และลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของประชาชนที่อยู่รอบโรงไฟฟ้า

(2) ด้านพลังงานสิ้นเปลืองจากเชื้อเพลิงธรรมชาติ(Fossil Fuel)

เป้าหมาย : ให้ประเทศไทยมีก๊าซธรรมชาติจากแหล่งในประเทศเพียงพอต่อความต้องการใช้ในประเทศได้นานอีก 30 ปี โดยมีอัตราการใช้เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 5 ต่อปี และยืดระยะเวลาการใช้สำรองพลังงานของประเทศจาก 30 ปี เป็น 50 ปี

มาตรการ : ส่งเสริมการสำรวจและการผลิตในประเทศ เร่งรัดการเจรจาและทำความตกลงกับประเทศเพื่อนบ้านในบริเวณพื้นที่คาบเกี่ยว ประสานความร่วมมือด้านพลังงานกับประเทศต่างๆ ในภูมิภาค สนับสนุนโครงการท่อก๊าซอาเซียน (Trans ASEAN Gas Pipeline) และส่งเสริม ปตท. ปตท.สผ. และเอกชนไทยที่มีศักยภาพ ให้ไปลงทุนด้านพลังงานในต่างประเทศ

3.4 ยุทธศาสตร์การปรับประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางพลังงานในภูมิภาค

เป้าหมาย : พัฒนาประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางการค้าขายพลังงาน (Energy Trading Hub) โดยปรับโครงสร้างและบทบาทจากผู้ซื้อ มาเป็นผู้ค้าพลังงานในอนาคต

มาตรการ : ปรับปรุงระบบและโครงสร้างภาษีอากร เพื่อจัดการเก็บภาษีซ้ำซ้อนและอุปสรรคในระบบการค้าน้ำมัน โดยจัดตั้งเขต Free Zone (FZ) พัฒนาระบบเครือข่ายสายส่งไฟฟ้า ระบบเครือข่ายท่อก๊าซและระบบเครือข่ายพลังงานอื่นๆระหว่างประเทศ เพิ่มการใช้โครงสร้างพื้นฐานที่มีอยู่ให้เต็มประสิทธิภาพ โดยส่งเสริมการใช้ระบบขนส่งน้ำมันทางท่อและผลักดันระบบถนน รถไฟ และการเดินเรือ เชื่อมโยงภูมิภาคจนถึงจีนตอนใต้ และพัฒนาเส้นทางยุทธศาสตร์พลังงานภาคใต้ (Southern Strategic Energy Land Bridge) เชื่อมโยงการผลิตและการขนส่งน้ำมันจากตะวันออกกลาง เอเชียใต้ ออกสู่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยใช้ระบบท่อขนส่งน้ำมัน และสร้างระบบคลังน้ำมันสำรอง

4. นโยบายและมาตรการพลังงานปี 2546

ในปี 2546 นโยบายด้านพลังงานซึ่งถูกกำหนดขึ้นโดยมติคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ (กพช.) และคณะกรรมการบริหารนโยบายพลังงาน (กบง.) ประกอบด้วย นโยบายด้านปิโตรเลียม นโยบายด้านไฟฟ้า และนโยบายด้านอนุรักษ์พลังงาน รวม 15 เรื่อง ซึ่งมีนโยบายและมาตรการที่สำคัญดังนี้

4.1 นโยบายด้านปิโตรเลียม

(1) นโยบายการตรึงราคาน้ำมัน เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2546 สถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างสหรัฐอเมริกาและอิรัก ได้ส่งผลให้ราคาน้ำมันดิบและน้ำมันสำเร็จรูปในตลาดโลกได้ปรับตัวสูงขึ้นรัฐบาลจึงได้มีนโยบายช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชน โดยคณะกรรมการบริหารนโยบายพลังงานและคณะรัฐมนตรีได้เห็นชอบแนวทางการแก้ไขปัญหาราคาน้ำมันแพง โดยให้จัดหาเงินประมาณ 3,000 - 6,000 ล้านบาท สำหรับจ่ายชดเชยเพื่อตรึงราคาน้ำมันเชื้อเพลิง และนำส่งเข้ากองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง โดยแยกบัญชีเงินชดเชยลดราคาน้ำมันออกต่างหากจากบัญชี

กองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง เพื่อแยกการเก็บเงินคืนเข้ากองทุนน้ำมันฯ เมื่อราคาน้ำมันลดต่ำลง โดยปรับลดราคาขายปลีกน้ำมันเบนซินออกเทน 95,91 และดีเซลหมุนเร็ว ณ กรุงเทพมหานคร อยู่ที่ระดับ 16.99, 15.99 และ 14.79 บาท/ลิตร ตามลำดับ โดยเริ่มมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2546 เป็นต้นไป นอกจากนี้ ให้มีการออกพระราชกฤษฎีกาการจัดตั้งสถาบันบริหารกองทุนพลังงาน (องค์การมหาชน) ขึ้นเพื่อเป็นกลไกในการแก้ไขปัญหาราคาน้ำมันในระยะยาว ต่อมาในเดือนพฤษภาคม ราคาน้ำมันในตลาดโลกปรับตัวลดลง คณะรัฐมนตรีจึงได้มีมติให้ ยกเลิกการเก็บเงินเข้ากองทุนน้ำมันฯ และปล่อยให้ราคาน้ำมันกลับสู่ระบบราคาน้ำมันลอยตัวตามตลาดโลก อย่างไรก็ตาม ในเดือนธันวาคม 2546 ราคาน้ำมันดิบและน้ำมันสำเร็จรูปในตลาดโลกได้ปรับตัวสูงขึ้น เนื่องจากการผลิต น้ำมันเบนซินของโลกไม่เพียงพอต่อความต้องการของตลาด รัฐบาลจึงได้มีนโยบายเพื่อช่วยเหลือประชาชน ในช่วงราคาน้ำมันแพงอีกครั้ง โดยให้ตรึงราคาขายปลีก รวมภาษีมูลค่าเพิ่มของน้ำมันเบนซินออกเทน 95, 91 และดีเซล หมุนเร็วไว้ที่ระดับ 16.99, 16.19 และ 14.59 บาท/ลิตร ตามลำดับโดยเริ่มมีผลตั้งแต่วันที่ 10 มกราคม 2547 เป็นต้นไป ซึ่งนับตั้งแต่วันที่ เริ่มตรึงราคาน้ำมันขายปลีกน้ำมันเชื้อเพลิงจนถึงวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2547 กองทุนน้ำมันฯ ได้มีการจ่ายเงินชดเชยสะสมไปแล้วจำนวน 1,809 ล้านบาท

(2) โครงการ "พลังไทย ลดใช้พลังงาน" เมื่อรัฐบาลมีนโยบายการตรึงราคาน้ำมันเพื่อช่วยบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชน โดยให้ประชาชนจ่ายค่าน้ำมันเชื้อเพลิงต่ำกว่าความเป็นจริง และเพื่อให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการประหยัดพลังงาน ซึ่งจะช่วยประหยัดเงินตราในการนำเข้าพลังงานได้ สนพ. จึงได้มีโครงการ "พลังไทย ลดใช้พลังงาน" ขึ้นเพื่อรณรงค์ให้ประชาชนร่วมมือกันในการใช้พลังงานอย่างประหยัดและมี ประสิทธิภาพ โดยมีแนวทางการรณรงค์ 4 แนวทาง คือ 1) การตรวจเช็คสภาพรถยนต์อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง 2) รณรงค์ให้ขับรถด้วยความเร็วไม่เกิน 90 กิโลเมตร/ชั่วโมง 3) รณรงค์ให้ประชาชนทั่วประเทศรวมดับไฟ และ 4) รณรงค์ให้ประชาชนตั้งอุณหภูมิเครื่องปรับอากาศที่ 25°C และทำความสะอาดเครื่องปรับอากาศอย่างสม่ำเสมอ

(3) การจัดตั้งสถาบันบริหารกองทุนพลังงาน (องค์การมหาชน) สืบเนื่องจากนโยบายการตรึงราคา น้ำมัน คณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2546 ได้มีมติเห็นชอบร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารกองทุนพลังงาน (องค์การมหาชน) และต่อมาได้ลงประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2546 โดยจุดประสงค์ของการจัดตั้งสถาบันบริหารกองทุนพลังงาน (องค์การมหาชน) เพื่อจัดหาเงินมาให้กองทุนน้ำมันฯ นำไปชดเชยราคาน้ำมันเชื้อเพลิง เพื่อรักษาระดับราคาขายปลีกน้ำมันเชื้อเพลิงภายในประเทศ ซึ่งองค์ประกอบของคณะกรรมการสถาบันมีจำนวน 10 คน โดยมีปลัดกระทรวงพลังงานเป็นประธานกรรมการ และกรรมการโดยตำแหน่ง 4 คน และ ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน และมีผู้อำนวยการสถาบันทำหน้าที่บริหารกิจการของสถาบัน และเมื่อเดือนเมษายน คณะกรรมการสถาบัน ได้แต่งตั้งผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน เป็นผู้อำนวยการสถาบันเป็นการชั่วคราว ณ ปัจจุบันคณะกรรมการสถาบันได้มีการสรรหาบุคคล เพื่อเข้ารับตำแหน่งผู้อำนวยการสถาบันแล้ว คือ นายศิวัชนันท์ ณ นคร

(4) โครงการจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับชาวประมงในเขตต่อเนื่อง เมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. 2543 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบแนวทางการดำเนินโครงการจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับชาวประมงในเขตต่อเนื่อง (12 - 24 ไมล์ทะเล) หรือเรียกว่าโครงการน้ำมันเขียว ซึ่งเป็นมาตรการสำคัญใช้ในการปราบปรามน้ำมันเถื่อน ที่ลักลอบนำเข้าน้ำมันทางทะเล โดยความร่วมมือจากภาครัฐและภาคเอกชน โครงการนี้ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง จนสามารถขจัดเรื่อน้ำมันเถื่อนที่มีจำนวนมากให้หมดสิ้นไปได้ ในบริเวณชายฝั่งน่านน้ำไทยทั้งอ่าวไทยและอันดามัน ต่อมาเดือน ธันวาคม พ.ศ. 2544 คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้ต่ออายุโครงการนี้อย่างถาวร พร้อมทั้งมอบหมายให้กรมสรรพากรยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม สำหรับการจำหน่ายน้ำมันในโครงการนี้อย่างถาวรด้วย

สำหรับในปี 2546 หน่วยงานต่างๆ ที่รับผิดชอบในโครงการนี้ได้มีการดำเนินการต่างๆ ได้แก่ กรมสรรพากร และกรมสรรพสามิต ได้ออกพระราชกฤษฎีกา และออกประกาศให้ยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม และภาษีสรรพสามิต สำหรับน้ำมันดีเซลที่นำไปจำหน่ายกลางทะเลในเขตต่อเนื่องตามลำดับ ส่วนกรมศุลกากรได้ออกประกาศยกเว้นอากรศุลกากร และออกระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการพิจารณาอนุญาต ให้ขนถ่ายน้ำมันดีเซลในเขตต่อเนื่อง ตลอดจน สนพ. ได้จัดสัมมนาชี้แจงแนวทางการปฏิบัติในการดำเนินโครงการนี้ ให้กับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน โดยเฉพาะผู้ค้า น้ำมันโรงกลั่น เป็นต้น

ปัจจุบันการจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิง ได้ครอบคลุมจังหวัดในพื้นที่อ่าวไทยตอนบน จนถึงจังหวัด สุราษฎร์ธานี และภาคใต้ตอนล่างในจังหวัดปัตตานี และโครงการนี้ได้ช่วยสกัดน้ำมันเถื่อนที่ ลักลอบนำเข้ามาทางทะเล ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และช่วยให้ชาวประมงมีน้ำมันใช้ในราคาถูกลง และมีคุณภาพดี ภาครัฐสามารถเก็บเงินภาษีน้ำมันดีเซลได้เพิ่มขึ้น

(5) แผนแม่บทระบบท่อส่งก๊าซธรรมชาติ ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2544 - 2554 (ปรับปรุง) บริษัท ปตท. จำกัด มหาชน (ปตท.) ได้จัดทำแผนการจัดหาก๊าซธรรมชาติในระยะยาว และแผนแม่บท ระบบท่อส่งก๊าซธรรมชาติฉบับที่ 3 พ.ศ. 2544 - 2554 เสนอต่อคณะรัฐมนตรี เมื่อเดือนกันยายน 2544 เป็นครั้งแรก โดยได้รับอนุมัติให้ดำเนินโครงการ 6 โครงการ วงเงิน 93,060 ล้านบาท ต่อมา เมื่อความต้องการใช้ก๊าซธรรมชาติในประเทศมากขึ้น ปตท. จึงได้ปรับปรุงแผนแม่บทระบบท่อส่ง ก๊าซธรรมชาติฉบับที่ 3 ใหม่ ซึ่ง สนพ. ได้นำเสนอต่อ กพข. เมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน 2546 และ ได้อนุมัติให้ดำเนินโครงการ 10 โครงการ ในวงเงินลงทุน 104,834 ล้านบาท โดยแบ่งโครงการ เป็น 2 ระยะ ซึ่งระยะที่ 1 มีจำนวน 4 โครงการ และระยะที่ 2 จำนวน 6 โครงการ

(6) การส่งเสริมการใช้ก๊าซธรรมชาติในภาคขนส่ง เมื่อรัฐบาลได้มีนโยบายให้นำก๊าซ ธรรมชาติมาใช้แทนน้ำมันในภาคขนส่งให้มากขึ้น จึงได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการส่งเสริมการใช้ ก๊าซธรรมชาติในภาคขนส่งขึ้น โดยมีปลัดกระทรวงพลังงานเป็นประธานกรรมการ และได้กำหนด แนวทางการส่งเสริม และสนับสนุนการนำก๊าซธรรมชาติ มาใช้เป็นเชื้อเพลิงในภาคขนส่งในช่วงปี 2546 -2551 ดังนี้ คือ ให้ขยายจำนวนสถานีบริการก๊าซฯ (สถานีบริการ NGV) ในเขตกรุงเทพฯ มี รวมทั้งสิ้น 120 สถานีภายในปี 2551 และขยายท่อส่งก๊าซฯ ให้ครอบคลุมรอบเขตกรุงเทพฯ และ ปริมณฑลให้แล้วเสร็จกลางปี 2548 โดยที่กำหนดเพดานราคาขายปลีก NGV ไว้ที่ระดับไม่เกิน 10 บาท/ลิตร แม้ว่าราคาน้ำมันจะมีการปรับราคาเพิ่มสูงขึ้นในระดับใดก็ตาม นอกจากนี้ให้ขยายจำนวน รถที่ใช้ก๊าซฯ เป็นเชื้อเพลิง ให้มากขึ้นเป็นรถยนต์ส่วนบุคคลและรถแท็กซี่จำนวน 40,000 คัน และ รถขนส่งมวลชน รถเก็บขยะ และรถบรรทุก 4,500 คัน ภายในปี 2551 และต่อมาคณะกรรมการชุด ดังกล่าว ได้อนุมัติแผนในปี 2546 ปตท. จะดำเนินการขยายจำนวนสถานี NGV ในเขตกรุงเทพฯ จำนวน 22 สถานี และเมื่อวันที่ 15 มกราคม 2547 ปตท. ได้เปิดตัวโครงการก๊าซธรรมชาติสำหรับ ยานยนต์ขึ้น

4.2 นโยบายด้านไฟฟ้า

(1) การปรับโครงสร้างกิจการไฟฟ้าและแนวทางการกำกับดูแล กระทรวงพลังงานได้ทำการ ศึกษาการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการพลังงาน ของประเทศไทย และการปรับปรุง ประสิทธิภาพกิจการไฟฟ้า และเมื่อวันที่ 9 ธันวาคม 2546 กระทรวงพลังงานได้นำเสนอการปรับ โครงสร้างกิจการไฟฟ้ารูปแบบ Enhanced Single Buyer Model (ESB) และแนวทางการกำกับ ดูแลต่อคณะรัฐมนตรี ซึ่งได้มีมติเห็นชอบในเวลาต่อมา โดยทั้งนี้ การปรับโครงสร้างดังกล่าว จะ ประกอบด้วยกิจการผลิตไฟฟ้า และระบบส่งไฟฟ้า ซึ่งมี กฟผ. เป็นผู้ผลิตส่งไฟฟ้าและรับซื้อไฟฟ้า รายเดียว และส่งกระแสไฟฟ้าให้แก่การไฟฟ้านครหลวงและการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค โดยมีหน่วยงาน กำกับดูแล (Regulator) ทำหน้าที่ตรวจสอบการดำเนินงานของศูนย์ควบคุมระบบไฟฟ้า (System Operator) และ กฟผ. จะมีการแปลงสภาพเป็นบริษัทห้างองค์กร และจดทะเบียนกระจายหุ้นใน ตลาดหลักทรัพย์ โดยการแยกบัญชีระหว่างกิจการการผลิตและกิจการระบบส่งออกจากกัน และ กระทรวงพลังงาน จะทำการศึกษาเพิ่มเติม เกี่ยวกับโครงสร้างอัตราค่าไฟฟ้า ค่าขนส่ง ขายปลีก และการชดเชยรายได้ และจัดตั้งหน่วยงานกำกับดูแลกิจการไฟฟ้า พร้อมด้วยการยกร่างกฎหมาย หลัก และกฎหมายรอง ว่าด้วยการกำกับดูแลกิจการไฟฟ้า

(2) แผนพัฒนากำลังการผลิตไฟฟ้าของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2546 - 2559 จากแนวโน้มเศรษฐกิจของประเทศปรับตัวดีขึ้นในปี 2545 ทำให้ความต้องการไฟฟ้าสูงขึ้น กว่าที่คาดการณ์ไว้ในปี 2544 คณะอนุกรรมการพยากรณ์ความต้องการไฟฟ้า จึงได้จัดทำคำ พยากรณ์ความต้องการไฟฟ้าขึ้นใหม่ ในเดือนสิงหาคม 2545 กฟผ. จึงได้จัดทำแผนพัฒนากำลัง ผลิตไฟฟ้า พ.ศ. 2546 - 2559 (PDP - 2003) ขึ้น เพื่อใช้เป็นกรอบในการลงทุนสำหรับการขยาย กำลังการผลิตไฟฟ้า และระบบสายส่งไฟฟ้าในช่วงเวลาดังกล่าว ซึ่งแผนพัฒนาฯ ฉบับนี้ประกอบด้วย แผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้าภาคใต้ แผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้าภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และแผน พัฒนากำลังผลิตไฟฟ้ารวม ซึ่งเป็นการเลื่อนจ่ายไฟฟ้าของผู้ผลิตไฟฟ้าอิสระ และการปรับปรุงโรง ไฟฟ้าเก่า รวมทั้งการกำหนดให้โรงไฟฟ้าใหม่เข้าระบบในปี 2553 นอกจากนี้แผนฉบับนี้ได้กำหนด กำลังผลิตสำรองต่ำสุดอยู่ที่ร้อยละ 35.5 ในปี 2546 และลดลงอย่างต่อเนื่องจนส่งร้อยละ 15 ในปี

2555 โดยมีแผนการลงทุนที่แยกออกเป็นการลงทุนของ โรงไฟฟ้าและสายส่งที่ กฟผ. ดำเนินการเอง โดยใช้เงินลงทุนทั้งหมดเป็นเงิน 89,000 ล้านบาท ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับนี้

(3) แผนระดมทุนของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2546 คณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ ได้เห็นชอบในหลักการให้การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (กฟภ.) แปลงสภาพเป็นบริษัทห้างองค์กร โดยใช้พระราชบัญญัติรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2542 และให้ กฟภ. ดำเนินการปรับโครงสร้างองค์กรให้สอดคล้องกับโครงสร้าง อุตสาหกรรมไฟฟ้า สำหรับโครงสร้างภายหลังที่ กฟภ. แปลงสภาพเป็นบริษัทแล้ว ประกอบด้วย 5 หน่วยธุรกิจ ได้แก่ หน่วยธุรกิจปฏิบัติการ หน่วยธุรกิจจัดจำหน่าย (กำกับดูแล) หน่วยธุรกิจจัดจำหน่าย (แข่งขัน) หน่วยธุรกิจลงทุน และหน่วยธุรกิจสนับสนุนและบริการ แต่อย่างไรก็ตาม ก่อนที่จะนำ กฟภ. เข้าจดทะเบียนเป็นบริษัท กฟภ. จำเป็นต้องดำเนินการบางอย่างให้แล้วเสร็จ ได้แก่ ขอสรรูปโครงสร้างอุตสาหกรรมไฟฟ้า การจัดทำแผนกลยุทธ์ธุรกิจและเตรียมความพร้อมด้านบัญชีและระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ตลอดจนการยินยอมจากคู่สัญญาและผู้ให้กู้ เป็นต้น

(4) การรับซื้อไฟฟ้าจากผู้ผลิตไฟฟ้ารายเล็ก (SPP) ภายหลังคณะรัฐมนตรีได้เห็นชอบร่างระเบียบการรับซื้อไฟฟ้าจากผู้ผลิตรายเล็ก การไฟฟ้าทั้ง 3 แห่ง ได้ออกระเบียบการรับซื้อไฟฟ้าจากผู้ผลิตรายเล็ก ต่อมาคณะรัฐมนตรีเมื่อปี 2539 ได้มีมติให้ขยายปริมาณการรับซื้อไฟฟ้าเพิ่มขึ้นเป็น 3,200 เมกะวัตต์ และให้มีการ รับซื้อไฟฟ้าที่ผลิตจากพลังงานนอกรูปแบบ กากหรือวัสดุเหลือใช้เป็นเชื้อเพลิง โดยไม่กำหนดปริมาณการรับซื้อไฟฟ้า ซึ่งผลการดำเนินการรับซื้อไฟฟ้าจาก SPP ตั้งแต่ปี 2539 ถึงปี 2546 มี SPP ที่ได้รับการตอบรับซื้อไฟฟ้ารวม 84 ราย จ่ายไฟฟ้าเข้าระบบ กฟผ. แล้วจำนวน 60 ราย มีปริมาณเสนอขายไฟฟ้ารวม 2,129.10 เมกะวัตต์

(5) การรับซื้อไฟฟ้าจากผู้ผลิตไฟฟ้าพลังงานหมุนเวียนขนาดเล็กมาก สนพ. และการไฟฟ้าทั้ง 3 แห่ง ได้ร่วมกันดำเนินการส่งเสริมการผลิตไฟฟ้าโดยใช้พลังงานนอกรูปแบบ กาก หรือเศษวัสดุเหลือใช้ทางเกษตร ก๊าซชีวภาพจากฟาร์มเลี้ยงสัตว์เป็นเชื้อเพลิง โดยเฉพาะโครงการขนาดเล็กตั้งแต่ปี 2543 เป็นต้นมา โดยจัดทำร่างระเบียบการรับซื้อไฟฟ้าจากผู้ผลิตไฟฟ้าพลังงานหมุนเวียนขนาดเล็กมาก และ ร่างระเบียบว่าด้วยการเดินเครื่องกำเนิดไฟฟ้าขนานกับระบบของการไฟฟ้าฝ่ายจำหน่ายสำหรับปริมาณพลังไฟฟ้าไม่เกิน 1 เมกะวัตต์ พร้อมแบบคำขอจำหน่ายไฟฟ้าและการเชื่อมโยงระบบไฟฟ้า เสนอต่อคณะรัฐมนตรีและได้มีมติเห็นชอบเมื่อเดือนพฤษภาคม 2545 และต่อมา กฟน. และ กฟภ. ได้ออกประกาศการรับซื้อไฟฟ้าจากผู้ผลิตไฟฟ้าพลังงานหมุนเวียนขนาดเล็กมากเมื่อวันที่ 10 มิถุนายน และ 15 กรกฎาคม 2545 ตามลำดับ ซึ่ง ปี 2546 มีผู้ผลิตไฟฟ้าพลังงานหมุนเวียนขนาดเล็กมาขึ้นแบบคำขอจำหน่าย ไฟฟ้า และเชื่อมโยงระบบไฟฟ้ากับ กฟน. จำนวน 26 ราย และ กฟภ. จำนวน 15 ราย ปริมาณพลังไฟฟ้าเสนอขายรวมทั้งสิ้น 1,065.6 กิโลวัตต์

(6) โครงการส่งเสริมผู้ผลิตไฟฟ้ารายเล็กที่ใช้พลังงานหมุนเวียน ตั้งแต่ปี 2544 เป็นต้นมา สนพ. ได้ออกประกาศเชิญชวนให้ผู้ลงทุนและผู้ผลิตไฟฟ้ารายเล็กที่ใช้พลังงานหมุนเวียนเป็นเชื้อเพลิงขึ้นชื่อเสนอ เพื่อขอรับเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน และปรากฏว่ามีผู้ผลิตไฟฟ้ารายเล็กที่ใช้พลังงานหมุนเวียนจำนวน 20 โครงการ ที่ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการกองทุนฯ ปริมาณพลังไฟฟ้าที่เสนอขายเข้าระบบจำนวน 243.3 เมกะวัตต์ จำนวนเงินสนับสนุน 1,400 ล้านบาท อย่างไรก็ตาม เพื่อป้องกันความขัดแย้ง ระหว่างผู้ผลิตไฟฟ้ากับประชาชน ในพื้นที่เกี่ยวกับการจัดตั้งโรงไฟฟ้าขึ้น สนพ. จึงได้มีคณะกรรมการไตรภาคีขึ้น เพื่อเป็นกลไกในการติดตามและตรวจสอบผลการดำเนินงาน ของ SPP ซึ่งประกอบด้วย ผู้แทนจากหน่วยงานราชการท้องถิ่น ผู้แทนจากชุมชน และผู้แทนจากผู้ประกอบการผลิตไฟฟ้า ในสัดส่วนที่เท่ากัน พร้อมทั้งได้จัดผู้ทรงคุณวุฒิด้านการประเมินผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อมและสังคม เข้าเป็นที่ปรึกษาให้แก่ชุมชนและผู้ประกอบการ เพื่อให้ทุกฝ่ายสามารถทำงานร่วมกันได้

(7) สัญญาซื้อขายไฟฟ้าโครงการน้ำเทิน 2 การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยได้มีการลงนาม ในบันทึกความเข้าใจในโครงการน้ำเทิน 2 ตั้งแต่ปี 2543 ซึ่งต่อมาได้มีการจัดนาร่างสัญญาซื้อขายไฟฟ้า (Power Purchase Agreement : PPA) กับกลุ่มผู้ลงทุนโครงการน้ำเทิน 2 โดยได้ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการประสานความร่วมมือพัฒนาไฟฟ้า ในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และคณะกรรมการ กฟผ. แล้วในปี 2545 และเมื่อเดือนกรกฎาคม 2546 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบร่างสัญญาซื้อขายไฟฟ้าโครงการน้ำเทิน 2 และมอบหมายให้ กฟผ. ลงนามในสัญญาซื้อขายไฟฟ้าโครงการน้ำเทิน 2 กับกลุ่มผู้ลงทุนโครงการได้เมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2546 กฟผ. ได้ลงนามสัญญาดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว โดยสาระสำคัญของร่างสัญญาดัง

กล่าว ประกอบด้วย อายุสัญญา เริ่มจากวันลงนามสัญญา และต่อเนื่องไปอีก 25 ปี นับจากวันเริ่ม ต้นจ่ายไฟฟ้าเชิงพาณิชย์ และค่าไฟฟ้าในปีแรกจะมีค่าเฉลี่ย 1.49 บาท/หน่วย และจะเพิ่มขึ้นใน อัตราประมาณร้อยละ 1.38 ต่อปี ในปีถัดมา และเมื่อคำนวณค่าไฟฟ้าเฉลี่ยตลอดอายุสัญญา 25 ปี มีค่าเท่ากับ 1.64บาท/หน่วย

4.3 นโยบายด้านอนุรักษ์พลังงาน

(1) ความก้าวหน้าการดำเนินการประหยัดพลังงาน ในปี 2545 สทพ. ได้ออกมาตรการ ประหยัดพลังงานทั้งภาครัฐและสำหรับประชาชนทั่วไป โดยมาตรการสำหรับส่วนราชการ ได้ กำหนดให้ทุกส่วนราชการลดปริมาณการใช้ไฟฟ้าลง ไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 จากปริมาณการใช้เฉลี่ย ต่อเดือนของปีงบประมาณ 2544 และลดค่าใช้จ่ายน้ำมันเชื้อเพลิงลงไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 ของค่า ใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของปีงบประมาณ 2544 เช่นกัน ส่วนมาตรการสำหรับประชาชนทั่วไป เป็นการ รณรงค์ประชาสัมพันธ์เพื่อกระตุ้นให้ประชาชน มีส่วนร่วมในการลดปริมาณการใช้พลังงานลง เช่น การตั้งอุณหภูมิเครื่องปรับอากาศที่ 25 องศาเซลเซียส การปิดเปิดห้างสรรพสินค้าโดยใช้เวลาเปิด ไม่เกิน 12 ชั่วโมง และการรณรงค์ขับรถย่นด้นไม่เกินความเร็วสูงสุด ตามที่กฎหมายจราจรกำหนด เป็นต้น

ต่อมาเมื่อเกิดวิกฤตการณ์ความขัดแย้งระหว่างสหรัฐอเมริกาและอิรักในเดือนมีนาคม 2546 คณะ รัฐมนตรีจึงได้มีมติเห็นชอบมาตรการประหยัดพลังงานเพิ่มเติม ที่กระทรวงพลังงานเสนอ โดยเพิ่ม มาตรการบังคับภาครัฐ และมาตรการส่งเสริมภาครัฐ ทั้งนี้มาตรการบังคับภาครัฐ ได้ปรับลดบ งบประมาณค่าใช้จ่ายน้ำมัน และไฟฟ้า สำหรับปีงบประมาณ 2546 ลงร้อยละ 5 ส่วนมาตรการส่งเสริม เป็นการ จัดให้มีการแข่งขันการลดการใช้ไฟฟ้าในระดับจังหวัด อำเภอ และหมู่บ้าน และให้ สทพ. ร่วมกับสถาบันการศึกษาจัดเจ้าหน้าที่ให้บริการแก่อนุรักษ์พลังงาน และรัฐวิสาหกิจตรวจเช็ค สภาพเครื่องยนต์ เป็นต้น อย่างไรก็ตามเดือนกรกฎาคม 2546 คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้ นำเงินเหลือ จ่าย ณ วันสิ้นปีงบประมาณ พ.ศ. 2546 ประเภทสาธารณูปโภคที่เกิดจากการประหยัดค่าไฟฟ้า และ น้ำมันของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจเฉพาะส่วนที่เกินร้อยละ 5 ไปเป็นเงินรางวัลประจำปี

(2) การดำเนินการตามพระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. 2535 สทพ. ได้ทำหน้าที่กำกับดูแลแผนงานภาคความร่วมมือและแผนงานสนับสนุน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของ ยุทธศาสตร์การอนุรักษ์พลังงาน และในปี 2546 สทพ. ได้กลั่นกรองโครงการต่างๆ ที่ขอรับการ สนับสนุน จากกองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานตามแผนยุทธศาสตร์ดังนี้

- การดำเนินการตามแผนงานภาคความร่วมมือ ได้แก่ โครงการส่งเสริมการใช้พลังงาน หมุนเวียน รวม 11 โครงการ และโครงการส่งเสริมธุรกิจด้านการอนุรักษ์พลังงาน จำนวน 4 โครงการ รวมทั้ง โครงการศึกษาวิจัยและพัฒนาด้านอนุรักษ์พลังงาน จำนวน 5 โครงการ
- การดำเนินการตามแผนงานสนับสนุน ได้แก่ โครงการพัฒนาบุคลากร ทั้งในแง่การให้ทุน ฝึก อบรมดูงาน ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ระยะสั้นและระยะยาว รวมทั้งสิ้น 60 ทุน และ การอุดหนุนการวิจัยของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาจำนวน 38 โครงการ นอกจากนั้น เป็น โครงการประชาสัมพันธ์ในส่วนที่ สทพ. รับผิดชอบอีกจำนวน 8 โครงการ

5. ความร่วมมือระหว่างประเทศด้านพลังงาน

สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน (สนพ.) ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานหลัก ในกรอบความร่วมมือด้านพลังงานของภูมิภาคต่างๆ ได้แก่ กลุ่มความร่วมมือในภูมิภาคอาเซียน, ภูมิภาคเอเปค, ภูมิภาค BIMST - EC, และอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง และในปี 2546 สทพ. ได้เข้าร่วม ในการประชุมระดับต่างๆ เพื่อสนับสนุนความร่วมมือด้านพลังงานระหว่างประเทศที่สำคัญ ดังนี้

5.1 การเข้าร่วมประชุมสัมมนา Japan - ASEAN CDM ภายใต้กรอบความร่วมมือกลุ่มอาเซียน (ASEAN) ที่ประเทศอินโดนีเซีย ในเดือนมกราคม 2546 เมื่อรับทราบผลการดำเนินการใน กระบวนการ CDM (Climate Change Development Mechanism) ของแต่ละประเทศสมาชิก และ ประเทศไทยได้รับยกย่องว่าเป็นประเทศที่มีความก้าวหน้าในกระบวนการพัฒนา CDM กว่าประเทศ อื่นๆ และประเทศญี่ปุ่นได้เสนอที่จะให้การสนับสนุนโครงการพัฒนา CDM แก่ประเทศสมาชิกโดย ผ่านศูนย์พลังงานอาเซียน (Asean Centre for Energy : ACE)

5.2 การเข้าร่วมประชุมระดับเจ้าหน้าที่อาวุโสของคณะกรรมการบริหารศูนย์พลังงานอาเซียน (ACE Governing Council) ครั้งที่ 5 ณ ประเทศอินโดนีเซียในเดือนมกราคม 2546 ซึ่งเป็นการพิจารณาทบทวนแผนความร่วมมืออาเซียนด้านพลังงานในช่วงปี 2542 - 2547 (ASEAN Plan of Action for Energy Cooperation : APAEC 1999 - 2004) เพื่อจัดเตรียมสำหรับการทำแผนความร่วมมือด้านพลังงานในปี 2547 - 2552 (APAEC 2004 - 2009) ต่อไป พร้อมทั้งสรรหาบุคคลเพื่อเข้ารับตำแหน่งผู้อำนวยการ ACE คนต่อไป ซึ่งเป็นผู้แทนจากประเทศไทย คือ ดร. วีรวัฒน์ จันทนาคม แทนผู้อำนวยการคนปัจจุบัน

5.3 การเข้าร่วมประชุมผู้เชี่ยวชาญด้านพลังงานภายใต้กรอบความร่วมมือ BIMST - EC ที่ประเทศพม่า ในเดือนกันยายน 2546 โดยที่ประชุมได้มอบหมายให้ บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ทำการศึกษาและประเมินแนวทางการลงทุน ในการวางท่อส่งก๊าซธรรมชาติ เชื่อมต่อระหว่างประเทศ พม่า - อินเดีย - บังคลาเทศ ในบริเวณอ่าวเบงกอล และแนวท่อเชื่อมต่อระหว่างประเทศไทย - พม่า ในแหล่งเยตากุน นอกจากนี้ได้รับทราบและพิจารณา ผลการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลด้านพลังงานของ BIMST - EC โดยประเทศพม่า และการกำหนดลำดับความสำคัญการดำเนินโครงการในปี 2547 ได้แก่ โครงการ Trans - Power Exchange and Development Project และ Strengthening Education Infrastructure through the Use of Renewable Energy Technologies พร้อมทั้งได้มอบให้ไทยเป็น Coordinating Country ในโครงการแรก

5.4 ความร่วมมือภายใต้กรอบอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง (GMS) โดยคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 6 ตุลาคม 2545 ได้เห็นชอบร่างข้อตกลง ว่าด้วยความร่วมมือการซื้อขายไฟฟ้า และการสร้างเครือข่ายสายส่งระหว่างรัฐบาล 6 ประเทศของอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง ต่อมาได้มีการลงนามข้อตกลงดังกล่าว ในการประชุมสุดยอดผู้นำ GMS ครั้งที่ 1 ประเทศกัมพูชา ในเดือนพฤศจิกายน 2545 และเมื่อวันที่ 3 มิถุนายน 2546 คณะรัฐมนตรีได้เห็นชอบให้กระทรวงการต่างประเทศ ออกสัถยาบันสารข้อตกลงดังกล่าว ซึ่งจะทำให้การจัดตั้งตลาดซื้อขายไฟฟ้า และการเชื่อมโยงระบบเครือข่ายสายส่งระหว่างประเทศสมาชิก เกิดผลสำเร็จเป็นรูปธรรมเร็วขึ้น อันจะส่งผลดีต่อสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และการเพิ่มความมั่นคงของระบบไฟฟ้า

ส่วนที่ 2

สถานการณ์ราคาน้ำมันเชื้อเพลิงปี 2546 และแนวโน้มปี 2547

สถานการณ์ราคาน้ำมันเชื้อเพลิง ปี 2546

1. ความต้องการและการผลิตน้ำมันดิบ

ในปี 2546 ความต้องการใช้น้ำมันดิบโดยรวมของโลก ได้เพิ่มขึ้นจากปี 2545 อยู่ที่ระดับ 78.8 ล้านบาร์เรล/วัน หรือเพิ่มขึ้นประมาณ 1.6 ล้านบาร์เรล/วัน โดยประเทศในกลุ่ม OECD มีอัตราการใช้น้ำมันเพิ่มขึ้น ร้อยละ 1.5 และประเทศที่มีความต้องการใช้น้ำมันเพิ่มขึ้น ได้แก่ สหรัฐอเมริกา และยุโรปบางประเทศ สำหรับประเทศนอกกลุ่ม OECD มีอัตราการใช้น้ำมันเพิ่มขึ้น ร้อยละ 3.1 และประเทศที่มีการใช้น้ำมันเพิ่มขึ้น ได้แก่ อินเดีย ใต้หวัน และจีน โดยจีนมีความต้องการใช้น้ำมันเพิ่มขึ้น หลังจากเข้าร่วมเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก (WTO)

ส่วนปริมาณการผลิตโดยรวมของโลกในปี 2546 อยู่ในระดับเดียวกับปริมาณการใช้ที่ 78.8 ล้านบาร์เรล/วัน หรือเพิ่มขึ้นจากปี 2545 ประมาณ 2.8 ล้านบาร์เรล/วัน โดยกลุ่มโอเปคมีการผลิตเพิ่มขึ้น ร้อยละ 6.3 อยู่ที่ระดับ 26.9 ล้านบาร์เรล/วัน ในขณะที่เพดานการผลิตปัจจุบันอยู่ที่ระดับ 24.5 ล้านบาร์เรล/วัน ผลจากการผลิตเกินระดับโควตา ของกลุ่มโอเปค ทำให้โอเปคต้องขอความร่วมมือให้ประเทศสมาชิกผลิต และส่งออกน้ำมันดิบ ตามระดับโควตาที่ได้รับ ส่วนปริมาณการผลิตน้ำมันดิบ ของประเทศนอกกลุ่มโอเปคในปี 2546 อยู่ที่ระดับ 46.9 ล้านบาร์เรล/วัน เพิ่มขึ้นจากปี 2545 ร้อยละ 2.2 มาจากการเพิ่มปริมาณการผลิต ของรัสเซียและนอร์เวย์

2. ราคาน้ำมันดิบ

ในปี 2546 ราคาน้ำมันดิบเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 27 - 31 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล ซึ่งปรับตัวสูงขึ้นประมาณ 3 - 5 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล เมื่อเทียบกับปี 2545 เป็นผลมาจากมาตรการคงปริมาณการผลิต ของกลุ่มโอเปคไว้ที่ระดับ 25.4 ล้านบาร์เรล/วัน และในช่วงปลายปีกลุ่มโอเปคได้ลดปริมาณการผลิตลง 0.9 ล้านบาร์เรล/วัน มาอยู่ที่ระดับ 24.5 ล้านบาร์เรล/วัน เริ่มมีผลตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2546 โดยการขอความร่วมมือจากประเทศสมาชิก ลดปริมาณการผลิตลงเพื่อให้อยู่ในระดับโควตาที่ได้รับ ในขณะที่การเก็บสะสมน้ำมัน เพื่อความอบอุ่นมีมากขึ้น จากสภาพอากาศหนาวเย็นที่รุนแรงที่สุด ของสหรัฐอเมริกาในรอบ 7 ปี และการสะสมไว้ใช้ใน ช่วงเทศกาลคริสต์มาส รวมทั้ง เหตุการณ์สงครามระหว่างสหรัฐอเมริกากับอิรัก ตลอดจนความขัดแย้งใน พื้นที่ต่างๆ เช่น อิสราเอลและปาเลสไตน์ ปากีสถานและอินเดีย โดยมีรายละเอียดความเคลื่อนไหวของราคาในแต่ละไตรมาสสรุปได้ ดังนี้

ไตรมาสที่ 1 ราคาน้ำมันดิบได้ปรับตัวสูงขึ้นจากไตรมาสที่ 4 ของปี 2545 ประมาณ 3.2 - 5.7 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล โดยปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อราคาน้ำมันดิบ คือ ความวิตกกังวลเกี่ยวกับสงคราม ระหว่างสหรัฐอเมริกากับอิรัก ประกอบกับความต้องการใช้น้ำมัน ของสหรัฐอเมริกา ที่เพิ่มขึ้นจากภาวะเศรษฐกิจ ที่เริ่มฟื้นตัว และสภาพอากาศที่หนาวเย็นรุนแรงที่สุดในรอบ 7 ปี ทำให้ความต้องการใช้น้ำมัน เพื่อความอบอุ่นมีมากขึ้น ขณะที่อุปทานของตลาดโลกมีความตึงตัว เนื่องจากเวเนซุเอลาและไนจีเรีย ลดการส่งออก จากปัญหาการประท้วงนัดหยุดงาน เพื่อคัดค้านการที่รัฐบาลเวเนซุเอลา มีนโยบายจะปล่อยราคาน้ำมันลอยตัว และเหตุการณ์จลาจล ระหว่างชนกลุ่มน้อยของไนจีเรีย ตามลำดับ นอกจากนี้ความแปรปรวน ของสภาพอากาศในหลายพื้นที่ ได้แก่ บริเวณประเทศรัสเซีย แถบทะเลบอลติก ทวีปยุโรป และทะเลเมดิเตอร์เรเนียน ทำให้การขนส่งน้ำมันประสบปัญหาล่าช้า แต่ในช่วงปลายไตรมาส ราคาน้ำมันดิบ ได้ปรับตัวลดลงมาอยู่ที่ระดับ 25 - 27 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล หลังจากสงครามในตะวันออกกลาง ระหว่างสหรัฐอเมริกากับอิรักได้ยุติลง

ในระยะสั้น และไม่มีผลกระทบต่อการผลิตและการขนส่งน้ำมันในบริเวณอ่าวเปอร์เซีย ประกอบกับ โอเปค ยังคงผลิตน้ำมันดิบ เกินโควตา 1.95 ล้าน บาร์เรล/วัน อยู่ที่ระดับ 26.45 ล้านบาร์เรล/วัน ราคาน้ำมันดิบดูไบและเบรนท์ เจลีย์ของไตรมาสที่ 1 อยู่ที่ระดับ 28.39 และ 31.14 เหรียญสหรัฐ ต่อบาร์เรล ตามลำดับ

ไตรมาสที่ 2 ราคาน้ำมันดิบได้ปรับตัวลดลงจากช่วงไตรมาสที่ 1 ประมาณ 4.0 - 5.2 เหรียญสหรัฐ ต่อบาร์เรล โดยช่วงต้นไตรมาสราคาน้ำมันดิบได้ปรับตัวลดลง จากปัจจัยหลักคือ อุปสงค์ในตลาด ลดลง หลังจากสิ้นสุดฤดูหนาว ทำให้ความต้องการใช้น้ำมันเพื่อความอบอุ่นลดลง ประกอบกับ สภาพเศรษฐกิจของโลกที่ซบเซาเนื่องจากโรคระบาด SARS ขณะที่อุปทานในตลาดโลกได้เพิ่มขึ้น จากการกลับมาส่งออกน้ำมันดิบของเวเนซุเอลาและไนจีเรีย แต่ในช่วงปลายไตรมาสราคาน้ำมันดิบ ได้ปรับตัวสูงขึ้นจากอุปทานในตลาดลดลง ซึ่งเกิดเหตุระเบิดท่อน้ำมันในรัฐเท็กซัส สหรัฐอเมริกา และผลการประชุมโอเปคในวันที่ 11 มิถุนายน 2546 ณ กรุงโดฮาร์ ประเทศกาตาร์ ได้มีมติให้คง ปริมาณการผลิตไว้ที่ระดับ 25.4 ล้านบาร์เรล/วัน แต่โอเปคยังคงผลิตน้ำมันดิบเกินโควตาประมาณ 1.06 ล้านบาร์เรล/วัน ขณะที่อุปสงค์ได้เพิ่มขึ้น เนื่องจากเข้าสู่ฤดูท่องเที่ยวของสหรัฐอเมริกา แต่ ปริมาณสำรองน้ำมันดิบและน้ำมันเบนซิน ของสหรัฐอเมริกาอยู่ในระดับต่ำ ราคาน้ำมันดิบดูไบและเบรนท์เจลีย์ ของไตรมาสที่ 2 อยู่ที่ระดับ 24.44 และ 25.90 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล ตามลำดับ

ไตรมาสที่ 3 ราคาน้ำมันดิบได้ปรับตัวสูงขึ้นจากช่วงไตรมาสที่ 2 ประมาณ 1.2 - 2.4 เหรียญสหรัฐ ต่อบาร์เรล เนื่องจากอุปทานในตลาดได้ลดลง จากเหตุการณ์ความไม่สงบภายในประเทศอิรักที่มี อย่างต่อเนื่อง แม้ว่าสงครามระหว่างสหรัฐอเมริกากับอิรักจะยุติลงตั้งแต่ในช่วงไตรมาส 1 โดย เฉพาะเหตุระเบิดท่อน้ำมันดิบในอิรัก รวมทั้ง ปัญหาภายในประเทศไนจีเรีย และเวเนซุเอลา ได้ส่งผลให้การผลิตและส่งออกน้ำมันดิบไม่เป็น ไปตามที่คาดการณ์ไว้ นอกจากนี้ ผลการประชุม กลุ่มโอเปค เมื่อวันที่ 24 กันยายน 2546 ได้มีมติปรับลดเพดานการผลิตลง 0.9 ล้านบาร์เรล/วัน มา อยู่ที่ระดับ 24.5 ล้านบาร์เรล/วัน เริ่มมีผลตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2546 ราคาน้ำมันดิบดูไบและเบรนท์เจลีย์ของไตรมาสที่ 3 อยู่ที่ระดับ 26.57 และ 28.34 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล ตามลำดับ

ไตรมาสที่ 4 ราคาน้ำมันดิบได้ปรับตัวสูงขึ้นจากช่วงไตรมาสที่ 3 ประมาณ 1.0 - 1.8 เหรียญสหรัฐ ต่อบาร์เรล จากความกังวลเรื่องอุปทาน ที่อาจไม่เพียงพอกับอุปสงค์ที่เพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากสภาพ อากาศในสหรัฐอเมริกา ยังคงต่ำกว่าปกติยาวนานกว่าที่คาดไว้ ทำให้มีการสะสมน้ำมันเพื่อความ อบอุ่นและไว้ใช้ใน ช่วง คริสต์มาสมากขึ้น ในขณะที่รัสเซียประสบปัญหาการขนส่งน้ำมันทางเรือ เนื่องจากสภาพอากาศที่แปรปรวน นอกจากนี้ โอเปคได้ประกาศไม่ปรับเพิ่มกำลังการผลิตน้ำมันดิบ แม้ว่าราคา OPEC Basket จะปรับตัวสูงกว่าระดับ 28 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล ติดต่อกัน 20 วัน ทำการ โดยให้เหตุผลว่า ราคาน้ำมันดิบที่อยู่ในระดับสูง เป็นผลมาจากการซื้อขายเก็งกำไรในตลาด และค่าเงินดอลลาร์สหรัฐอเมริกาค่อนข้างอ่อนตัวลง ซึ่งไม่ได้เป็นผลมาจากระดับอุปสงค์อุปทานในตลาด ราคาน้ำมันดิบดูไบและเบรนท์เจลีย์ ของไตรมาสที่ 4 อยู่ที่ระดับ 27.67 และ 29.33 เหรียญสหรัฐ ต่อบาร์เรล ตามลำดับ

ปริมาณการผลิตและกำลังการผลิตน้ำมันดิบของกลุ่มโอเปค

หน่วย : พันบาร์เรล/วัน

ประเทศ	ไตรมาส 4	ปี	ปี 2546				โควตาการผลิต	
	2545	2546	ไตรมาส 1	ไตรมาส 2	ไตรมาส 3	ไตรมาส 4	1 มิ.ย.46	1 พ.ย.46
อัลเจเรีย	900	1,160	1,060	1,180	1,200	1,200	811	782
อินโดนีเซีย	1,100	1,010	1,070	1,020	1,000	985	1,317	1,270
อิหร่าน	3,500	3,660	3,370	3,740	3,740	3,800	3,729	3,597
คูเวต	1,950	2,170	2,160	2,230	2,100	2,200	2,038	1,966
ลิเบีย	1,340	1,410	1,370	1,430	1,430	1,420	1,360	1,312
ไนจีเรีย	2,000	2,100	2,030	1,967	2,150	2,275	2,092	2,018
กาตาร์	670	720	730	720	700	725	658	635
ซาอุดีอาระเบีย	7,933	8,800	8,930	9,100	8,590	8,600	8,256	7,963
สหรัฐอาหรับเอมิเรต	2,000	2,240	2,160	2,280	2,250	2,250	2,217	2,138
เวเนซุเอลา	2,900	2,230	1,440	2,530	2,500	2,500	2,923	2,819
โอเปค 10 ประเทศ	24,293	25,500	24,320	26,197	25,660	25,955	25,400	24,500
อิรัก	2,232	1,350	2,130	260	1,040	1,950	n/a	n/a
รวม	26,524	26,850	26,450	26,457	26,700	27,905	n/a	n/a

ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมชนิดอื่น*	2,761	3,390	3,140	3,320	3,450	3,655	n/a	n/a
รวมทั้งหมด	29,285	30,240	29,590	29,777	30,150	31,560	n/a	n/a

* เช่น คอนเดนเสท ก๊าซธรรมชาติเหลวและอื่นๆ
ที่มา : www.eia.doe.gov/cabs/opec.html

ปริมาณความต้องการและการผลิตน้ำมันดิบของโลก
หน่วย : ล้านบาร์เรล/วัน

	2545	2546	ปี 2546			
			ไตรมาส 1	ไตรมาส 2	ไตรมาส 3	ไตรมาส 4
ความต้องการ	77.2	78.8	79.2	76.7	78.8	80.6
-OECD*	47.7	48.4	49.4	47.2	48.0	49.1
-อื่นๆ	29.5	30.4	29.8	29.5	30.8	31.5
การผลิต	76.0	78.8	78.0	77.6	78.7	80.9
-โอเปค/น้ำมันดิบ	25.3	26.9	26.6	26.5	26.9	27.6
-โอเปค/NGL/คอนเดนเสท	3.0	3.2	2.9	3.2	3.3	3.5
-นอกกลุ่มโอเปค	45.9	46.9	46.7	46.1	46.7	48.0
-อื่นๆ	1.8	1.8	1.8	1.8	1.8	1.8
+/-	-1.2	0.0	-1.2	+0.9	-0.1	+0.3

ที่มา : วารสาร Oil Market Intelligence เดือนมกราคม 2547

* OECD : Organization for Economic Cooperation and Development มี 29 ประเทศ

ราคาน้ำมันดิบ

หน่วย : เหรียญสหรัฐ/บาร์เรล

ช่วงเวลา	ทหปัส	โอมาน	ดูไบ	เบรนท์	WTI
2545	25.71	23.96	23.85	25.19	26.17
2546	30.06	27.13	26.75	28.67	31.06
ไตรมาส 4 (2545)	28.33	25.37	25.16	26.71	28.30
ไตรมาส 1 (2546)	32.34	28.80	28.39	31.14	34.00
ไตรมาส 2 (2546)	27.21	24.76	24.44	25.90	29.01
ไตรมาส 3 (2546)	29.51	26.90	26.57	28.34	30.18
ไตรมาส 4 (2546)	31.26	28.08	27.67	29.33	31.14

3. ราคาน้ำมันสำเร็จรูปในตลาดจอร์จทาวน์

ราคาน้ำมันสำเร็จรูปในตลาดจอร์จทาวน์ในปี 2546 เมื่อเทียบกับปี 2545 ราคาน้ำมันเบนซิน ออกเทน 95, 92 กัด ดีเซลหมุนเร็ว และเตา ปรับตัวสูงขึ้น 6.69, 6.80, 4.93, 4.86 และ 3.97 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล มาอยู่ที่ระดับ 34.96, 33.64, 32.91, 32.31 และ 27.37 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล ตามลำดับ โดย รายละเอียดความเคลื่อนไหวของราคาในแต่ละไตรมาสสรุปได้ ดังนี้

ไตรมาสที่ 1 ราคาน้ำมันสำเร็จรูปทุกผลิตภัณฑ์ได้ปรับตัวสูงขึ้นจากช่วงไตรมาสที่ 4 ปี 2545 ประมาณ 4.50 - 8.12 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล โดยราคาน้ำมันเบนซินออกเทน 95 และ 92 ได้ปรับตัวสูงขึ้น 7.90 และ 8.12 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล ตามลำดับ ตามราคาแนฟทา จากความต้องการใช้ที่เพิ่มขึ้นใน อุตสาหกรรมปิโตรเคมี และอุปทานในภูมิภาคเอเชีย ลดลงจากการขนส่งน้ำมันเอเชีย ไปจำหน่ายยังสหรัฐอเมริกา เนื่องจากเหตุการณ์ประท้วงในเวเนซุเอลา ทำให้โรงกลั่นน้ำมันของสหรัฐอเมริกา เกิดการขาดแคลนน้ำมันดิบ ประกอบกับจีนลดการส่งออก เนื่องจากความต้องการใช้ภายในประเทศ ที่เพิ่มสูงขึ้นในช่วงเทศกาลตรุษจีน ใน ขณะที่อุปสงค์ในภูมิภาคเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องของญี่ปุ่น เวียดนาม อินโดนีเซีย อิหร่าน และฟิลิปปินส์ ส่วนราคาน้ำมันดีเซลหมุนเร็ว ได้ปรับตัวสูงขึ้น 5.22 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล จากอุปทานในภูมิภาคดังกล่าว ได้หวั่นและจีนลดปริมาณการส่งออกเพื่อสำรองน้ำมันไว้สำหรับช่วงเทศกาลตรุษจีน ในขณะที่อุปสงค์เพิ่มขึ้น

เนื่องจากโรงไฟฟ้าของเกาหลีใต้ เปลี่ยนมาใช้ น้ำมันดีเซลหมุนเร็ว เป็นเชื้อเพลิงแทนก๊าซธรรมชาติที่ขาดแคลน สำหรับราคาน้ำมันก๊าดและน้ำมันเตาได้ปรับตัวสูงขึ้น 4.79 และ 4.67 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล ตามลำดับ จากอุปสงค์ที่เพิ่มขึ้นของจีน เกาหลีใต้ และสหรัฐอเมริกา โดยสหรัฐอเมริกา ประมูลซื้อน้ำมันเครื่องบิน สำหรับเครื่องบินรบที่ประจำอยู่ในประเทศต่างๆ ในภูมิภาค ราคาเฉลี่ยของน้ำมันเบนซินออกเทน 95, 92 ก๊าด ดีเซลหมุนเร็ว และเตา อยู่ที่ระดับ 37.14, 36.30, 36.15, 36.12 และ 29.93 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล ตามลำดับ

ไตรมาสที่ 2 ราคาน้ำมันสำเร็จรูปทุกผลิตภัณฑ์ได้ปรับตัวลดลงจากช่วงไตรมาสที่ 1 ประมาณ 4.03 - 7.79 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล โดยราคาน้ำมันเบนซินออกเทน 95 และ 92 ได้ปรับตัวลดลง 7.44 และ 7.51 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล ตามลำดับ โดยอุปทานในภูมิภาคเพิ่มขึ้นจากการส่งออกของไทยและสิงคโปร์ เนื่องจากค่าการกลั่นอยู่ในระดับสูง ขณะที่อุปสงค์กลับลดลง เนื่องจากเวียดนามได้ซื้อสะสมน้ำมันเบนซินไว้มาก ในช่วงก่อนเกิดสงคราม จึงชะลอการซื้อน้ำมันเบนซิน ส่วนราคาน้ำมันดีเซลหมุนเร็วได้ปรับตัวลดลง 7.32 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล เนื่องจากมีน้ำมันเข้ามาในภูมิภาคเอเชียเพิ่มขึ้น สำหรับหลังจากความต้องการใช้ในแถบตะวันตก ลดลงหลังสิ้นสุดฤดูหนาว ประกอบกับมีอุปสงค์จากเวียดนาม เนื่องจากราคามีความผันผวนและค่าขนส่งอยู่ในระดับสูง สำหรับราคาน้ำมันก๊าดและน้ำมันเตาได้ปรับตัวลดลง 7.79 และ 4.03 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล ตามลำดับ จากอุปทานในตลาดเอเชียเพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากการนำน้ำมันจากยุโรปและเมดิเตอร์เรเนียน เข้ามาขายในภูมิภาคเอเชียมากขึ้น ประกอบกับได้หวั่นเริ่มมีการส่งออกน้ำมันเตาหลังจากงดการส่งออกมานาน 2 ปี รวมทั้ง เกาหลีใต้ลดการใช้ น้ำมันเตาในการผลิตกระแสไฟฟ้าโดยได้หันมาใช้ก๊าซธรรมชาติมากขึ้น และจีนชะลอการซื้อเพื่อடுத்தทางของราคา ราคาเฉลี่ยของน้ำมันเบนซินออกเทน 95, 92 ก๊าด ดีเซลหมุนเร็ว และเตา อยู่ที่ระดับ 29.70, 28.79, 28.36, 28.79 และ 25.90 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล ตามลำดับ

ไตรมาสที่ 3 ราคาน้ำมันสำเร็จรูปทุกผลิตภัณฑ์ได้ปรับตัวสูงขึ้นจากช่วงไตรมาสที่ 2 ประมาณ 1.99 - 5.26 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล โดยราคาน้ำมันเบนซินออกเทน 95 และ 92 ปรับตัวสูงขึ้น 5.26 และ 5.00 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล ตามลำดับ จากอุปทานในภูมิภาคเอเชียเริ่มสูงขึ้นหลังสามารถควบคุมโรคระบาด SARS ได้ และปรับตัวสูงขึ้นตามราคาแนฟทา ซึ่งมีความต้องการเข้ามาจากอุตสาหกรรมปิโตรเคมี ประกอบกับ มีการนำน้ำมันเบนซินจากเอเชียไปจำหน่ายยังสหรัฐอเมริกา หลังจากที่ราคาน้ำมันในสหรัฐอเมริกาได้ปรับตัว สูงขึ้นในช่วงฤดูท่องเที่ยว ขณะที่อุปทานของตลาดลดลงเนื่องจากจีน ญี่ปุ่น และไต้หวันลดการส่งออก เนื่องจาก ความต้องการใช้ภายในประเทศเพิ่มสูงขึ้น และโรงกลั่นน้ำมันปิดซ่อมบำรุง ราคาน้ำมันดีเซลหมุนเร็วปรับตัวสูงขึ้น 1.99 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล จากอุปสงค์เพิ่มขึ้นจากเวียดนาม และฮ่องกง เพื่อใช้ในการทำประมง หลังพ่น ฤดูห้ามจับปลาในทะเลจีนใต้ ส่วนอุปทานได้ลดลงโดยจีนลดการส่งออก เนื่องจากความต้องการใช้ภายในประเทศสูงขึ้น ส่วนราคาน้ำมันก๊าดและน้ำมันเตา ได้ปรับตัวสูงขึ้น 3.17 และ 1.36 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล ตามลำดับ จากความต้องการซื้อของอินโดนีเซีย และอุปทานในตลาดตั้งตัวโดยเกาหลีใต้ ลดการส่งออกน้ำมันเตาเนื่องจากโรงกลั่นปิดซ่อมบำรุง และมีน้ำมันเตาจากตะวันตกเข้ามาในภูมิภาคเอเชียลดลง ด้วยค่าขนส่งที่สูงขึ้น ราคาเฉลี่ยของน้ำมันเบนซินออกเทน 95, 92 ก๊าด ดีเซลหมุนเร็ว และเตา อยู่ที่ระดับ 34.96, 33.79, 31.53, 30.78 และ 27.26 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล ตามลำดับ

ไตรมาสที่ 4 ราคาน้ำมันสำเร็จรูปส่วนใหญ่ได้ปรับตัวสูงขึ้นจากช่วงไตรมาสที่ 3 ประมาณ 1.91 - 4.18 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล โดยราคาน้ำมันเบนซินออกเทน 95 และ 92 ได้ปรับตัวสูงขึ้น 2.01 และ 1.91 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล ตามลำดับ อุปทานในตลาดลดลงโดยจีนและไต้หวันลดการส่งออกน้ำมันเบนซิน เนื่องจากความต้องการใช้ภายในประเทศสูงขึ้น ประกอบกับโรงกลั่นสิงคโปร์ และโรงกลั่นหลายแห่งของไทย มีแผนปิดซ่อมบำรุงประจำปี รวมทั้ง โรงกลั่นน้ำมันลดปริมาณการผลิตน้ำมันเบนซิน โดยเลือกผลิตเป็นแนฟทา (น้ำมันเบนซินกึ่งสำเร็จรูป) หรือสารองค์ประกอบอื่น เพื่อเป็นวัตถุดิบให้แก่อุตสาหกรรมปิโตรเคมี ที่ขยายตัวสูงขึ้น ขณะที่มีอุปสงค์จากออสเตรเลียเพิ่มขึ้น เนื่องจากเข้าสู่ฤดูท่องเที่ยว ส่วนราคาน้ำมันดีเซลหมุนเร็วได้ปรับตัวสูงขึ้น 2.93 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล อุปทานในตลาดลดลงโดยจีนและเกาหลีใต้ลดการส่งออก เนื่องจากความต้องการใช้ภายในประเทศ ที่เพิ่มสูงขึ้น และโรงกลั่นปิดซ่อมบำรุง ตามลำดับ นอกจากนี้ ไต้หวันลดการส่งออกน้ำมันดีเซลหมุนเร็ว เนื่องจากต้องการผลิตน้ำมันก๊าดเพิ่มขึ้น เพื่อใช้เป็นน้ำมันเพื่อความอบอุ่นในช่วงฤดูหนาว ขณะที่อุปสงค์จากญี่ปุ่นลดลง โดยโรงกลั่นได้ปิดซ่อมหลังเหตุการณ์แผ่นดินไหว สำหรับราคาน้ำมันก๊าดได้ปรับตัวสูงขึ้น 4.18 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล โดยอุปทานในตลาด ลดลงจากเกาหลีใต้ลดการส่งออก เนื่องจากความต้องการใช้ภายในประเทศที่เพิ่มขึ้น ขณะที่อุปสงค์จากจีน และญี่ปุ่นเพิ่มขึ้น ส่วนราคาน้ำมันเตาปรับตัวลดลง 0.80 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล จาก

อุปทานในตลาดมีปริมาณมาก จากการออกประมูลขายน้ำมันเตาของไต้หวัน ราคาเฉลี่ยของน้ำมันเบนซินออกเทน 95, 92 ก๊าด ดีเซลหมุนเร็ว และเตา อยู่ที่ระดับ 36.96, 35.70, 35.71, 33.71 และ 26.46 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล ตามลำดับ

ราคาผลิตภัณฑ์น้ำมันสำเร็จรูปในสิงคโปร์
หน่วย: เหรียญสหรัฐ/บาร์เรล

ช่วงเวลา	เบนซิน ออกเทน 95	เบนซิน ออกเทน 92	ก๊าด	ดีเซล หมุนเร็ว	เตา (2%S)	เตา (3.5%S)
2545	28.04	26.88	28.08	27.55	23.47	23.11
2546	34.69	33.64	32.90	32.31	27.37	26.39
ไตรมาส 4 (2545)	29.24	28.19	31.35	30.89	25.26	24.64
ไตรมาส 1 (2546)	37.14	36.30	36.15	36.12	29.93	29.15
ไตรมาส 2 (2546)	29.70	28.79	28.36	28.79	25.90	25.04
ไตรมาส 3 (2546)	34.96	33.79	31.53	30.78	27.26	26.12
ไตรมาส 4 (2546)	36.96	35.70	35.71	33.71	26.46	25.33

4. ราคาขายปลีกของไทย

ราคาขายปลีกน้ำมันเชื้อเพลิงในปี 2546 ปรับตัวสูงขึ้นเมื่อเทียบกับปี 2545 โดยราคาน้ำมันเบนซินออกเทน 95, 91 และดีเซลหมุนเร็วปรับตัวสูงขึ้น 1.35, 2.36 และ 0.90 บาท/ลิตร ตามลำดับ โดยปัจจัยค่าเงินบาทในปี 2546 ได้แข็งตัวขึ้นเมื่อเทียบกับปี 2545 ประมาณ 1.48 บาท/เหรียญสหรัฐ ทำให้ต้นทุนราคาน้ำมันของไทยเพิ่มขึ้น แต่ราคาขายปลีกน้ำมันสำเร็จรูปของไทยยังต่ำกว่าระดับราคาน้ำมันในตลาดโลก จากการที่รัฐบาลมีมาตรการช่วยเหลือ เพื่อบรรเทาผลกระทบต่อประชาชนจากปัญหาราคาน้ำมันแพง โดยตรึงราคาขายปลีกน้ำมันเบนซินออกเทน 95, 91 และดีเซลหมุนเร็ว ณ กรุงเทพมหานคร ไว้ที่ระดับ 16.99, 15.99 และ 14.79 บาท/ลิตร ตามลำดับ ในช่วงวันที่ 8 กุมภาพันธ์ - 19 พฤษภาคม 2546

ไตรมาสที่ 1 ราคาขายปลีกน้ำมันสำเร็จรูปเฉลี่ยปรับตัวสูงขึ้นจากไตรมาสที่ 4 ปี 2545 โดยราคาขายปลีกน้ำมันเบนซินออกเทน 95, 91 และดีเซลหมุนเร็วปรับตัวสูงขึ้น 1.08, 1.08 และ 0.65 บาท/ลิตร ตามลำดับ แต่ราคาขายปลีกน้ำมันสำเร็จรูปของไทย ยังต่ำกว่าระดับราคาน้ำมันในตลาดโลก จากการที่รัฐบาลมีมาตรการช่วยเหลือ เพื่อบรรเทาผลกระทบต่อประชาชนจากปัญหาน้ำมันราคาแพง โดยตรึงราคาขายปลีกน้ำมันเบนซินออกเทน 95, 91 และดีเซลหมุนเร็ว ณ กรุงเทพมหานคร ไว้ที่ระดับ 16.99, 15.99 และ 14.79 บาท/ลิตร ตามลำดับ เริ่มตั้งแต่วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2546 เป็นต้นมา โดยราคาขายปลีกเฉลี่ยไตรมาส 1 ของน้ำมันเบนซินออกเทน 95, 91 และดีเซลหมุนเร็ว อยู่ที่ระดับ 16.95, 15.95 และ 14.77 บาท/ลิตร ตามลำดับ

ไตรมาสที่ 2 ราคาขายปลีกน้ำมันสำเร็จรูปเฉลี่ยได้ปรับตัวลดลงจากไตรมาสที่ 1 ตามราคาน้ำมันสำเร็จรูป ในตลาดจรสิงคโปร์ที่ปรับตัวลดลง ทำให้รัฐบาลยุติมาตรการตรึงราคาน้ำมันเชื้อเพลิง ในวันที่ 20 พฤษภาคม 2546 โดยปรับราคาขายปลีกน้ำมันเบนซินออกเทน 95, 91 และดีเซลหมุนเร็ว ลดลง 0.78, 0.78 และ 0.93 บาท/ลิตร ตามลำดับ ซึ่งราคาขายปลีกเฉลี่ยในไตรมาสที่ 2 ของน้ำมันเบนซินออกเทน 95, 91 และดีเซลหมุนเร็ว อยู่ที่ระดับ 16.17, 15.17 และ 13.84 บาท/ลิตร ตามลำดับ

ไตรมาสที่ 3 ราคาขายปลีกน้ำมันเบนซินออกเทน 95 และ 91 ปรับตัวสูงขึ้นเมื่อเทียบกับ ไตรมาสที่ 2 ประมาณ 0.48 และ 0.49 บาท/ลิตร มาอยู่ที่ระดับ 16.78 และ 15.66 บาท/ลิตร ตามลำดับ ส่วนน้ำมันดีเซลหมุนเร็วปรับตัวลดลง 0.41 บาท/ลิตร มาอยู่ที่ระดับ 13.43 บาท/ลิตร

ไตรมาสที่ 4 ราคาขายปลีกน้ำมันเบนซินออกเทน 95 ทรงตัว อยู่ที่ระดับ 16.65 บาท/ลิตร ราคาน้ำมันเบนซินออกเทน 91 ปรับตัวสูงขึ้นเมื่อเทียบกับไตรมาสที่ 3 ประมาณ 0.16 บาท/ลิตร มาอยู่ที่ระดับ 15.82 บาท/ลิตร ส่วนน้ำมันดีเซลหมุนเร็วปรับตัวสูงขึ้น 0.60 บาท/ลิตร มาอยู่ที่ระดับ 14.08 บาท/ลิตร

ราคาขายปลีก
หน่วย : บาท/ลิตร

ช่วงเวลา	เบนซิน ออกเทน 95	เบนซิน ออกเทน 91	ดีเซล หมุนเร็ว
2545	15.30	14.30	13.12
2546	16.64	15.65	14.02
ไตรมาส 4 (2545)	15.87	14.87	14.12
ไตรมาส 1 (2546)	16.95	15.95	14.77
ไตรมาส 2 (2546)	16.17	15.17	13.84
ไตรมาส 3 (2546)	16.65	15.66	13.43
ไตรมาส 4 (2546)	16.65	15.82	14.08

5. ค่าการตลาด

ค่าการตลาดเฉลี่ยของปี 2546 ได้ปรับตัวลดลงเมื่อเทียบกับปี 2545 ประมาณ 0.3103 บาท/ลิตร มาอยู่ที่ระดับ 1.07 บาท/ลิตร สำหรับการเปลี่ยนแปลงของค่าการตลาดในปี 2546 เป็นไปตามตารางข้างล่างนี้

ค่าการตลาดเฉลี่ยของประเทศ หน่วย:บาท/ลิตร

ช่วงเวลา	เบนซิน ออกเทน 95	เบนซิน ออกเทน 91	ดีเซล หมุนเร็ว	เฉลี่ย
2545	1.6852	1.4424	1.3010	1.3778
2546	1.3433	1.1602	0.9896	1.0673
ไตรมาส 4 (2545)	1.7792	1.5107	1.1858	1.3228
ไตรมาส 1 (2546)	1.3656	1.2042	0.9658	1.0615
ไตรมาส 2 (2546)	1.3915	1.2060	0.9818	1.0764
ไตรมาส 3 (2546)	1.3547	1.1000	0.8978	0.9950
ไตรมาส 4 (2546)	1.2622	1.1318	1.1124	1.1362

6. ค่าการกลั่น

ค่าการกลั่นเฉลี่ยของปี 2546 อยู่ที่ระดับ 0.77 บาท/ลิตร (3.11 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล) โดยปรับตัวเพิ่มขึ้น 0.30 บาท/ลิตร เมื่อเทียบกับปี 2545 โดยในช่วงไตรมาสที่ 1 ค่าการกลั่นปรับตัวสูงขึ้นถึงระดับ 1.14 บาท/ลิตร จากการที่ราคาน้ำมันสำเร็จรูปในตลาดจอร์จทาวน์ ได้ปรับตัวอยู่ในระดับสูงกว่าราคาน้ำมันดิบ ทั้งนี้ ระดับคัมทุนของโรงกลั่นน้ำมันจะอยู่ที่ 3 - 4 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล สำหรับการเปลี่ยนแปลงของค่าการกลั่นในปี 2546 เป็นไปตามตารางข้างล่างนี้

ค่าการกลั่น หน่วย:บาท/ลิตร

ช่วงเวลา	ค่าการกลั่น รวม	เบนซิน ออกเทน 95	เบนซิน ออกเทน 87-91	ดีเซล หมุนเร็ว	เตา (3.5%S)
2545	0.4709	0.5123	0.4773	0.5100	0.4090
2546	0.7745	0.8801	0.8241	0.8283	0.6503
ไตรมาส 4 (2545)	0.8572	0.8821	0.8263	0.9306	0.7247
ไตรมาส 1 (2546)	1.1449	1.2568	1.1870	1.2271	0.9754
ไตรมาส 2 (2546)	0.5864	0.6490	0.5792	0.6204	0.5142
ไตรมาส 3 (2546)	0.5986	0.7077	0.6697	0.6341	0.5099
ไตรมาส 4 (2546)	0.7780	0.9126	0.8659	0.8380	0.6037

แนวโน้มราคาน้ำมัน เชื้อเพลิง ปี 2547

ราคาน้ำมันดิบ นักวิเคราะห์คาดการณ์ว่า ราคาน้ำมันดิบปี 2547 จะอยู่ในระดับใกล้เคียงกับปี 2546 แต่จะอ่อนตัวลงเมื่อเทียบกับช่วงไตรมาสที่ 4 ของปี 2546 โดยราคาน้ำมันดิบดูไบและเบรนท์ จะเคลื่อนไหวอยู่ในระดับ 25 - 27 และ 27 - 29 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล ตามลำดับ โดย Energy Information Administration (EIA) คาดการณ์ปริมาณการผลิตน้ำมันดิบของโลกปี 2547 อยู่ในระดับ 80.5 ล้านบาร์เรล/วัน เพิ่มขึ้น 1.4 ล้านบาร์เรล/วัน โดยเป็นการเพิ่มขึ้น ของประเทศนอกกลุ่มโอเปค ได้แก่ รัสเซีย ประเทศแถบทะเลสาบแคสเปียน แอฟริกา แคนาดา และเม็กซิโก ในขณะที่ปริมาณการผลิตของกลุ่มโอเปค จะยังคงอยู่ในระดับปัจจุบัน 25.5 ล้านบาร์เรล/วัน (เกินโควตา 24.5 ล้านบาร์เรล/วัน อยู่ประมาณ 1 ล้านบาร์เรล/วัน) ในขณะที่ความต้องการใช้ของปี 2547 อยู่ในระดับ 80.7 ล้านบาร์เรล/วัน เพิ่มขึ้น 1.6 ล้านบาร์เรล/วัน ทั้งนี้ คาดว่าความต้องการใช้ของกลุ่ม OECD จะเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะสหรัฐอเมริกาและยุโรป โดยอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ของสหรัฐอเมริกาในปี 2547 เพิ่มขึ้น 4.5% ความต้องการใช้น้ำมันของสหรัฐอเมริกา จะเพิ่มขึ้นประมาณ 1.4% รวมถึงความต้องการใช้ของประเทศจีน ที่เพิ่มขึ้นจากการคาดการณ์ว่าภาวะเศรษฐกิจจีน จะขยายตัวสูงถึงระดับ ร้อยละ 8 ในขณะที่วารสาร Oil Market Intelligence ได้ประมาณการผลิตของกลุ่มประเทศนอกโอเปคในระดับ ใกล้เคียงกับ EIA คือ เพิ่มขึ้นประมาณ 1.41 ล้านบาร์เรล/วัน แต่ประมาณการความต้องการใช้เพิ่มขึ้นเพียง 1.25 ล้านบาร์เรล/วัน

แต่อย่างไรก็ตาม ยังมีปัจจัยอื่นๆ ที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของราคาน้ำมันเชื้อเพลิง ได้แก่ ปัญหาความขัดแย้งระหว่างอิสราเอล-ปาเลสไตน์ และการก่อวินาศกรรมของขบวนการก่อการร้าย รวมถึงปัญหาโรคไข้หวัดนก ที่กำลังแพร่ระบาดในภูมิภาคเอเชีย ซึ่งหากการแพร่ระบาดไม่สามารถยุติได้ในระยะสั้น อาจส่งผลกระทบต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจตามที่คาดการณ์ไว้

ราคาน้ำมันสำเร็จรูปในตลาดจอร์จทาวน์ จะเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงตามราคาน้ำมันดิบ และความต้องการใช้ในภูมิภาค นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงราคาน้ำมันสำเร็จรูปแต่ละชนิด จะเป็นไปตามฤดูกาลด้วย โดยราคาน้ำมันเบนซิน ซึ่งเป็นน้ำมันที่ใช้ในการขับเคลื่อนยานพาหนะ ราคาจะปรับตัวสูงขึ้นในช่วงฤดูร้อน เนื่องจากความต้องการใช้ในช่วงนี้มีมาก ส่วนน้ำมันดีเซลหมุนเร็วและน้ำมันเตาเป็นน้ำมันเพื่อความอบอุ่น ราคาจะปรับตัวสูงขึ้นในฤดูหนาว โดยคาดว่าราคาน้ำมันเบนซินออกเทน 95 และดีเซลหมุนเร็วในตลาดจอร์จทาวน์ ปี 2547 จะ เคลื่อนไหวอยู่ในระดับ 30 - 33 และ 29 - 32 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล ตามลำดับ

ราคาขายปลีกน้ำมันสำเร็จรูปของไทย จะเคลื่อนไหวตามราคาน้ำมันสำเร็จรูปในตลาดจอร์จทาวน์ และค่าเงินบาท หากค่าเงินบาทเคลื่อนไหวอยู่ที่ระดับ 39 - 41 บาท/เหรียญสหรัฐ คาดว่าราคาขายปลีกน้ำมันเบนซินออกเทน 95, 91 และดีเซลหมุนเร็วจะเคลื่อนไหวอยู่ที่ระดับ 15 - 17, 14 - 16 และ 13 - 15 บาท/ลิตร ตามลำดับ แต่อย่างไรก็ตาม ในช่วงที่ราคาน้ำมันอยู่ในระดับสูงรัฐบาลอาจพิจารณาดำเนินการรักษาระดับราคาน้ำมันเชื้อเพลิง เพื่อไม่ให้มีผลกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจของประเทศ โดยการนำมาตรการตรึงราคา น้ำมันเชื้อเพลิงมาใช้

ส่วนที่ 3

สถานการณ์พลังงานของไทยปี 2546

1. ภาพรวม

จากรายงานภาวะเศรษฐกิจไทยของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) รายงานว่า ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ของปี 2546 ขยายตัวร้อยละ 6.7 เป็นการขยายตัวสูงสุดนับตั้งแต่เกิดวิกฤตเศรษฐกิจ ปัจจุบันสำคัญมาจากการลงทุนทั้งภาครัฐและภาคเอกชน รวมทั้งการบริโภคภายในประเทศที่ขยายตัวค่อนข้างสูง การผลิตสาขาอุตสาหกรรมขยายตัวสูงขึ้นร้อยละ 10.3 อุตสาหกรรมสำคัญที่ขยายตัวได้ดี ประกอบด้วย อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการก่อสร้าง ยานยนต์ อาหารและเครื่องดื่ม

อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจรายไตรมาส ณ ราคาปีฐาน 2531 หน่วย : %

สาขา	2545	2546				
	ม.ค.-ธ.ค.	ม.ค.-มี.ค.	เม.ย.-มิ.ย.	ก.ค.-ก.ย.	ต.ค.-ธ.ค.	ม.ค.-ธ.ค.
เกษตรกรรม	3.0	10.0	4.2	6.6	6.3	6.8
นอกภาคเกษตรกรรม	5.7	6.3	6.0	6.6	8.0	6.7
รวม	5.4	6.7	5.8	6.6	7.8	6.7

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

สืบเนื่องจากการผลิตภาคอุตสาหกรรมที่ขยายตัวสูงขึ้นร้อยละ 10.3 ส่งผลให้ความต้องการใช้พลังงานเชิงพาณิชย์ของไทย ขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.2 เมื่อเทียบกับปี 2545 การใช้พลังงานเกือบทุกประเภทเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะการใช้ถ่านหินนำเข้าและการใช้ก๊าซธรรมชาติ

การผลิตพลังงานเชิงพาณิชย์เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.4 การผลิตเพิ่มขึ้นเกือบทุกประเภท โดยเฉพาะการผลิตน้ำมันดิบเพิ่มสูงขึ้นถึงร้อยละ 27.5 สาเหตุสำคัญมาจากการผลิต ที่เพิ่มมากขึ้นของแหล่งผลิตแหล่งใหญ่ ได้แก่ แหล่งเบญจมาศของบริษัท เชฟรอน ผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 40.3 และแหล่งผลิต ของบริษัทไทยโนแคล ผลิตเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 73.9 ส่วน การผลิตลิแกไนต์ลดลงร้อยละ 8.0

การนำเข้า (สุทธิ) พลังงานเชิงพาณิชย์เพิ่มขึ้นร้อยละ 10.6 ส่วนหนึ่งเนื่องจากการนำเข้าถ่านหิน มาใช้ในภาคการผลิตไฟฟ้าและภาคอุตสาหกรรม โดยเฉพาะภาคอุตสาหกรรมที่ใช้ขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 80.0 ทั้งนี้มีสาเหตุจากถ่านหินนำเข้ามีราคาต่ำกว่าลิแกไนต์ในประเทศ อีกส่วนหนึ่งเกิดจากการนำเข้าก๊าซธรรมชาติ จากพม่าเพิ่มขึ้นร้อยละ 11.1 เพื่อนำมาใช้ในการผลิตไฟฟ้าของ กฟผ. และโรงไฟฟ้า IPP ประกอบกับ การนำเข้าน้ำมันดิบมากขึ้นในปริมาณ ที่สูงขึ้น เป็นผลให้อัตราการพึ่งพาพลังงานเชิงพาณิชย์ จากต่างประเทศเพิ่มจากระดับร้อยละ 62 ของความต้องการใช้พลังงานของประเทศในปีก่อน เป็นร้อยละ 65 ในปีนี้

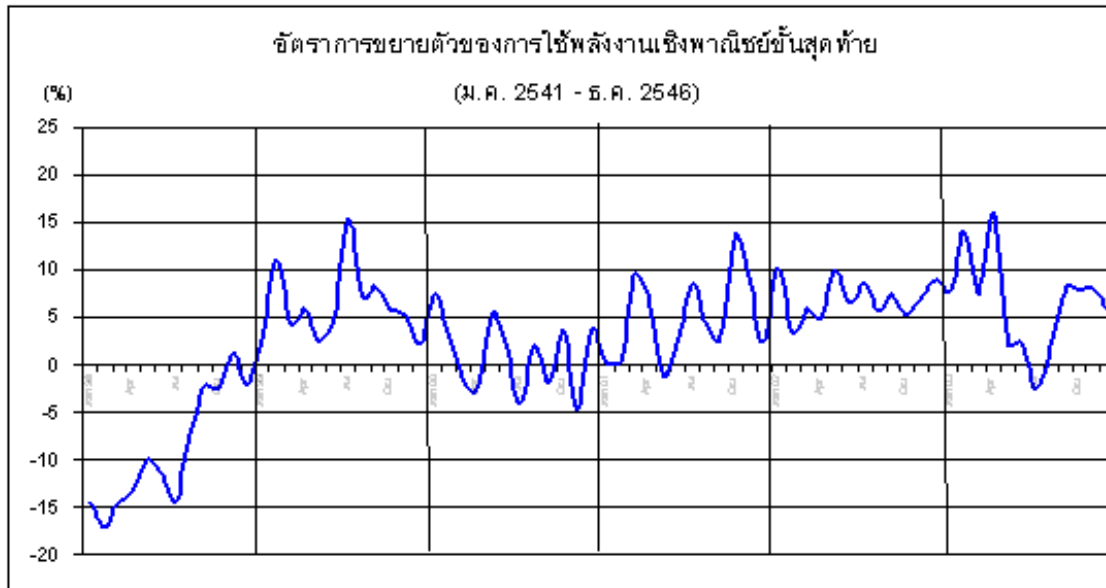
ตารางที่ 1 การใช้ การผลิต และการนำเข้าพลังงานเชิงพาณิชย์(1)

หน่วย : เทียบเท่าฟันทันบาร์เรลน้ำมันดิบ/วัน

	2545	2546	เปลี่ยนแปลง%	
			2545	2546
การใช้ (2)	1,282.6	1,361.1	6.5	6.2
การผลิต	631.4	671.7	6.2	6.4
การนำเข้า (สุทธิ)	796.0	878.5	5.3	10.6
การเปลี่ยนแปลงสต็อก	-6.1	-29.5		
การใช้ที่ไม่เป็นพลังงาน (Non-Energy use)	150.8	218.7	9.9	45.1
การนำเข้า/การใช้ (%)	62.0	65.0		

- (1) พลังงานเชิงพาณิชย์ ประกอบด้วย น้ำมันดิบ ก๊าซธรรมชาติ คอนเดนเสท ผลิตภัณฑ์
น้ำมันสำเร็จรูป ไฟฟ้าจากพลังน้ำและถ่านหิน/ลิกไนต์
- (2) การใช้ไม่รวมการเปลี่ยนแปลงสต็อก และการใช้ที่ไม่เป็นพลังงาน (Non-Energy use)
ได้แก่ การใช้ยางมะตอย NGL Condensate LPG และ Naptha เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรม
ปิโตรเคมี

** ข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

การใช้พลังงานเชิงพาณิชย์ขั้นสุดท้ายของปี 2546 เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.5 เมื่อเทียบกับปีก่อน กล่าวคือ การใช้พลังงานเกือบทุกชนิดเพิ่มสูงขึ้น ยกเว้นการใช้ลิกไนต์ลดลงถึงร้อยละ 43.6 ขณะที่การใช้ถ่านหินนำเข้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 40.7 ทั้งนี้เนื่องจากถ่านหินนำเข้า มีราคาต่ำกว่าลิกไนต์เมื่อเทียบค่าความร้อน สาเหตุจากนโยบายจำกัดนำหนักบรรทุกที่เริ่มใช้ในปีนี้เป็นผลให้การขนส่งลิกไนต์มีค่าใช้จ่ายเพิ่มสูงขึ้น ดังนั้นภาคอุตสาหกรรม จึงใช้ถ่านหินนำเข้าทดแทน อย่างไรก็ตาม การใช้ลิกไนต์ในภาคอุตสาหกรรม ขยับตัวสูงขึ้นเล็กน้อยในช่วงไตรมาสที่ 3 และ 4 ส่วนการใช้ก๊าซธรรมชาติเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.9 เช่นเดียวกับการใช้ไฟฟ้าและน้ำมันสำเร็จรูป เพิ่มขึ้นร้อยละ 7.1 และ 5.7 ตามลำดับ

ตารางที่ 2 มูลค่าการนำเข้าพลังงาน

หน่วย : พันล้านบาท

ชนิด	2545	2546	2546	
			การเปลี่ยนแปลง (%)	สัดส่วน (%)
น้ำมันดิบ	287	346	20.6	85
น้ำมันสำเร็จรูป	7	9	28.6	2
ก๊าซธรรมชาติ	35	43	22.9	10
ถ่านหิน	8	9	18.5	2
ไฟฟ้า	4	4	-	1
รวม	342	411	20.2	100

ในปี 2546 นี้ไทยนำเข้าพลังงานคิดเป็นมูลค่า 411,193 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 20.2 เมื่อเทียบกับปี 2545 มูลค่าการนำเข้าน้ำมันดิบมีสัดส่วนสูงสุดคือ ร้อยละ 85 ของมูลค่าการนำเข้าพลังงานของประเทศ หรือคิดเป็นเงิน 346,057 ล้านบาท รองลงมาได้แก่ มูลค่าการนำเข้าก๊าซธรรมชาติมีสัดส่วนร้อยละ 10 คิดเป็นจำนวนเงิน 42,635 ล้านบาท มูลค่าการนำเข้าถ่านหินสูงขึ้นร้อยละ 18.5 กล่าวคือ เพิ่มจาก 7,872 ล้านบาท ในปีก่อน มาเป็น 9,330 ล้านบาท ส่วนมูลค่าการนำเข้าไฟฟ้ายังคงใกล้เคียงกับปี 2545

2. น้ำมันดิบ

การผลิต การผลิตน้ำมันดิบของปี 2546 เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 27.5 โดยปริมาณการผลิตอยู่ที่ระดับ 96 พันบาร์เรลต่อวัน แหล่งผลิตที่สำคัญได้แก่ แหล่งเบญจมาศ ผลิตได้ในระดับ 49 พันบาร์เรลต่อวัน หรือคิด

เป็น สัดส่วนร้อยละ 51 ของปริมาณการผลิตน้ำมันดิบของประเทศ แหล่งผลิตของบริษัท UNOCAL ผลิตอยู่ที่ระดับ 20 พันบาร์เรลต่อวัน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 21 และแหล่งสิริกิติ์ ผลิตอยู่ที่ระดับ 19 พันบาร์เรลต่อวัน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 20 ปริมาณการผลิตน้ำมันดิบในปีนี้ เพิ่มขึ้นมาก สาเหตุสำคัญมาจากการผลิตที่เพิ่มขึ้นของแหล่งผลิตแหล่งใหญ่ ได้แก่ แหล่งเบญจมาศของบริษัท เชฟรอน และแหล่งผลิตของบริษัท ยูโนแคล

ตารางที่ 3 การผลิตน้ำมันดิบแยกตามแหล่ง
หน่วย : บาร์เรล/วัน

แหล่ง	ผู้ผลิต	2545	2546	
			ปริมาณ	สัดส่วน (%)
1. สิริกิติ์	Thai Shell	20,591	19,127	19.9
2. ทานตะวัน	Chevron	5,649	5,193	5.4
3. เบญจมาศ	Chevron	35,132	49,275	51.2
4. มะลิวัลย์	Chevron	323	0	0.0
5. ฟาง	กรมการพลังงานทหาร	661	847	0.9
6. หนึ่ง (กำแพงแสน) และสอง (อุทอง)	ปตท. สผ. (BPเดิม)	463	436	0.5
7. สังกระจาย	ปตท. สผ.	138	246	0.3
8. บึงหญ้าและบึงม่วง	SINO US Petroleum	803	733	0.8
9. วิเชียรบุรี	Pacific Tiger Energy	159	223	0.2
10. ศรีเทพ	Pacific Tiger Energy	13	11	0.0
11. นาสنون	Pacific Tiger Energy	2	0	0.0
12. ยูโนแคล	Unocal	11,634	20,231	21.0
รวม		75,567	96,322	100.0

หมายเหตุ BIG OIL PROJECT ของบริษัท ยูโนแคล ประกอบด้วย แหล่งปลาหมึก กะพง สุราษฎร์ และยะลา

การใช้ การใช้้ำมันดิบเพื่อการกลั่นในปี 2546 อยู่ที่ระดับ 846 พันบาร์เรลต่อวัน เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.2 โรงกลั่นส่วนใหญ่มีการใช้น้ำมันดิบเพิ่มขึ้น ยกเว้นโรงกลั่นที่พีไอใช้น้ำมันดิบลดลง เนื่องจากหยุดเพื่อซ่อมบำรุงระหว่างวันที่ 28 ตุลาคม ถึงวันที่ 19 พฤศจิกายน โรงกลั่นน้ำมันระยองหยุดเพื่อซ่อมบำรุงระหว่าง 10-31 มีนาคม และ โรงกลั่นสตาร์ปิโตรเลียม รีไฟน์นิ่ง หยุดเพื่อซ่อมบำรุงระหว่างวันที่ 1-25 พฤศจิกายน 2546

ตารางที่ 4 การจัดหาและการใช้น้ำมันดิบ
หน่วย : บาร์เรล/วัน

ปี	การจัดหา			*ใช้ในโรงกลั่น
	ผลิตภายในประเทศ	นำเข้า (สุทธิ)	รวม	
2540	27,463	728,758	756,221	767,460
2541	29,420	679,729	709,149	721,808
2542	34,006	698,896	732,902	741,956
2543	57,937	643,065	701,002	749,629
2544	61,914	678,211	740,125	756,013
2545	75,567	672,730	748,297	827,688
2546	96,322	709,762	806,084	846,091
การเปลี่ยนแปลง (%)				
2543	70.8	-8.1	-4.5	1.0
2544	6.6	5.2	5.4	0.8
2545	22.1	-0.8	1.1	9.5
2546	27.5	5.5	7.7	2.2

* น้ำมันดิบ คอนเดนเสท และอื่นๆ

การนำเข้า เนื่องจากปริมาณการผลิตน้ำมันดิบและคอนเดนเสทของไทยมีสัดส่วนเพียงร้อยละ 19 ของความต้องการใช้ในประเทศ จึงต้องมีการนำเข้าน้ำมันดิบ โดยในปี 2546 มีปริมาณการนำเข้าสุทธิจำนวน 710 พัน บาร์เรลต่อวัน ส่วนใหญ่เป็นการนำเข้าจากตะวันออกกลาง คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 79 โดยประเทศสหรัฐอเมริกา อิมิเรตส์ มีสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 24) ที่เหลือนำเข้าจากตะวันออกไกล และจากแหล่งอื่นๆ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 17 และร้อยละ 4 ตามลำดับ

การส่งออก ในปีนี้ไทยส่งออกน้ำมันดิบเป็นปริมาณ 66 พันบาร์เรลต่อวัน โดยส่งออกจากแหล่งเบญจมาศ แหล่งทานตะวันของบริษัท Chevron และจากแหล่งผลิตของบริษัท ยูโนแคล ปริมาณการส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 35.6 เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา มีมูลค่าเป็นจำนวนเงินประมาณ 24,164 ล้านบาท ส่วนใหญ่ส่งไปยังประเทศในแถบเอเชีย ได้แก่ จีน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 37 รองลงมาคือ สิงคโปร์ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 35 สาเหตุที่ต้องส่งออกน้ำมันดิบเนื่องจากองค์ประกอบของน้ำมันดิบข้างต้นมีสารโลหะหนัก (สารปรอท) ปนอยู่มาก ซึ่งไม่ตรงกับคุณสมบัติที่โรงกลั่นภายในประเทศต้องการ

3. ก๊าซธรรมชาติ

การผลิต ปริมาณการผลิตก๊าซธรรมชาติของปี 2546 เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.0 โดยผลิตอยู่ที่ระดับ 2,106 ล้าน ลูกบาศก์ฟุตต่อวัน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 75 ของปริมาณที่ใช้ทั้งหมด ประกอบด้วยแหล่งผลิตบนบกและแหล่งผลิต ในอ่าวไทย

ก๊าซธรรมชาติส่วนใหญ่ผลิตจากแหล่งในอ่าวไทย ซึ่งมีสัดส่วนการผลิตคิดเป็นร้อยละ 95 ของการผลิตของประเทศ แหล่งผลิตที่สำคัญคือ แหล่งบงกชของบริษัท ปตท.สผ. ผลิตอยู่ที่ระดับ 545 ล้าน ลูกบาศก์ฟุตต่อวัน หรือ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 26 ของปริมาณการผลิตภายในประเทศ แหล่งผลิตสำคัญรองลงมาได้แก่แหล่งไพลิน ของบริษัท ยูโนแคล ผลิตได้ในระดับ 406 ล้านลูกบาศก์ฟุตต่อวัน หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 19

ตารางที่ 5 การผลิตก๊าซธรรมชาติ
หน่วย : ล้านลูกบาศก์ฟุต/วัน

	ผู้ผลิต	2545	2546	
			ปริมาณ	สัดส่วน (%)
แหล่งผลิตภายในประเทศ		1,986	2,106	75.4
แหล่งอ่าวไทย		1,871	2,001	71.6
เอราวัณ	Unocal	266	281	10.1
ไพลิน	Unocal	298	406	14.5
ฟูนานและจักรวาล	Unocal	228	189	6.8
สตูล	Unocal	114	96	3.4
กะพงและปลาทอง	Unocal	31	19	0.7
อื่นๆ (7 แหล่ง)	Unocal	167	240	8.6
บงกช	PTT E&P	566	545	19.5
ทานตะวัน	Chevron	48	56	2.0
เบญจมาศ	Chevron	152	169	6.1
มะลิวัลย์	Chevron	1	0	-
แหล่งบนบก		115	105	3.8
น้ำพอง	Exxon Mobil	59	50	1.8
สิริกิติ์	Thai Shell	56	55	2.0
แหล่งนำเข้า *		617	686	24.6
ยาดานา	สหภาพพม่า	418	410	14.7
เยตากุน	สหภาพพม่า	199	275	9.9
รวม		2,603	2,791	100.0

* ค่าความร้อนของก๊าซธรรมชาติจากพม่า = 1,000 btu/ลบ.ฟุต

การใช้ การใช้ก๊าซธรรมชาติในปี 2546 เพิ่มขึ้นร้อยละ 7.2 โดยปริมาณการใช้อยู่ที่ระดับ 2,791 ล้าน ลูกบาศก์ฟุตต่อวัน ประกอบด้วย การใช้ก๊าซธรรมชาติที่ผลิตในประเทศ 2,106 ล้านลูกบาศก์ฟุตต่อวัน (ร้อยละ 75) ก๊าซธรรมชาตินำเข้า 686 ล้านลูกบาศก์ฟุตต่อวัน (ร้อยละ 25) ภาพรวมการใช้ยังคงเพิ่มขึ้น

ทั้งในภาคอุตสาหกรรม และภาคการผลิตไฟฟ้าโดยเฉพาะโครงการ IPP โดยในปีนี้มีโรงไฟฟ้าใหม่ในโครงการ IPP ที่ใช้ก๊าซธรรมชาติเป็นเชื้อเพลิง 2 โรง ได้เริ่มจ่ายไฟเข้าระบบ (COD) ในช่วงไตรมาสแรก ได้แก่ บริษัท บ่อวินเพาเวอร์ ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด และบริษัท อีสเทอร์น เพาเวอร์ แอนด์ อีเลคตริค จำกัด อย่างไรก็ตาม การใช้ก๊าซธรรมชาติในภาคการผลิตไฟฟ้าได้ชะลอตัวลงในช่วงไตรมาสที่ 3 และ 4 ของปีนี้ เนื่องจากแหล่งก๊าซจากพม่า (เยตากุน) หยุดผลิตชั่วคราว เป็นผลให้การใช้ ก๊าซธรรมชาติของ กฟผ. (รวมการใช้ของ EGCO และ ราชบุรี) ลดลง สำหรับการใช้ในภาคอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.9 กล่าวคือ เพิ่มขึ้นจากระดับ 238 ล้านลูกบาศก์ฟุตต่อวัน เป็น 257 ล้านลูกบาศก์ฟุตต่อวัน

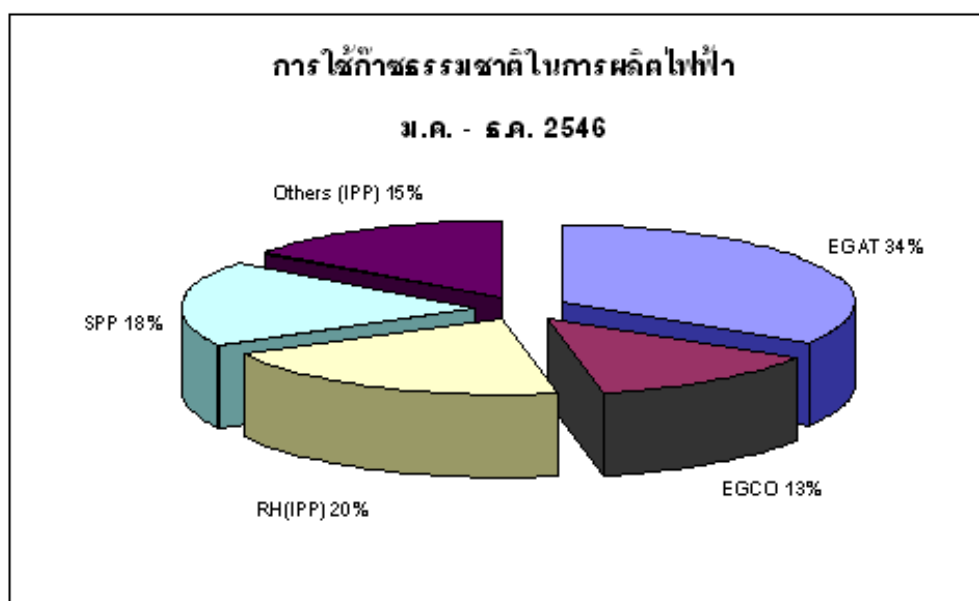
การนำเข้า ปริมาณการนำเข้าก๊าซธรรมชาติของปีนี้ เพิ่มขึ้นร้อยละ 11.1 เมื่อเทียบกับปี 2545 กล่าวคือ เพิ่มขึ้นจากระดับ 617 ล้านลูกบาศก์ฟุตต่อวัน เป็น 686 ล้านลูกบาศก์ฟุตต่อวัน เป็นการนำเข้าจากพม่า ประกอบด้วย แหล่งยาดานา จำนวน 410 ล้านลูกบาศก์ฟุตต่อวัน และเยตากุน จำนวน 275 ล้านลูกบาศก์ฟุตต่อวัน เพื่อนำไปใช้ในการผลิตไฟฟ้าที่โรงไฟฟ้าราชบุรี โรงไฟฟ้าวังน้อย และโรงไฟฟ้าอื่นๆ ของเอกชน

ตารางที่ 6 การจัดหาและการใช้ก๊าซธรรมชาติ

หน่วย: ล้านลูกบาศก์ฟุต/วัน

ปี	การจัดหา			การใช้		
	การผลิต	การนำเข้า	รวม	ไฟฟ้า*	อุตสาหกรรมและอื่นๆ	รวม
2540	1,564	-	1,564	1,220	344	1,564
2541	1,698	2	1,700	1,345	355	1,700
2542	1,860	2	1,861	1,473	388	1,861
2543	1,948	164	2,113	1,606	507	2,113
2544	1,900	496	2,396	2,087	309	2,396
2545	1,986	617	2,603	2,239	364	2,603
2546	2,106	686	2,791	2,414	377	2,791
สัดส่วน (%)						
2543	92.2	7.8	100.0	76.0	24.0	100.0
2544	79.3	20.7	100.0	87.1	12.9	100.0
2545	76.3	23.7	100.0	86.0	14.0	100.0
2546	75.4	24.6	100.0	86.5	13.5	100.0

*ใช้ใน EGAT, EGGO, ราชบุรี (IPP), IPP, SPP

4. ก๊าซธรรมชาติเหลว (NGL)

การผลิตก๊าซธรรมชาติเหลวในปี 2546 ผลิตอยู่ที่ระดับ 10,583 บาร์เรลต่อวัน ลดลงร้อยละ 2.1 เมื่อเทียบกับปี 2545 ใช้ในประเทศเป็นปริมาณ 10,219 บาร์เรลต่อวัน แยกเป็นการใช้ในอุตสาหกรรมตัวทำละลาย (Solvent) 8,368 บาร์เรลต่อวัน หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 82 และใช้ในโรงกลั่นจำนวน 1,851 บาร์เรลต่อวัน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 18 อีกส่วนหนึ่งส่งออกไปจำหน่ายยังประเทศสิงคโปร์ เป็นจำนวน 851 บาร์เรลต่อวัน ปริมาณการส่งออก ลดลง ร้อยละ 13.4 เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา

ตารางที่ 7 การผลิต การส่งออกและการใช้ NGL

หน่วย : บาร์เรล/วัน

รายการ	2545	2546		
		ปริมาณ	การเปลี่ยนแปลง (%)	สัดส่วน (%)
การผลิต	10,812	10,583	-2.1	
การส่งออก	983	851	-13.4	
การใช้ภายในประเทศ	8,430	10,219	21.2	100.0
- กลั่นน้ำมัน	-	1,851	-	18.1
- SOLVENT	8,430	8,368	-0.7	81.9

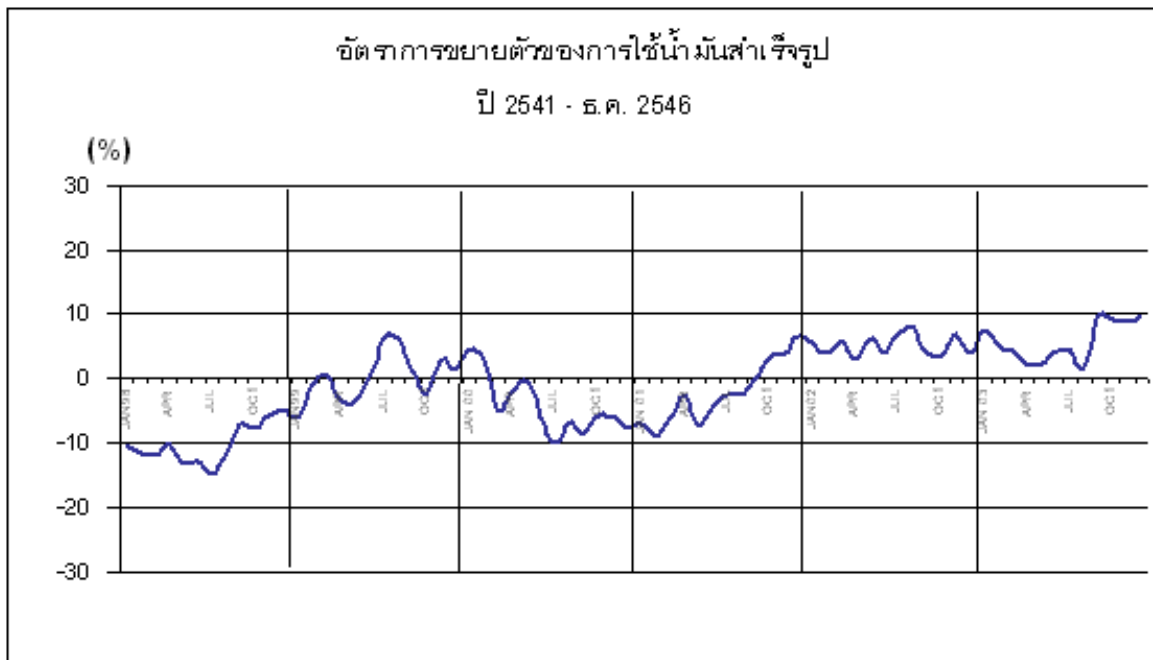
5. ผลิตภัณฑ์น้ำมันสำเร็จรูป

การผลิตน้ำมันสำเร็จรูปในปี 2546 เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.9 เมื่อเทียบกับปี 2545 การผลิตน้ำมันสำเร็จรูปส่วนใหญ่เพิ่มขึ้น ยกเว้นการผลิตน้ำมันเครื่องบินลดลง ส่วนความต้องการใช้น้ำมันสำเร็จรูปเพิ่มขึ้น ร้อยละ 5.7 โดยเฉพาะการใช้น้ำมันดีเซล เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 9.1 เมื่อเปรียบเทียบปริมาณการผลิต กับความต้องการใช้ พบว่าปริมาณการผลิตยังคงสูงกว่าความต้องการใช้ภายในประเทศ เป็นผลให้ในปีนี้มี การส่งออกน้ำมันสำเร็จรูปสุทธิเป็นจำนวน 88 พันบาร์เรลต่อวัน และเป็นการส่งออกน้ำมันสำเร็จรูปทุกชนิด

ตารางที่ 8 การผลิต การใช้ การนำเข้า และการส่งออกน้ำมันสำเร็จรูป ปี 2546

	ปริมาณ (พันบาร์เรล/วัน)				การเปลี่ยนแปลง (%)			
	การใช้	การผลิต	การนำเข้า	การส่งออก	การใช้	การผลิต	การนำเข้า	การส่งออก
เบนซิน	131.6	148.9	2.4	19.1	4.2	4.7	-37.8	-9.9
เบนซินพิเศษ	53.2	68.5	-	14.8	3.3	0.8	-100.0	-15.0
เบนซินธรรมดา	78.4	80.3	2.4	4.3	4.8	8.2	-35.9	13.6
ดีเซล	302.4	330.5	10.4	37.0	9.1	9.2	-14.3	-7.8
น้ำมันก๊าด	0.6	12.0	-	1.9	-42.0	26.8	-	-65.6
น้ำมันเครื่องบิน	64.8	73.4	0.7	9.6	-0.4	-8.8	-16.3	-39.3
น้ำมันเตา	86.0	104.8	3.6	13.4	4.3	1.6	-	1.7
ก๊าซปิโตรเลียมเหลว*	69.0	106.5	-	24.6	3.0	4.8	-	12.3
รวม	654.4	776.0	17.2	105.6	5.7	4.9	1.6	-10.3

*ไม่รวมการใช้เพื่อเป็นวัตถุดิบ

· น้ำมันเบนซิน

การผลิต การผลิตน้ำมันเบนซินของปี 2546 เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.7 เมื่อเทียบกับปีก่อน โดยการผลิตน้ำมันเบนซินธรรมดาเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.2 เบนซินพิเศษเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.8 ปริมาณการผลิตน้ำมันเบนซินสูงกว่าความต้องการใช้ในประเทศจำนวน 17 พันบาร์เรลต่อวัน

การใช้ ปริมาณการใช้อยู่ที่ระดับ 132 พันบาร์เรลต่อวัน เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.2 เมื่อเทียบกับปี 2545 ปริมาณการใช้เพิ่มสูงขึ้นต่อเนื่องตั้งแต่ปีก่อนมาถึงปีนี้ สาเหตุส่วนหนึ่งมาจากภาวะเศรษฐกิจขยายตัวดีขึ้นตั้งแต่ปี 2545 ได้จากปริมาณการจำหน่ายรถยนต์ส่วนบุคคลและรถจักรยานยนต์เพิ่มสูงขึ้นโดยเฉพาะในช่วงปลายไตรมาสที่ 4 การใช้เบนซินพิเศษเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.3 ขณะที่เบนซินธรรมดามีการใช้เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.8 ทั้งนี้เป็นผลมาจากการรณรงค์ ให้มีการใช้น้ำมันที่มีค่าออกเทนให้เหมาะสมกับประเภทรถ ส่งผลให้มีการใช้น้ำมันเบนซินธรรมดา (ออกเทน 91) เพิ่มขึ้น โดยสัดส่วนการใช้น้ำมันเบนซินธรรมดาคิดเป็นร้อยละ 60 ของการใช้น้ำมันเบนซินทั้งหมด

การนำเข้าและส่งออก แม้ว่าปริมาณการผลิตน้ำมันเบนซินจะสูงกว่าความต้องการใช้ภายในประเทศก็ตาม แต่ยังคงมีการนำเข้าน้ำมันเบนซินธรรมดา เป็นจำนวน 2.4 พันบาร์เรลต่อวัน ขณะที่มีการส่งออก (เบนซินธรรมดา และเบนซินพิเศษ) เป็นจำนวน 19.1 พันบาร์เรลต่อวัน ส่งผลให้ส่งออก (สุทธิ) 17 พันบาร์เรลต่อวัน

· น้ำมันดีเซล

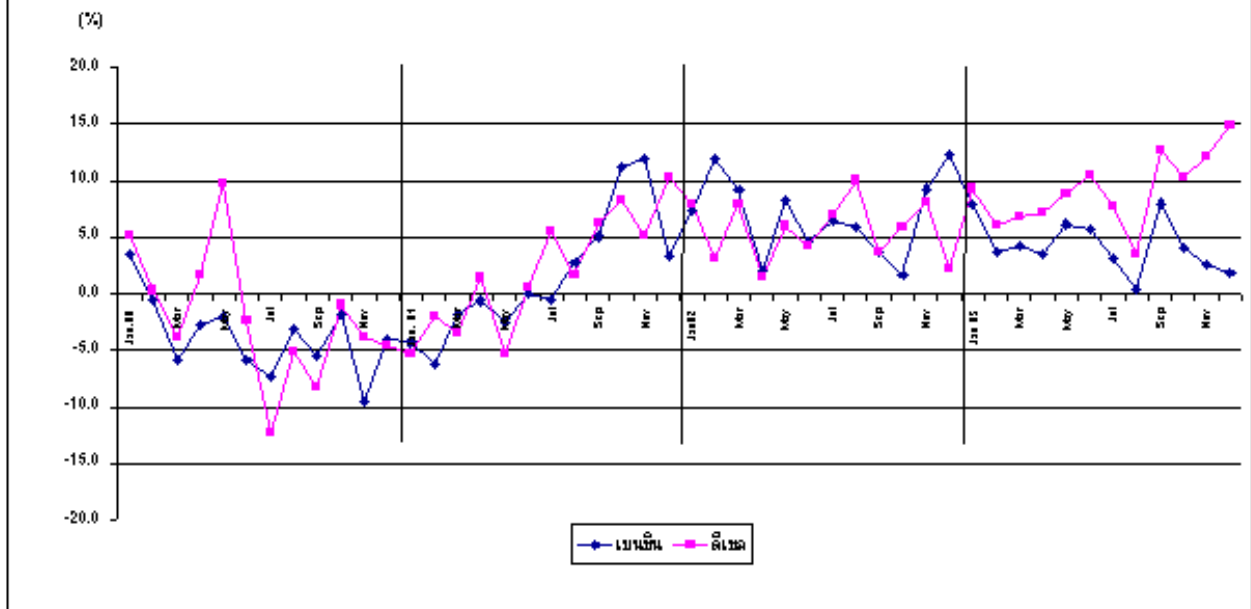
การผลิต การผลิตน้ำมันดีเซลในปี 2546 เพิ่มขึ้นร้อยละ 9.2 เมื่อเทียบกับปี 2545 ปริมาณการผลิตอยู่ที่ระดับ 331 พันบาร์เรลต่อวัน ส่วนใหญ่เป็นการผลิตน้ำมันดีเซลหมุนเร็ว โดยมีสัดส่วนการผลิตถึงร้อยละ 99 หรือผลิตอยู่ที่ระดับ 329 พันบาร์เรลต่อวัน ส่วนน้ำมันดีเซลหมุนช้าผลิตอยู่ที่ระดับ 2 พันบาร์เรลต่อวัน

การใช้ การใช้น้ำมันดีเซลได้เริ่มขยับตัวสูงขึ้น ตั้งแต่ปลายไตรมาสที่ 4 ของปี 2545 ต่อเนื่องมาถึง ปีนี้ โดยเฉพาะในช่วงไตรมาสที่ 4 การใช้เพิ่มขึ้นร้อยละ 13 เมื่อเทียบกับไตรมาสที่ 4 ของปีก่อน เป็นผลให้ภาพรวมการใช้น้ำมันดีเซลปีนี้เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 9.1 กล่าวคือ ปริมาณการใช้อยู่ที่ระดับ 302 พันบาร์เรลต่อวัน สาเหตุสำคัญมาจากภาวะเศรษฐกิจที่ขยายตัวสูงสูดนับแต่เกิดวิกฤตเศรษฐกิจ โดย GDP ขยายตัวร้อยละ 6.7 ส่งผลให้ปริมาณการจำหน่ายรถที่ใช้เพื่อการพาณิชย์ขยายตัวเพิ่มขึ้น

การนำเข้าและส่งออก การนำเข้าน้ำมันดีเซลของปี 2546 ลดลงร้อยละ 14.3 เมื่อเทียบกับปี 2545 และเป็นการนำเข้าดีเซลหมุนเร็วทั้งหมด ส่วนการส่งออกก็ลดลงเช่นเดียวกันกล่าวคือลดลงร้อยละ 7.8 เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา อย่างไรก็ตาม ในปีนี้มีปริมาณการส่งออกน้ำมันดีเซล (สุทธิ) จำนวน 27 พันบาร์เรลต่อวัน

อัตราการขยายตัวของการใช้ก๊าซธรรมชาติและดีเซล

ปี 2543 - ธ.ค. 2546

• น้ำมันเตา

การผลิต การผลิตน้ำมันเตาของปีนี้ เพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากระดับ 103 พันบาร์เรลต่อวัน เป็น 105 พันบาร์เรลต่อวัน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.6 เมื่อเทียบกับปี 2545 ปริมาณการผลิตยังคงสูงกว่าความต้องการใช้ภายในประเทศ

การใช้ ปริมาณการใช้อยู่ที่ระดับ 86 พันบาร์เรลต่อวัน เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.3 เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา สาเหตุสำคัญมาจากการนำไปใช้เป็นเชื้อเพลิง ในการผลิตกระแสไฟฟ้า ของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) ซึ่งเพิ่มขึ้นร้อยละ 21.1 เนื่องจากการหยุดผลิตของแหล่งก๊าซเยตากุน จากพม่า ตั้งแต่ช่วงปลายไตรมาสที่สามของปีนี้ จึงมีการใช้น้ำมันเตาทดแทน ส่วนการใช้ในภาคอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากระดับ 74 พันบาร์เรลต่อวัน ในปีก่อน เป็น 76 พันบาร์เรลต่อวันในปีนี้

การนำเข้าและส่งออก แม้ว่าปริมาณการผลิตน้ำมันเตาในประเทศจะสูงกว่าความต้องการใช้ก็ตาม แต่ในปี 2546 นี้ยังคงมีการนำเข้าเป็นจำนวน 3.6 พันบาร์เรลต่อวัน ขณะที่มีการส่งออกอยู่ที่ระดับ 13.4 พันบาร์เรลต่อวัน เป็นผลให้มีปริมาณการส่งออก (สุทธิ) จำนวน 10 พันบาร์เรลต่อวัน

ตารางที่ 9 ปริมาณการใช้เชื้อเพลิงในการผลิตกระแสไฟฟ้า

ชนิดของเชื้อเพลิง	2545	2546	การเปลี่ยนแปลง (%)	
			2545	2546
ก๊าซธรรมชาติ (ล้านลบฟ./วัน)*	1,632	1,624	8.5	-0.5
น้ำมันเตา (ล้านลิตร)	499	605	-22.8	21.1
ลิกไนต์ (พันตัน)	15,035	15,407	-4.5	2.5
ดีเซล (ล้านลิตร)	41	23	-45.0	-45.2

*การใช้ของ EGAT EGCO KEGCO และ RH (ราชบุรี)

• น้ำมันเครื่องบิน

ภาพรวมการใช้น้ำมันเครื่องบินในปี 2546 ลดลงเล็กน้อยคือร้อยละ 0.4 เมื่อเทียบกับปี 2545 เนื่องจากการขนส่งทางอากาศหดตัวลงในช่วงไตรมาสที่ 2 เพราะผลกระทบจากโรค SARS อย่างไรก็ตาม ในช่วงไตรมาสที่ 4 นี้การขนส่งทางอากาศขยายตัวสูงขึ้นร้อยละ 5.2 โดยเฉพาะด้านการขนส่งสินค้า เนื่องจากการลงนามประกาศเขตการค้าเสรีไทย-จีน ส่วนการผลิตและการนำเข้าในปีนี้นี้ลดลง กล่าวคือ การผลิตลด

ลงจากระดับ 80 พัน บาร์เรลต่อวันในปีก่อนเหลือ 73 พันบาร์เรลต่อวัน หรือลดลงร้อยละ 8.8 แม้ว่าปริมาณการผลิตจะลดลงแต่ยังคงมีการส่งออก (สุทธิ) เป็นจำนวน 9 พันบาร์เรลต่อวัน

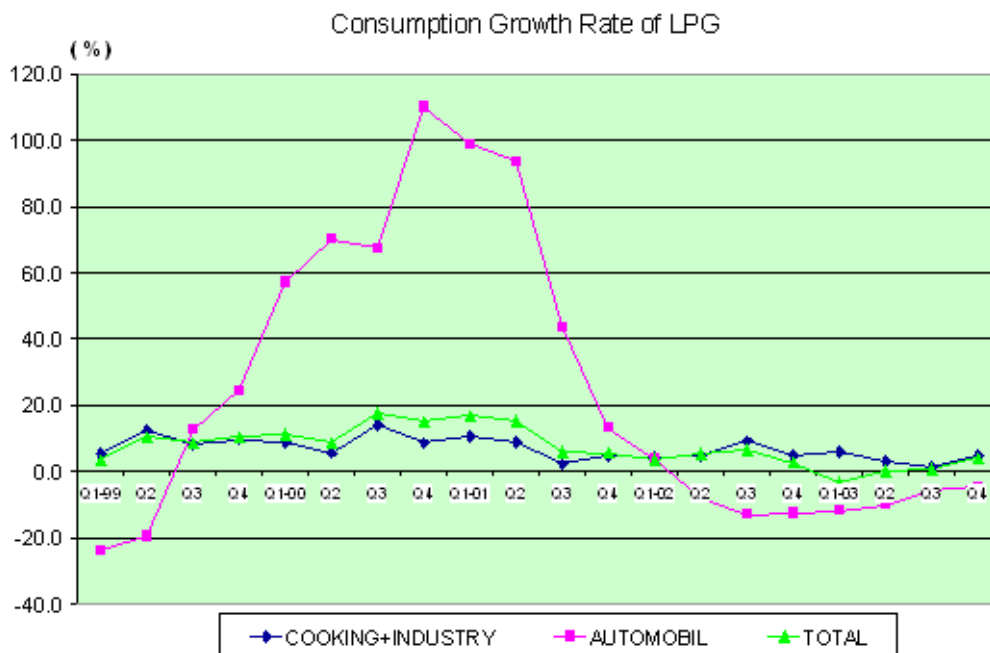
· ก๊าซปิโตรเลียมเหลว (LPG)

การผลิต การผลิตก๊าซปิโตรเลียมเหลวในปี 2546 เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.8 เมื่อเทียบกับปีก่อน กล่าวคือเพิ่มขึ้นจากระดับ 102 พันบาร์เรลต่อวัน มาอยู่ที่ระดับ 107 พันบาร์เรลต่อวัน แยกเป็นการผลิตจากโรงแยกก๊าซของ ปตท. (โรงที่ 1 - 4) คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 46 โรงกลั่นไทยออยล์ ร้อยละ 11 โรงกลั่นระยองรีไฟเนอรี โรงกลั่นสตาร์ รีไฟเนอรี และโรงกลั่นทีพีไอ มีสัดส่วนเท่าๆ กันคือร้อยละ 6 โรงแยกก๊าซไทยเชลล์ ร้อยละ 3 ที่เหลือร้อยละ 22 เป็นการผลิตจากโรงกลั่นน้ำมันอื่นๆ และจากอุตสาหกรรมปิโตรเคมี ทั้งนี้ปริมาณการผลิต ยังคงสูงกว่าความต้องการใช้ในประเทศ

การใช้ ปริมาณการใช้ของปี 2546 เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.3 เมื่อเทียบกับปี 2545 โดยการใช้อยู่ที่ระดับ 82 พันบาร์เรลต่อวัน แยกเป็นการใช้เป็นเชื้อเพลิง คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 84 ของปริมาณการใช้ทั้งหมดที่เหลือ ใช้เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมปิโตรเคมี คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 16

การใช้เป็นเชื้อเพลิง ประกอบด้วย การใช้ครัวเรือน ในรถยนต์ และในอุตสาหกรรม โดยการใช้ใน ครัวเรือน มีสัดส่วนสูงสุด กล่าวคือ ร้อยละ 70 ของปริมาณการใช้เป็นเชื้อเพลิง ปริมาณการใช้อยู่ที่ระดับ 48 พัน บาร์เรลต่อวัน ที่เหลือเป็นการใช้ในอุตสาหกรรม และในรถยนต์ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 20 และ 10 ตามลำดับ การใช้ในอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.9 ขณะที่การใช้ในรถยนต์ได้ชะลอตัวลงตั้งแต่ไตรมาสที่สองของปี 2545 จนถึงปัจจุบัน เป็นผลให้การใช้ลดลงร้อยละ 8.4 สาเหตุส่วนหนึ่งเกิดจากการปรับราคาขายปลีก LPG เป็นผลให้ราคา LPG เพิ่มสูงขึ้น อีกส่วนหนึ่งเกิดจากจำนวนรถแท็กซี่ที่เปลี่ยนมาใช้เชื้อเพลิง LPG เริ่มอึดตัว

สำหรับการใช้เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมปิโตรเคมีในปีนี้มีปริมาณ 13 พันบาร์เรลต่อวัน เพิ่มขึ้นร้อยละ 8.1 เมื่อเทียบกับปีก่อน กล่าวคือ เพิ่มขึ้นจากระดับ 12 พันบาร์เรลต่อวัน เป็น 13 พันบาร์เรลต่อวัน

การนำเข้าและการส่งออก เนื่องจากประเทศไทยสามารถผลิตก๊าซปิโตรเลียมเหลวได้มากกว่าความต้องการใช้ในประเทศ จึงไม่มีการนำเข้า ขณะที่มีการส่งออกอย่างต่อเนื่อง โดยส่วนใหญ่ส่งออกไปยังประเทศใน เอเชีย ได้แก่ จีน มีสัดส่วนสูงสุดคือร้อยละ 31 ของปริมาณการส่งออกทั้งหมด รองลงมา ได้แก่ สิงคโปร์ เวียดนาม คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 24 และ 23 ตามลำดับ โดยในปีนี้ส่งออกเป็นจำนวน 25 พันบาร์เรลต่อวัน

ตารางที่ 10 การใช้ LPG

หน่วย : พันบาร์เรลต่อวัน

	2545	2546	
			การเปลี่ยนแปลง

		ปริมาณ	สัดส่วน (%)	(%)
ครัวเรือน	47	48	58.9	2.3
อุตสาหกรรม	13	14	17.0	8.9
รถยนต์	7	7	8.2	-8.4
อุตสาหกรรมปิโตรเคมี	12	13	15.9	8.1
รวม	79	82	100.0	3.3

6. ถ่านหิน/ลิกไนต์

การผลิต การผลิตลิกไนต์ในปี 2546 มีปริมาณ 18.9 ล้านตัน แยกเป็นการผลิตจากเหมืองแม่เมาะและกระบี่ ของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) และการผลิตจากเหมืองเอกชน ปริมาณการผลิตของ กฟผ. มีจำนวน 15.8 ล้านตัน หรือคิดเป็นร้อยละ 84 ของการผลิตลิกไนต์ทั้งหมด ที่เหลืออีกร้อยละ 16 เป็นการผลิตของเหมืองเอกชน จำนวน 3.1 ล้านตัน ในปีนี้ กฟผ. ผลิตลิกไนต์เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.0 ขณะที่เหมืองเอกชนผลิตลดลงร้อยละ 29.4 เนื่องจากการนำเข้าถ่านหินมาใช้ทดแทนลิกไนต์ในภาคอุตสาหกรรม

การใช้ ปริมาณการใช้ลิกไนต์ในปีนี้ ลดลงร้อยละ 8.2 เมื่อเทียบกับปีก่อน การใช้อยู่ที่ระดับ 17.9 ล้านตัน ประกอบด้วย การใช้ในภาคการผลิตไฟฟ้าของ กฟผ. คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 86 ที่เหลือนำไปใช้ในภาคอุตสาหกรรมคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 14 การใช้ลิกไนต์ในอุตสาหกรรมลดลงถึงร้อยละ 43.6 ทั้งนี้ เนื่องจากการใช้ถ่านหินนำเข้า ทดแทนการใช้ลิกไนต์เพราะราคาลิกไนต์เพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากค่าขนส่งที่เพิ่มขึ้นมาก สาเหตุจากนโยบายจำกัดน้ำหนักบรรทุก ดังนั้นเมื่อเปรียบเทียบราคาถ่านหินนำเข้าด้วยความร้อนแล้ว จะมีราคาต่ำกว่าลิกไนต์ในประเทศ เป็นผลให้การใช้ถ่านหินนำเข้าในภาคอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นร้อยละ 80.0 สำหรับการใช้น้ำมันเป็นเชื้อเพลิงในการผลิตไฟฟ้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.5 เนื่องจากการติดตั้งเครื่องกำเนิดก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ (FGD) ที่โรงไฟฟ้าแม่เมาะเสร็จสมบูรณ์แล้ว ส่งผลให้ภาพรวมการใช้ถ่านหิน/ลิกไนต์ในปีนี้ ยังคงขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.5

การนำเข้า ปริมาณการนำเข้าถ่านหินเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 40.7 เมื่อเทียบกับปีก่อน โดยนำเข้าเป็นจำนวน 7.9 ล้านตัน เพื่อนำไปใช้ในการผลิตกระแสไฟฟ้าในโครงการ SPP ประมาณ 2.0 ล้านตัน (ร้อยละ 26) และใช้ในภาคอุตสาหกรรม 5.8 ล้านตัน (ร้อยละ 74)

ตารางที่ 11 การผลิตและการใช้ลิกไนต์/ถ่านหิน

หน่วย : พันตัน

	2545	2546		
		ปริมาณ	อัตราเพิ่ม (%)	สัดส่วน (%)
การผลิตลิกไนต์	19,569	18,887	-3.5	100.0
การไฟฟ้าฝ่ายผลิตฯ	15,182	15,788	4.0	83.6
เหมืองเอกชน	4,387	3,099	-29.4	16.4
- บ้านปู	2,782	1,925	-30.8	10.2
- ลานนา	690	537	-22.1	2.8
- อื่นๆ	915	637	-30.7	3.4
การนำเข้าถ่านหิน	5,599	7,876	40.7	
การจัดหา	25,168	26,763	6.3	
การใช้ลิกไนต์	19,592	17,948	-8.2	100.0
ผลิตกระแสไฟฟ้า	15,035	15,407	2.5	85.8
อุตสาหกรรม	4,556	2,541	-43.6	14.2
การใช้ถ่านหิน	5,599	7,876	40.7	100.0
ผลิตกระแสไฟฟ้า (SPP)	2,352	2,030	-13.7	25.8
อุตสาหกรรม	3,247	5,846	80.0	74.2
ความต้องการ	25,191	25,824	2.5	

7. ไฟฟ้า

กำลังการผลิตติดตั้ง กำลังการผลิตติดตั้งไฟฟ้าของไทย ณ เดือนธันวาคม 2546 ประกอบด้วย กำลังผลิตของ กฟผ. การรับซื้อจากเอกชน และไฟฟ้านำเข้ามีจำนวน 24,983 เมกะวัตต์ โดยเป็นกำลังผลิตติดตั้งของ กฟผ. 14,431 เมกะวัตต์ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 58 รับซื้อจาก IPP 8,000 เมกะวัตต์ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 32 จาก SPP จำนวน 1,912 เมกะวัตต์ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 8 และนำเข้าจาก สปป.ลาว และการแลกเปลี่ยน ไฟฟ้ากับมาเลเซีย 640 เมกะวัตต์ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 2

กำลังการผลิตติดตั้งของ กฟผ. ในปี 2546 ลดลงจากปี 2545 จำนวน 605 เมกะวัตต์ เนื่องจากหน่วยผลิตไฟฟ้าของโรงไฟฟ้าบางปะกง (CC1) มีกำลังการผลิตติดตั้ง 380 เมกะวัตต์ และหน่วยผลิตไฟฟ้าของโรงไฟฟ้า แม่เมาะ (T1-3) กำลังการผลิตติดตั้ง 225 เมกะวัตต์ ถูกปลดออกจากระบบ แต่ในปีนี้มีผู้ผลิตไฟฟ้าในโครงการ IPP จ่ายไฟเข้าระบบจำนวน 2 ราย คือ บริษัทบอวิน เพาเวอร์ ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด และ บริษัท อีสเทอร์น เพาเวอร์ แอนด์ อิเลคตริค จำกัด เป็นผลให้กำลังการผลิตติดตั้งในส่วนของ IPP เพิ่มขึ้น เช่นเดียวกับกำลังการผลิตติดตั้งของผู้ผลิตไฟฟ้า รายเล็ก (SPP) ซึ่งมีผู้จ่ายไฟเข้าระบบเพิ่มขึ้นอีก 144 เมกะวัตต์

ตารางที่ 12 กำลังการผลิตติดตั้งไฟฟ้า

ณ ธันวาคม 2546

หน่วย : เมกะวัตต์

	กำลังการผลิตติดตั้ง	สัดส่วน (%)
การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.)	14,431	58
ผู้ผลิตไฟฟ้าอิสระ (IPP)	8,000	32
ผู้ผลิตไฟฟ้าย่อย (SPP)	1,912	8
นำเข้าและแลกเปลี่ยน	640	2
รวม	24,983	100

การผลิตพลังงานไฟฟ้า ปริมาณการผลิตพลังงานไฟฟ้าของประเทศในปี 2546 มีจำนวน 118,411 กิกะวัตต์ชั่วโมง เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 6.4 ประกอบด้วยการผลิตของ กฟผ. คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 49 ที่เหลือเป็นการรับซื้อจากเอกชน การนำเข้า และอื่นๆ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 51

ความต้องการไฟฟ้าสูงสุดในปีนี้ อยู่ในเดือนพฤษภาคมที่ระดับ 18,121 เมกะวัตต์ สูงกว่าความต้องการไฟฟ้าสูงสุดของปี 2545 ซึ่งอยู่ที่ระดับ 16,681 เมกะวัตต์ เป็นผลให้มีค่าตัวประกอบการใช้ไฟฟ้าเฉลี่ย (Load Factor) อยู่ที่ระดับร้อยละ 73.9 และมีอัตรากำลังผลิตสำรองไฟฟ้าต่ำสุด (Reserved Margin) อยู่ที่ระดับร้อยละ 35.1

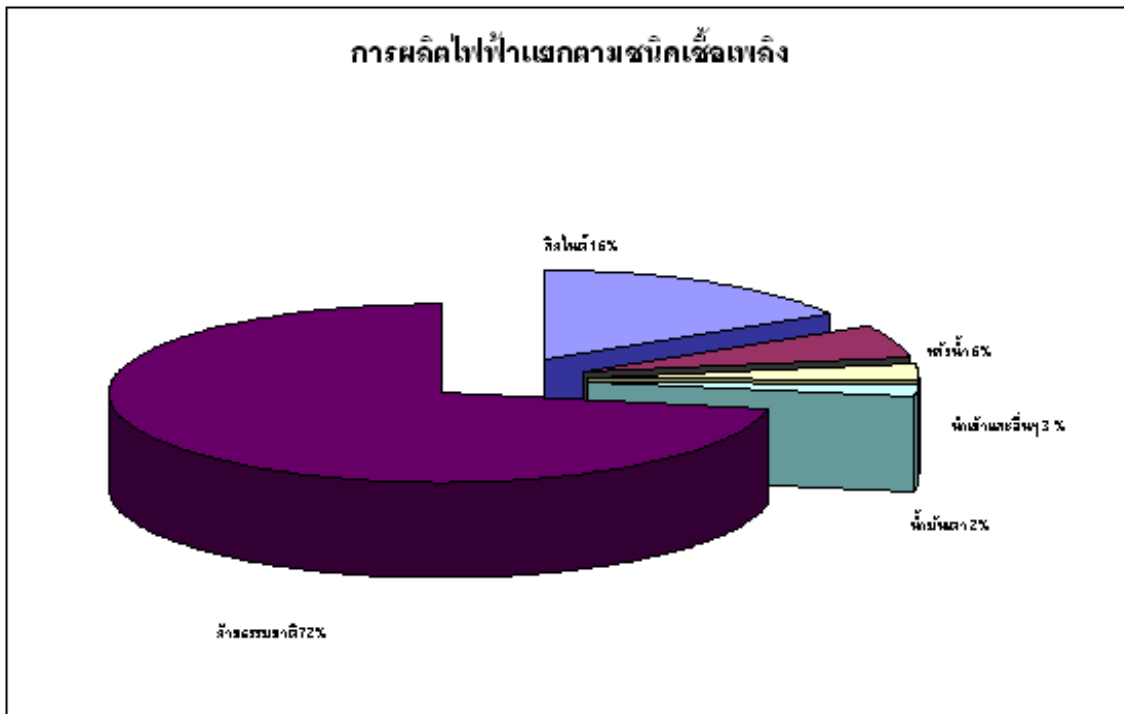
ตารางที่ 13 ความต้องการไฟฟ้าและค่าตัวประกอบการใช้ไฟฟ้า

ปี	ความต้องการไฟฟ้าสูงสุด (เมกะวัตต์)	ค่าตัวประกอบการใช้ไฟฟ้า (ร้อยละ)	กำลังผลิตสำรองไฟฟ้าต่ำสุด (ร้อยละ)
2536	9,839	74.2	12.1
2537	11,064	74.3	13.6
2538	12,268	74.9	5.6
2539	13,311	75.1	8.6
2540	14,506	73.5	8.3
2541	14,180	73.4	20.1
2542	13,712	76.1	22.1
2543	14,918	75.2	22.0
2544	16,126	73.5	30.9
2545	16,681	76.1	27.5
2546	18,121	73.9	35.1

- หมายเหตุ : 1. โรงไฟฟ้า IPP ได้แก่ บอวิน และ EPEC รวมกำลังการผลิต 1,063 เมกะวัตต์ จ่ายไฟเข้าระบบ (COD) ในช่วงเดือน ม.ค. - มี.ค. 46
 2. โรงไฟฟ้า SPP จ่ายไฟเข้าระบบ (COD) ในระหว่างเดือน ม.ค. - ธ.ค. 2546 รวมกำลังการผลิต 114 เมกะวัตต์

การผลิตพลังงานไฟฟ้า ประกอบด้วยพลังงานไฟฟ้าที่ผลิตจากแหล่งต่างๆ คือ จากก๊าซธรรมชาติ (รวม EGCO KEGCO ราชบุรี IPP และ SPP) จำนวน 85,720 กิกะวัตต์ชั่วโมง คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 72 จาก

ถ่านหิน/ลิกไนต์ จำนวน 19,301 กิกะวัตต์ชั่วโมง คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 16 จากพลังงาน 7,208 กิกะวัตต์ ชั่วโมง คิดเป็นสัดส่วน ร้อยละ 6 จากน้ำมันเตา จำนวน 2,434 กิกะวัตต์ชั่วโมง คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 2 และจากแหล่งอื่นๆ รวมทั้งการ นำเข้าไฟฟ้าจากลาวและไฟฟ้าแลกเปลี่ยนกับมาเลเซีย จำนวน 3,748 กิกะวัตต์ชั่วโมง คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 3

การผลิตพลังงานไฟฟ้าตามชนิดของเชื้อเพลิงที่สำคัญ พอสรุปได้ดังนี้

- (ก) การผลิตไฟฟ้าจากก๊าซธรรมชาติในปี 2546 เพิ่มขึ้นจากปี 2545 ร้อยละ 8.6 สาเหตุสำคัญ เนื่องจากการผลิตไฟฟ้าจากผู้ผลิตไฟฟ้าอิสระ (IPP) ซึ่งใช้เชื้อเพลิงก๊าซธรรมชาติ ได้แก่ บริษัท บ่อวิน เพาเวอร์ ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด มีกำลังการผลิตติดตั้ง 713 เมกะวัตต์ ได้จ่ายไฟเข้าระบบ ของการ ผลิตไฟฟ้าผลิตตั้งแต่เดือนมกราคมนี้ และ บริษัท อีสเทอร์น เพาเวอร์แอนด์ อิเลคตริก จำกัด ซึ่งมีกำลัง การผลิตติดตั้ง 350 เมกะวัตต์ ได้จ่ายไฟเข้าระบบของการไฟฟ้าผลิตในเดือนมีนาคม เป็นผลให้ ปริมาณการผลิตไฟฟ้าจากเชื้อเพลิงก๊าซธรรมชาติเพิ่มสูงขึ้น อีกส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากผู้ผลิตไฟฟ้าราย เล็ก (SPP) ที่ใช้ก๊าซธรรมชาติเป็นเชื้อเพลิงจ่ายไฟฟ้าเข้ามาเสริมในระบบ กฟผ. มากขึ้น
- (ข) การผลิตไฟฟ้าจากถ่านหิน/ลิกไนต์ เพิ่มขึ้นเล็กน้อยร้อยละ 0.1 สาเหตุมาจากในช่วงสองไตรมาส แรก ของปีนี้ กฟผ. ใช้ลิกไนต์เป็นเชื้อเพลิงในการผลิตเพิ่มสูงขึ้น
- (ค) การผลิตไฟฟ้าจากน้ำมันเตา เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 23.6 เมื่อเทียบกับปี 2545 เนื่องจากการหยุดผลิต ของแหล่งก๊าซธรรมชาติเขตากุนของพม่าเป็นผลให้มีการใช้น้ำมันเตาทดแทนการใช้ก๊าซธรรมชาติ ประกอบกับมีการทดสอบเดินเครื่องที่โรงไฟฟ้ากระบี่ โดยใช้น้ำมันเตาเป็นเชื้อเพลิงในช่วงเดือน ส.ค. เป็นต้นมา
- (ง) การผลิตไฟฟ้าจากพลังงาน ลดลงร้อยละ 2.2 เมื่อเทียบกับปีก่อน
- (จ) การผลิตไฟฟ้าจากน้ำมันดีเซล ลดลงถึงร้อยละ 50.1 ทั้งนี้เป็นผลมาจาก กฟผ. ลดการใช้ น้ำมัน ดีเซลเพื่อเป็นเชื้อเพลิงในการผลิตไฟฟ้าลงร้อยละ 45.2
- (ฉ) การนำเข้าไฟฟ้าจาก สปป. ลาว และไฟฟ้าแลกเปลี่ยนจากมาเลเซียในปี 2546 ลดลงร้อยละ 12.1 เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา

การใช้ไฟฟ้า

ปริมาณการใช้ไฟฟ้าในปี 2546 อยู่ระดับที่ 106,138 กิกะวัตต์ชั่วโมง เพิ่มขึ้นจากปี 2545 ร้อยละ 7.1 โดยสาขาธุรกิจและสาขาอุตสาหกรรม ใช้ไฟฟ้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.0 และ 7.9 ตามลำดับ ขณะที่บ้านอยู่ อาศัยเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.8 ภาคเกษตร เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 18.7 ส่วนลูกค้าตรง กฟผ. เพิ่มขึ้นเล็กน้อยร้อยละ 0.3

การใช้ไฟฟ้าในเขตนครหลวง ขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.7 เมื่อเทียบกับปี 2545 การใช้ไฟฟ้าเพิ่มขึ้น ทุกสาขา กล่าวคือ สาขาธุรกิจและสาขาอุตสาหกรรม มีการใช้ไฟฟ้า 12,746 กิกะวัตต์ชั่วโมง และ 14,381 กิกะวัตต์ชั่วโมง ตามลำดับ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.6 และ 4.2 สำหรับประเภทบ้านและที่อยู่อาศัยมีการใช้ไฟฟ้า 7,984 กิกะวัตต์ชั่วโมง เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.1

การใช้ไฟฟ้าในเขตภูมิภาค เพิ่มขึ้นร้อยละ 8.6 เมื่อเทียบกับปีก่อน โดยสาขาธุรกิจและสาขาอุตสาหกรรม มีการใช้ไฟฟ้าอยู่ในระดับ 12,605 กิกะวัตต์ชั่วโมง และ 33,872 กิกะวัตต์ชั่วโมง ตามลำดับ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.5 ส่วนการใช้ไฟฟ้าประเภทบ้านและที่อยู่อาศัย มีการใช้ไฟฟ้า 15,331 กิกะวัตต์ชั่วโมง เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.6

ในส่วนลูกค้าตรงของ กฟผ. ความต้องการใช้ไฟฟ้าในปีนี้อยู่ที่ระดับ 1,949 กิกะวัตต์ชั่วโมง เพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากปี 2545 กล่าวคือเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.3

ตารางที่ 14 การจำหน่ายไฟฟ้าแยกตามประเภทผู้ใช้
หน่วย : กิกะวัตต์-ชั่วโมง

	2545	2546	
		ปริมาณ	เปลี่ยนแปลง (%)
การใช้ไฟฟ้าในเขตนครหลวง			
บ้านและที่อยู่อาศัย	7,526	7,984	6.1
ธุรกิจ	12,186	12,746	4.6
อุตสาหกรรม	13,804	14,381	4.2
อื่นๆ	1,960	2,045	4.4
รวม	35,476	37,156	4.7
การใช้ไฟฟ้าในเขตภูมิภาค			
บ้านและที่อยู่อาศัย	14,518	15,331	5.6
ธุรกิจ	11,507	12,605	9.5
อุตสาหกรรม	30,923	33,872	9.5
เกษตรกรรม	192	228	18.7
อื่นๆ	4,563	4,998	9.5
รวม	61,704	67,033	8.6
ลูกค้าตรง กฟผ	1,943	1,949	0.3
รวมทั้งสิ้น	99,123	106,138	7.1

8. ปริมาณสำรองพลังงานของประเทศ

ทรัพยากรด้านพลังงานของไทยประกอบด้วยน้ำมันดิบ คอนเดนเสท ก๊าซธรรมชาติ และลิกไนต์ จากข้อมูลของกรมเชื้อเพลิงธรรมชาติรายงานว่า ณ สิ้นปี 2545 ปริมาณสำรอง (Proved Reserves + Probable Reserves) ของน้ำมันดิบอยู่ที่ 461 ล้านบาร์เรล คอนเดนเสท 585 ล้านบาร์เรล ก๊าซธรรมชาติ 24,653 พันล้านลูกบาศก์ฟุต และลิกไนต์ 2,137 ล้านตัน หากปริมาณการผลิตพลังงานดังกล่าวยังคงอยู่ที่ระดับการผลิตของปี 2545 จะมีน้ำมันดิบใช้ได้ไปอีกประมาณ 17 ปี คอนเดนเสท ประมาณ 30 ปี ก๊าซธรรมชาติ (รวมแหล่งพื้นที่ทับซ้อนไทย-มาเลเซีย) ประมาณ 34 ปี และลิกไนต์ประมาณ 109 ปี

ตารางที่ 15 ปริมาณสำรองพลังงานของประเทศ
ณ 31 ธันวาคม 2545

	ปริมาณสำรอง	ปริมาณการผลิตปี 2545	ใช้ได้นาน (ปี)
น้ำมันดิบ (ล้านบาร์เรล)	461	27.6	17
คอนเดนเสท (ล้านบาร์เรล)	585	19.6	30
ก๊าซธรรมชาติ (พันล้านลูกบาศก์ฟุต)	24,653	724.9	34
ลิกไนต์	2,137	19.6	109

(ล้านบาท)

* ปริมาณสำรองของ Proved Reserves และ Probable Reserves

9. รายได้สรรพสามิตและฐานะกองทุนน้ำมัน

รายได้ภาษีสรรพสามิตจากน้ำมันสำเร็จรูปของปี 2546 มีจำนวนประมาณ 72,962 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 5,236 ล้านบาท แม้ว่าในปีนี้นักลงทุนจะมีรายรับมากกว่ารายจ่ายก็ตาม แต่ฐานะกองทุนเมื่อสิ้นเดือนธันวาคม 2546 ยังคงติดลบ 2,469 ล้านบาท

ตารางที่ 16 รายได้ภาษีสรรพสามิตและฐานะกองทุน
หน่วย : ล้านบาท

ณ สิ้นปี	ฐานะกองทุนน้ำมัน	รายรับ (รายจ่าย)	ภาษีสรรพสามิต
2535	1,930	(4,717)	40,693
2536	78	(1,852)	44,717
2537	-732	(810)	46,969
2538	-1,116	(384)	54,838
2539	787	1,903	58,899
2540	235	(552)	64,768
2541	4,606	4,371	66,139
2542	4,418	(187)	65,076
2543	-4,673	(9,091)	65,026
2544	-10,351	(5,678)	65,602
2545	-4,156	6,195	67,726
2546 (ณ สิ้นเดือนธันวาคม)	-2,469	1,687	72,962

ส่วนที่ 4

ยุทธศาสตร์พลังงาน : พลังงานเพื่อการแข่งขัน ของประเทศไทย

พลังงานจัดเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญต่อการผลิตของภาคธุรกิจและภาคอุตสาหกรรมของประเทศ และการดำรงชีวิตของประชาชน ซึ่งมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ ของประเทศทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ดังนั้น การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศจะต่อเนื่อง และยังยืนได้ จำเป็นต้องมีการจัดหาพลังงานที่เพียงพอ มั่นคง และมีคุณภาพและราคาที่เหมาะสม ขณะเดียวกันกิจกรรมการผลิต ต้องมีการใช้พลังงาน อย่างมีประสิทธิภาพ และประหยัด และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้เพื่อเสริมศักยภาพในการแข่งขันของประเทศได้

เมื่อวันที่ 28 สิงหาคม 2546 กระทรวงพลังงานได้จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง "ยุทธศาสตร์พลังงาน ครั้งที่ 1 : พลังงานเพื่อการแข่งขันของประเทศ" ขึ้น โดยมี ฯพณฯ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี เป็นประธาน โดยมีจุดประสงค์เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์พลังงานของประเทศให้มีความมั่นคง และเพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ ซึ่งต่อมาคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบในหลักการของยุทธศาสตร์พลังงาน เมื่อวันที่ 2 กันยายน 2546

ประเทศไทยต้องนำเข้าพลังงานจากต่างประเทศในแต่ละปีด้วยมูลค่าที่สูง เนื่องจากปริมาณสำรองพลังงานภายในประเทศมีอย่างจำกัด และในปี 2545 ประเทศไทยมีการใช้พลังงาน คิดเป็นมูลค่าประมาณ 8 แสนล้านบาท หรือคิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 14 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product, GDP) และคิดเป็นมูลค่าพลังงานที่ต้องนำเข้าถึง 3 แสนกว่าล้านบาท ทำให้การพึ่งพาพลังงานนำเข้า จากต่างประเทศ อยู่ในระดับที่สูง ประเทศจึงต้องเผชิญปัญหาความเสี่ยง ต่อการขาดแคลนพลังงาน และการขาดเสถียรภาพด้านราคา ดังนั้นแนวทางการพัฒนาพลังงานของประเทศ เพื่อให้ประเทศ มีความมั่นคงด้านพลังงาน และมีศักยภาพในการแข่งขันกับประเทศต่างๆ ได้ จะต้องเริ่มจากการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ เร่งพัฒนาพลังงานทดแทนที่มีอยู่ในประเทศขึ้น มาทดแทนพลังงานจากเชื้อเพลิงธรรมชาติ (Fossil Fuel) ที่ประเทศมีสำรองอยู่อย่างจำกัด พร้อมทั้งมีการบริหารจัดการพลังงานที่มีอยู่ในประเทศ ให้สามารถยืดระยะเวลาการใช้ให้ยืนยาวที่สุด การประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งนี้ จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์พลังงานของประเทศ ออกเป็น 4 ด้าน คือ

1. ยุทธศาสตร์การใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ

ในช่วง 15 ปีที่ผ่านมา สัดส่วนการใช้พลังงานต่อมูลค่ารวมของผลผลิตมวลรวมในประเทศ (Energy Intensity) ของประเทศไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ขณะที่ประเทศพัฒนาแล้วมีแนวโน้มลดลง เมื่อพิจารณาค่าความยืดหยุ่นการใช้พลังงาน (Energy Elasticity) จากสัดส่วนอัตราการเติบโต ของการใช้พลังงานต่ออัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ ของประเทศในช่วงเดียวกัน พบว่าประเทศไทยมีค่าความยืดหยุ่นด้านพลังงานเท่ากับ 1.4 : 1 ขณะที่ประเทศพัฒนาแล้ว เช่นประเทศสหรัฐอเมริกา มีค่าความยืดหยุ่นการใช้พลังงาน (Energy Elasticity) อยู่ที่ 0.8 : 1 และประเทศญี่ปุ่น อยู่ที่ 0.95 : 1 เป็นต้น การลดปริมาณการใช้พลังงานโดยการใช้้อย่างประหยัด และมีประสิทธิภาพสูงสุด ย่อมจะช่วยลดภาระของประเทศในการจัดหาพลังงาน ประหยัดเงินตราต่างประเทศในการนำเข้าพลังงาน และลดผลกระทบที่เกิดจากความเสี่ยงด้านการขาดแคลนพลังงาน และการขาดเสถียรภาพด้านราคาได้ ดังนั้น เป้าหมายในการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ จึงกำหนดให้ "ลดค่าความยืดหยุ่นการใช้พลังงาน (Energy Elasticity) ของประเทศลงจาก 1.4 : 1 ในปัจจุบัน ให้เหลือ 1 : 1 ภายในปี 2550" ซึ่งส่งผลให้เกิดการประหยัดค่าใช้จ่ายพลังงาน ของประเทศได้ถึง 3.1 ล้านล้านบาทในช่วงปี 2550 -2560

เพื่อลดอัตราเติบโตของการใช้พลังงานให้เป็นไปตามเป้าหมาย การกำหนดมาตรการจึงมุ่งเน้นที่ภาคขนส่งและภาคอุตสาหกรรมเป็นหลัก ซึ่งมีสัดส่วนการใช้พลังงานที่ร้อยละ 37 และร้อยละ 36 ตามลำดับ ของปริมาณการใช้พลังงานในประเทศ

1.1 ภาคคมนาคมขนส่ง

การใช้พลังงานในภาคคมนาคมขนส่งของประเทศประมาณร้อยละ 80 เป็นการใช้พลังงานเพื่อการขนส่งทางบก โดยร้อยละ 78.6 และร้อยละ 0.5 เป็นการใช้พลังงานทางรถยนต์ และขนส่งทางราง ตามลำดับ และร้อยละ 4.6 เป็นการใช้พลังงานทางน้ำ ที่เหลืออีกร้อยละ 16.3 คือการใช้พลังงานทางอากาศ โดยแนวโน้มจำนวนผู้ใช้บริการขนส่งมวลชน ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลลดลงจาก 1,224 ล้านคนในปี 2540 เหลือ 938 ล้านคนในปี 2544 ทั้งนี้ ผู้ใช้บริการรถขนส่งลดลงจากจำนวน 12.6 ล้านคน เหลือ 10.8 ล้านคน และผู้ใช้บริการรถไฟลดลงจากจำนวน 64.9 ล้านคน เป็น 56.7 ล้านคน ในช่วงเวลาเดียวกัน แต่ขณะที่จำนวนผู้ใช้รถยนต์ได้เพิ่มขึ้นทุกปีอย่างต่อเนื่อง

มาตรการการใช้พลังงานในภาคคมนาคมขนส่ง

ปรับเปลี่ยนโครงสร้างการขนส่งคนและสินค้าจากการใช้รถยนต์ขนาดเล็กมาเป็นระบบการขนส่งด้วยระบบราง

- โดยในเขตกรุงเทพฯและปริมณฑล เร่งรัดลงทุนโครงการขนส่งมวลชนระบบรางและระบบขนส่งมวลชนในรูปแบบอื่นๆ
- ในเขตภูมิภาค เร่งลงทุนระบบรถไฟรางคู่

วางเครือข่ายขนส่งแบบผสมผสาน (Multimodal Transport) อย่างมีประสิทธิภาพ พัฒนาโครงข่ายระบบการขนส่งและระบบคลังสินค้าของประเทศ ทั้งการขนส่งทางบก ทางน้ำ และการขนส่งน้ำมันทางท่อ

- ส่งเสริมการใช้พาหนะประหยัดพลังงาน
- ใช้ระบบผังเมืองในการกำหนดเส้นทางขนส่งสินค้า
- ใช้มาตรการด้านภาษี มาสร้างแรงจูงใจในการประหยัดพลังงานภาคคมนาคมขนส่ง

1.2 ภาคอุตสาหกรรม

สัดส่วนการใช้พลังงานในภาคอุตสาหกรรมของประเทศ คิดเป็นร้อยละ 36 ของการใช้พลังงานทั้งหมด เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับประเทศที่พัฒนาแล้วจะพบว่า โครงสร้างภาคอุตสาหกรรมของประเทศ ยังขาดการพัฒนาโครงสร้างการผลิตในภาคอุตสาหกรรม ให้มีการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพที่ดี หรือเพื่อมุ่งเป็นการผลิตสินค้าด้วยการใช้พลังงานน้อย แต่ให้มูลค่าเพิ่มสูงขึ้นเช่นเดียวกับประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศญี่ปุ่น ที่มีการปรับโครงสร้าง อุตสาหกรรมไปสู่ประเภทอุตสาหกรรม ที่ใช้พลังงานต่ำ แต่สร้างมูลค่าสูง โดยการส่งเสริมการใช้อุปกรณ์การผลิตที่มีประสิทธิภาพสูง และมีการบริหารจัดการที่ดีในกระบวนการผลิต

มาตรการการใช้พลังงานในภาคอุตสาหกรรม

1. กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงการคลัง กระทรวงพลังงาน คณะกรรมการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ร่วมกันกำหนดมาตรการและเร่งรัด ดำเนินการปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมในเชิงศักยภาพการแข่งขัน และปรับนโยบายส่งเสริมการลงทุนโดยให้คำนึงถึงมิติด้านพลังงาน และมูลค่าในเชิงเศรษฐกิจ (Economic Value)

2. กระทรวงการคลัง กำหนดมาตรการภาษีเพื่อสนับสนุนการประหยัดพลังงานในโรงงานและการขนส่ง พิจารณากำหนดมาตรการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเฉพาะส่วนกำไรที่เกิดจากผลจากการประหยัดพลังงานที่พิสูจน์และตรวจสอบได้ (Energy Saving Audit) โดยให้ธุรกิจที่สนใจสามารถยื่นรับการยกเว้นภาษี สมัครขอทำแผนการประหยัดพลังงานโดยสมัครใจ

3. กระทรวงอุตสาหกรรม ร่วมกับกระทรวงพลังงาน เร่งรัดดำเนินการดังนี้

- เร่งประกาศมาตรฐานสินค้าประหยัดพลังงานสำหรับเครื่องใช้ไฟฟ้าและรถยนต์
- มาตรฐานโรงงานประหยัดพลังงาน (Energy Conservation Certification)
- ส่งเสริมระบบผลิตพลังงานที่ผนวกการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ระบบ Co-generation ในนิคมอุตสาหกรรมและระบบ District heating/cooling เป็นต้น

2. ยุทธศาสตร์การพัฒนาพลังงานทดแทน : โอกาสใหม่ของประเทศไทย

ปัจจุบันประเทศต่างๆ ในโลก ได้เริ่มพัฒนาพลังงานทดแทนขึ้นมาใช้มากขึ้นเพื่อทดแทนเชื้อเพลิงประเภท Fossil fuel ที่กำลังจะหมดไป โดยในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2533 - 2543) อัตราการใช้พลังงานทดแทนเติบโต เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 8 ต่อปี ขณะที่อัตราการใช้พลังงานจากเชื้อเพลิงธรรมชาติชนิดต่างๆ เพิ่มขึ้นเพียงไม่เกินร้อยละ 2 ต่อปี

การพัฒนาพลังงานทดแทนเพื่อหาพลังงานในรูปแบบอื่นมาทดแทนพลังงานสิ้นเปลืองจากเชื้อเพลิงธรรมชาติ (Fossil Fuel) เป็นการช่วยลดภาระการจัดการพลังงานลดการนำเข้าพลังงาน และลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น ลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ หรือก๊าซที่ก่อให้เกิดภาวะเรือนกระจกที่ทำให้โลกร้อนขึ้น เป็นต้น นอกจากนี้ เป็นการนำเชื้อเพลิงที่มีอยู่ภายในประเทศมาเพิ่มมูลค่าการใช้ เพิ่มผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจให้แก่ชุมชน จึงกำหนด เป้าหมายในการพัฒนาพลังงานทดแทน คือ

“เพิ่มสัดส่วนพลังงานทดแทน จากเดิมในปี 2545 ที่มีสัดส่วนอยู่ที่ร้อยละ 0.5 ของพลังงานเชิงพาณิชย์ หรือคิดเป็น 265 พันตันเทียบเท่าน้ำมันดิบ เป็นร้อยละ 8 ของพลังงานเชิงพาณิชย์ หรือคิดเป็น 6,540 พันตัน เทียบเท่าน้ำมันดิบ ภายในปี 2554 หรือในอีก 8 ปีข้างหน้า” โดยมีมาตรการดังนี้

1. กำหนดเป็นระเบียบหรือกฎหมายบังคับ Renewable Portfolio Standard (RPS) สำหรับโรงไฟฟ้าที่ก่อสร้างใหม่ ต้องผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ ลม หรือ ชีวมวล ในสัดส่วนร้อยละ 4
2. กำหนดมาตรการจูงใจเพื่อให้มีการรับซื้อไฟฟ้าที่ผลิตจากพลังงานทดแทน โดยอาศัยมาตรการจูงใจด้านภาษี การให้สิทธิพิเศษ และเงินอุดหนุนจากกองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน
3. สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาพลังงานทดแทนที่ประเทศไทยมีศักยภาพสูง เช่น แสงอาทิตย์ พลังน้ำขนาดเล็ก ลม และชีวมวล (เศษวัสดุเหลือใช้จากการเกษตร และขยะมูลฝอย)
4. สนับสนุนให้ชุมชนร่วมเป็นเจ้าของโรงไฟฟ้าที่ผลิตจากพลังงานทดแทน

3. ยุทธศาสตร์การสร้างความมั่นคงด้านพลังงาน

เพื่อสร้างความมั่นคงด้านพลังงานให้กับแหล่งพลังงานที่ประเทศ จำเป็นต้องพึ่งพิงอยู่ ไม่ว่าจะเป็นแหล่งพลังงานไฟฟ้า หรือแหล่งสำรองพลังงานจากเชื้อเพลิงธรรมชาติ เช่น น้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ และถ่านหินที่มีอยู่ในประเทศ ให้สามารถนำมาใช้ได้อย่างเกิดประโยชน์สูงสุด และมีระยะเวลาการสำรองพลังงานที่ยืนยาวออกไป

3.1 ด้านไฟฟ้า

ความต้องการใช้ไฟฟ้าในช่วงปี 2539 - 2540 ได้เพิ่มขึ้นเฉลี่ยปีละ 1,100 เมกะวัตต์ โดยปี 2540 ความต้องการไฟฟ้าสูงสุด (Peak Demand) อยู่ที่ระดับ 14,506 เมกะวัตต์ และเมื่อประเทศประสบวิกฤตเศรษฐกิจในปี 2540 ทำให้ความต้องการไฟฟาลดลง ความต้องการไฟฟ้าสูงสุดในปี 2542 ลดลงมาอยู่ที่ 13,712 เมกะวัตต์ ต่อมาความต้องการไฟฟ้าสูงสุดกลับเพิ่มขึ้นอีกครั้งเมื่อภาวะเศรษฐกิจที่ฟื้นตัวขึ้น อยู่ที่ระดับ 16,126 เมกะวัตต์ และ 16,681 เมกะวัตต์ ในปี 2544 และ 2545 ตามลำดับ แม้ว่าปัจจุบันกำลังผลิตไฟฟ้าสำรองของประเทศอยู่ในระดับสูง แต่อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศมีแนวโน้มที่ขยายตัวอย่างต่อเนื่อง การวางแผนและการบริหารจัดการที่ดีเพื่อความมั่นคงด้านไฟฟ้าจึงเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากการก่อสร้างโรงไฟฟ้าจะต้องใช้เวลานานเพื่อดำเนินการจึงได้กำหนด **เป้าหมายการสร้างความมั่นคงด้านไฟฟ้า** ดังนี้

1. มีกำลังผลิตไฟฟ้าที่สมดุลเพียงพอต่อความต้องการใช้ ไม่ให้เกิดไฟฟ้าดับ หรือไฟฟ้าตก หรือมีกำลังไฟฟ้าสำรองมากเกินไปจนเกิดความจำเป็น
2. มีโครงสร้างราคาค่าไฟฟ้าที่เหมาะสมเป็นธรรม มีอัตราค่าไฟฟ้าในภาคอุตสาหกรรมต่ำ ส่งเสริมศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ
3. คำนึงถึงคุณภาพชีวิตและลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของชุมชนและท้องถิ่น

โดยการดำเนินการมาตรการ

1. ให้การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) เป็นผู้รับผิดชอบระบบการผลิตและระบบส่งไฟฟ้าของประเทศ
2. ให้ กฟผ. เป็นผู้รับผิดชอบจัดตั้งกองทุนเพื่อการพัฒนาชุมชนพื้นที่รอบโรงไฟฟ้า เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต และลดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ของประชาชนที่อยู่รอบโรงไฟฟ้า โดยจัดเก็บจากผู้ผลิตไฟฟ้าที่มีกำลังผลิตเกิน 1,000 กิโลวัตต์ขึ้นไป ในอัตราดังนี้ โรงไฟฟ้าลิกไนต์ และถ่านหินเก็บ 1.30 สตางค์ต่อหน่วย และสำหรับโรงไฟฟ้าชนิดอื่นๆ เก็บ 1.00 สตางค์ต่อหน่วย โดยมีกรอบในการใช้เงินแยกออกเป็น 3 ส่วน คือ
ส่วนที่ 1 อยู่ในอำนาจพิจารณาของคณะกรรมการกองทุนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมในภาพรวม
ส่วนที่ 2 อยู่ในอำนาจพิจารณาของคณะกรรมการระดับจังหวัด เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต และสิ่งแวดล้อมของประชาชนในจังหวัดที่โรงไฟฟ้าตั้งอยู่
ส่วนที่ 3 อยู่ในอำนาจพิจารณาของคณะกรรมการระดับชุมชน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต และสิ่งแวดล้อมในระดับชุมชนที่โรงไฟฟ้าตั้งอยู่

3.2 ด้านพลังงานสิ้นเปลืองจากเชื้อเพลิงธรรมชาติ (Fossil Fuel)

เนื่องจากประเทศไทยมีแหล่งสำรองพลังงานเชื้อเพลิงธรรมชาติอยู่อย่างจำกัด โดย ณ ปี 2545 ปริมาณสำรองก๊าซธรรมชาติ 33 ล้านล้านลูกบาศก์ฟุต ใช้ได้นาน 30 ปี สำรองน้ำมันดิบ 714 ล้านบาร์เรล ใช้ได้นาน 20 ปี และสำรองถ่านหิน 1,330 ล้านตัน ใช้ได้นาน 60 ปี แต่ขณะเดียวกัน ประเทศไทยต้องนำเข้าพลังงานจึงทำให้เกิด ความเสี่ยงในด้านเสถียรภาพราคา ดังนั้นเป้าหมายเพื่อความมั่นคงในการจัดหาพลังงานจากเชื้อเพลิงธรรมชาติจึงเป็นสิ่งจำเป็น กล่าวคือ **"ประเทศไทยมีปริมาณสำรองพลังงานเพียงพอต่อความต้องการใช้ในประเทศเพิ่มจาก 30 ปี เป็น 50 ปี"** โดยมีมาตรการดังนี้

1. ส่งเสริมการสำรวจและการผลิตในประเทศ
2. เร่งรัดการเจรจาและทำความตกลงกับประเทศเพื่อนบ้านในบริเวณพื้นที่คาบเกี่ยว
3. ประสานความร่วมมือด้านพลังงานกับประเทศต่างๆ ในภูมิภาค
4. สนับสนุนโครงการท่อก๊าซอาเซียน (Trans ASEAN Gas Pipeline)
5. ส่งเสริม ปตท. และ ปตท.สผ. และเอกชนไทยที่มีศักยภาพ ให้ไปลงทุนด้านพลังงานในต่างประเทศ

4. ยุทธศาสตร์การปรับประเทศไทย ให้เป็นศูนย์กลางพลังงานในภูมิภาค

การปรับประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางพลังงานของภูมิภาค (Energy Trading Hub) จะเป็นการเสริมความมั่นคงด้านพลังงานของประเทศ กล่าวคือ การเป็นศูนย์กลางพลังงานในภูมิภาคจะเอื้ออำนวยให้ประเทศมีความสะดวกในการจัดหาพลังงาน ลดความเสี่ยงจากการขาดแคลนพลังงาน เนื่องจากประเทศไทยจะกลายเป็นแหล่งรวมและแหล่งกระจายพลังงานของภูมิภาค ทั้งด้านไฟฟ้าน้ำมัน หรือก๊าซธรรมชาติ ทั้งนี้ประเทศไทยมีศักยภาพในการเป็นศูนย์กลางพลังงานในภูมิภาค เนื่องจาก 1) มีความได้เปรียบด้านที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ (Geographical Advantage) 2) มีตลาดพลังงานในประเทศขนาดใหญ่และมีประสิทธิภาพในธุรกิจพลังงาน 3) มีระบบโครงสร้างพื้นฐานที่ลงทุนไว้แล้วแต่ยังใช้ประโยชน์ไม่เต็มที่ และ 4) มีโอกาสด้านการตลาดพลังงานในประเทศต่างๆ ทั้งในแถบภูมิภาคอาเซียน และทางประเทศจีนตอนใต้โดยเป้าหมายของยุทธศาสตร์นี้ คือ

1. พัฒนาประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางการค้าขายพลังงาน (Energy Trading Hub) โดยปรับโครงสร้างและบทบาทจากผู้ซื้อเป็นผู้ค้าพลังงานในอนาคต
2. ประเทศมีรายได้เพิ่มจากมูลค่าการซื้อขายพลังงานที่เพิ่มขึ้น
3. สามารถลด หรือยกเลิกอัตราค่าธรรมเนียมพิเศษในการซื้อน้ำมันดิบในตลาดโลก (Asian Premium of Crude Oil)

และดำเนินการมาตรการ ดังนี้

1. ปรับปรุงระบบและโครงสร้างภาษีอากร เพื่อจัดการเก็บภาษีซ้ำซ้อนและอุปสรรคในระบบการค้าน้ำมัน โดยจัดตั้งเขต Free Zone (FZ) เป็นเขตพื้นที่ส่งเสริมการส่งออกน้ำมันให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล ซึ่งอาจเลือกดำเนินการที่เกาะสีชัง และมาบตาพุดได้ทันที
2. พัฒนาระบบเครือข่ายสายส่งไฟฟ้า ระบบเครือข่ายท่อก๊าซ และระบบเครือข่ายพลังงานอื่นๆ พัฒนความร่วมมือระหว่างประเทศ สนับสนุนการร่วมมือกันระหว่างภาคธุรกิจเอกชนและภาครัฐและความร่วมมือกัน ระหว่างรัฐต่อรัฐ เพื่อให้เกิดการลงทุนในการพัฒนาแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ และการใช้โครงสร้างพื้นฐาน ร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะด้านการผลิตและจำหน่ายไฟฟ้า
3. เพิ่มการใช้โครงสร้างพื้นฐานที่มีอยู่ให้เต็มประสิทธิภาพ ส่งเสริมการใช้ระบบขนส่งน้ำมันทางท่อที่ก่อสร้างไว้แล้ว และเชื่อมโยงระบบท่อขนส่งน้ำมันในภาคเหนือ-อีสาน และผลักดันระบบถนน รถไฟ และการเดินเรือ เชื่อมโยงภูมิภาคจนถึงจีนตอนใต้ เพื่อขยายตลาดพลังงานสู่ประเทศเพื่อนบ้าน
4. พัฒนาเส้นทางยุทธศาสตร์พลังงานภาคใต้ (Southern Strategic Energy Land Bridge) เชื่อมโยงการผลิต และการขนส่งน้ำมันจากตะวันออกกลาง เอเชียใต้ ออกสู่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยใช้ระบบท่อขนส่งน้ำมัน และสร้างระบบคลังน้ำมันสำรอง สนับสนุนให้เกิดการลงทุนร่วมระหว่างประเทศผู้ใช้และผู้ผลิตน้ำมัน เช่น ประเทศญี่ปุ่น ประเทศเกาหลี ประเทศจีน และประเทศอินเดีย เพื่อความมั่นคงด้านพลังงานของภูมิภาค
5. ผลักดันให้เกิดความร่วมมือระหว่างผู้ผลิตในประเทศ เพื่อสร้าง World Scale ในธุรกิจปิโตรเคมี

ส่วนที่ 5

นโยบายและมาตรการพลังงาน ปี 2546

นโยบายด้านปิโตรเลียม

นโยบายการตรึงราคาน้ำมัน

ในเดือนกุมภาพันธ์ 2546 จากสถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างสหรัฐอเมริกาและอิรักได้ทำให้น้ำมันดิบและราคาน้ำมันสำเร็จรูปในตลาดโลกปรับตัวสูงขึ้น และราคาน้ำมันเชื้อเพลิงในประเทศอยู่ในระดับสูงมาก รัฐบาลจึงได้มีนโยบายช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อน ของประชาชนในช่วงที่ราคาน้ำมันแพง โดยให้จัดหาเงินประมาณ 6,000 - 8,000 ล้านบาท จากเงินกู้มาจ่ายชดเชยเพื่อตรึงราคาขายปลีก ณ กรุงเทพมหานคร ของน้ำมันเบนซิน ออกเทน 95, 91 และดีเซลหมุนเร็วไว้ที่ระดับไม่เกิน 16.99, 15.99 และ 14.79 บาท/ลิตร ตามลำดับ และเมื่อราคาน้ำมันลดต่ำลงให้เก็บเงินใช้คืนเงินกู้ ต่อมา คณะกรรมการบริหารนโยบายพลังงาน และคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2546 และวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2546 ตามลำดับ ได้เห็นชอบแนวทางการแก้ไขปัญหาราคาน้ำมันแพง โดยให้จัดหาเงินประมาณ 6,000 - 8,000 ล้านบาท สำหรับจ่ายชดเชยเพื่อตรึงราคาน้ำมันเชื้อเพลิง และนำส่งเข้ากองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง โดยแยกบัญชีเงินชดเชยลดราคาน้ำมัน ออกต่างหากจากบัญชีกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง เพื่อไม่ให้มีการนำเงินช่วยเหลือของรัฐบาล ไปจ่ายชดเชยก๊าซหุงต้ม (LPG) และเพื่อแยกการเก็บเงินคืนเข้ากองทุนฯ เมื่อราคา น้ำมันลดต่ำลง นอกจากนี้ คณะรัฐมนตรีเห็นชอบให้มีการออกพระราชกฤษฎีกา จัดตั้งสถาบันบริหารกองทุนพลังงาน (องค์การมหาชน) ตามพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. 2542 ขึ้นเพื่อเป็นกลไกในการแก้ไขปัญหาราคาน้ำมันแพง โดยให้มีฐานะเป็นนิติบุคคล และสามารถกู้เงินมาใช้ในการอุดหนุนตรึงราคาน้ำมันได้ ซึ่งต่อมาพระราชกฤษฎีกา จัดตั้งสถาบันดังกล่าวได้ประกาศลงราชกิจจานุเบกษา ในวันที่ 26 มีนาคม 2546

กระทรวงพลังงานได้ออกประกาศคณะกรรมการบริหารนโยบายพลังงาน ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2546 กำหนดอัตราเงินชดเชยของกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง โดยปรับลดอัตราเงินชดเชย สำหรับน้ำมันเบนซินและดีเซล ในอัตรา 0.30 บาท/ลิตร เพื่อปรับลดราคาขายปลีกน้ำมันเบนซินออกเทน 95, 91 และดีเซลหมุนเร็วให้อยู่ในระดับ 16.99, 15.99 และ 14.79 บาท/ลิตร ตามลำดับ เริ่มมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2546 เป็นต้นไป

ต่อมาในเดือนพฤษภาคม 2546 ราคาน้ำมันในตลาดโลกได้ปรับตัวลดลง การดำเนินงานตามนโยบาย รัฐบาลโดยการตรึงราคาน้ำมันได้ยุติลง ซึ่งดำเนินการระหว่างวันที่ 8 กุมภาพันธ์ - 19 พฤษภาคม 2546 สามารถสรุปได้ดังนี้

- ช่วงราคาน้ำมันสูง (8 กุมภาพันธ์ - 19 มีนาคม 2546)** ราคาน้ำมันดิบดูไบสูงสุดที่ 31.2 ดอลลาร์สหรัฐ/บาร์เรล ราคาน้ำมันเบนซินและดีเซลหมุนเร็วสูงสุดที่ 44.1 และ 41.5 ดอลลาร์สหรัฐ/บาร์เรล ตามลำดับ กองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงต้องชดเชยราคาน้ำมันสูงสุดเท่ากับ 2.78 บาท/ลิตร ณ วันที่ 10 มีนาคม 2546 และจำนวนเงินชดเชยสะสมรวม 3,842 ล้านบาท ณ วันที่ 20 มีนาคม 2546
- ช่วงราคาน้ำมันลดลง (20 มีนาคม - 19 พฤษภาคม 2546)** เมื่อเกิดสงครามระหว่างสหรัฐอเมริกาและอิรัก ราคาน้ำมันในตลาดโลกได้อ่อนตัวลง ทำให้เริ่มสามารถสะสมเงินเข้ากองทุนน้ำมันฯได้ ดังนั้น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน (นายพรหมินทร์ เลิศสุริย์เดช) ในฐานะประธานคณะกรรมการบริหารนโยบาย พลังงานได้สั่งการให้ปรับลดราคาขายปลีกและขายส่ง รวมภาษีมูลค่าเพิ่มของน้ำมันเบนซินออกเทน 95, 91 และดีเซลหมุนเร็วลง 0.30 บาท/ลิตร โดยเริ่มมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 18 เมษายน 2546 เป็นต้นไป

เมื่อสงครามระหว่างสหรัฐอเมริกาและพันธมิตรกับอิรักสิ้นสุด ราคาน้ำมันในตลาดโลกปรับตัวลดลง และจากการดำเนินนโยบายตรึงราคาน้ำมัน ทำให้มีเงินไหลเข้ากองทุนฯ มากขึ้น คณะรัฐมนตรีในการประชุมเมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม 2546 จึงได้มีมติให้ยกเลิกการเก็บเงินเข้ากองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง และปล่อยให้ราคาน้ำมัน กลับสู่ระบบราคาน้ำมันลอยตัวตามตลาดโลก โดยเริ่มมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 20 พฤษภาคม 2546 เป็นต้นไป ซึ่งมีผลทำให้ราคาน้ำมันเบนซินลดลงลิตรละ 1.10 บาท และน้ำมันดีเซลหมุนเร็วลดลง 1.20 บาท/ลิตร นอกจากนี้ ได้มอบหมายให้กระทรวงพลังงาน กำกับดูแลให้ผู้ผลิตและผู้นำเข้า ปรับลดราคาขายส่งลง รวมทั้ง ให้กระทรวงพาณิชย์ กำกับดูแลให้สถานีบริการ และร้านค้าปลีกน้ำมันเชื้อเพลิง ปรับลดราคาขายปลีกลง ให้สอดคล้องกับมติคณะรัฐมนตรี

ต่อมาในช่วงไตรมาสที่ 4 ของปี 2546 ราคาน้ำมันดิบและน้ำมันสำเร็จรูปในตลาดโลก ได้ปรับตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะช่วงกลางเดือนธันวาคม ทั้งนี้เนื่องจากการผลิตน้ำมันเบนซินของโลกไม่เพียงพอต่อความต้องการของตลาด โดยโรงกลั่นน้ำมันต่างๆ หันไปผลิตแก๊สโซลีนมากขึ้น (น้ำมันเบนซินกึ่งสำเร็จรูป) เพื่อเป็นวัตถุดิบให้แก่อุตสาหกรรมปิโตรเคมีที่มีการขยายตัวสูง ประกอบกับโรงกลั่นน้ำมันสำเร็จรูปหลายแห่ง ปิดซ่อมบำรุง และประเทศจีน ได้ลดการส่งออกน้ำมัน เพื่อสะสมไว้ใช้ในช่วงตรุษจีน ทำให้ราคาน้ำมันสำเร็จรูปของไทย ปรับตัวสูงขึ้น ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อ การขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศ และสร้างความเดือดร้อนให้กับประชาชน จากระดับราคาสินค้า ค่าบริการ และค่าขนส่งที่ปรับตัวสูงขึ้นตามราคาน้ำมัน นายกรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 9 ธันวาคม 2547 จึงได้มีนโยบายเพื่อบรรเทาผลกระทบ ต่อภาวะเศรษฐกิจและช่วยเหลือประชาชนในช่วงราคาน้ำมันแพง โดยให้ตรึงราคาขายปลีกรวมภาษีมูลค่าเพิ่ม ณ กรุงเทพมหานคร ของน้ำมันเบนซิน ออกเทน 95 , 91 และดีเซลหมุนเร็วไว้ที่ระดับ 16.99, 16.19 และ 14.59 บาท/ลิตร ตามลำดับ โดยเริ่มมีผลตั้งแต่วันที่ 10 มกราคม 2547 เป็นต้นไป และคณะกรรมการบริหารนโยบายพลังงาน เมื่อวันที่ 14 มกราคม 2547 ได้มีมติเห็นชอบแนวทางการแก้ไขปัญหาราคาน้ำมันแพง โดยให้จ่ายเงินชดเชยจากกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง เพื่อตรึงราคาน้ำมันเชื้อเพลิงอีกครั้ง โดยเริ่มมีผลบังคับใช้ย้อนหลังตั้งแต่วันที่ 10 มกราคม 2547 เป็นต้นไป และจากการดำเนินนโยบายตรึงราคาน้ำมันขายปลีกน้ำมันเชื้อเพลิงตั้งแต่วันที่ 10 มกราคม 2547 จนถึง 9 กุมภาพันธ์ 2547 รวม 31 วัน กองทุนน้ำมันฯ ได้จ่ายเงินชดเชยสะสมไปแล้วทั้งสิ้นจำนวน 1,809 ล้านบาท แยกเป็นเงินชดเชยน้ำมันเบนซินออกเทน 95, 91 และดีเซลหมุนเร็วประมาณ 286 470 และ 1,053 ล้านบาท ตามลำดับ

โครงการ "พลังไทย ลดใช้พลังงาน"

"พลังไทย ลดใช้พลังงาน"

ช่วยประหยัดเงินคุณ
และประหยัดเงินชาติ
8 หมื่นล้านบาท

ปี 90 กม./ชม.

จากสถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างสหรัฐอเมริกาและอิรัก ทำให้ราคาน้ำมันเชื้อเพลิงของไทยปรับตัวสูงขึ้น และรัฐบาลได้ดำเนินนโยบายการตรึงราคาน้ำมัน ตั้งแต่วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2546 เป็นต้นมา ซึ่งส่งผลให้ราคาน้ำมัน ต่ำกว่าเป็นจริง และประชาชนไม่ตระหนัก ที่จะประหยัดพลังงาน แม้ว่ารัฐบาลได้ดำเนินการมาตรการบังคับ สำหรับทุกสวนราชการในการลดการใช้ไฟฟ้า และค่าใช้จ่ายน้ำมันเชื้อเพลิงลงไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 พร้อมกับมาตรการสำหรับประชาชนทั่วไป ได้ขอความร่วมมือ

มือ ให้ประชาชนลดการใช้พลังงานลง อาทิ ทรนรงค์ให้ร่วมกันลดการใช้ไฟฟ้าที่ไม่จำเป็น เป็นต้น สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน จึงได้เสนอโครงการ "พลังไทย ลดใช้พลังงาน" เพื่อรณรงค์ให้ประชาชน ร่วมมือกันในการใช้พลังงานอย่างประหยัด และมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะช่วยให้สามารถประหยัดเงินได้ถึง 82,352 ล้านบาทต่อปี ต่อคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 18 มีนาคม 2546 ซึ่งหากประชาชนทุกคนให้ความร่วมมือปฏิบัติตาม โดยได้กำหนดแนวทางการรณรงค์ 4 แนวทาง ดังนี้

1. การตรวจเช็คสภาพรถยนต์อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ด้วยเงิน 500 บาท สามารถประหยัดน้ำมันได้ 10 เปอร์เซ็นต์ เป็นเงิน 250 บาทต่อเดือนต่อคัน
2. ทรนรงค์ให้ขับรถด้วยความเร็วไม่เกิน 90 กิโลเมตร/ชั่วโมง แทนการขับรถด้วยความเร็ว 110 กิโลเมตร/ชั่วโมง จะประหยัดน้ำมันได้ 25 เปอร์เซ็นต์ คิดเป็นเงิน 800 บาท/เดือน/คัน
3. ทรนรงค์ให้ประชาชนทั่วประเทศร่วมดับไฟ อาทิ การดับไฟขนาด 40 วัตต์ คริวเรือนละ 1 ดวง วันละ 12 ชั่วโมง จะทำให้ประหยัดเงินได้ 430 บาท/ปี/คริวเรือน ซึ่งถ้าคริวเรือนทั้งประเทศ ทำในทันทีพร้อมกันจะประหยัดพลังงานไฟฟ้าได้ทันที 480 เมกะวัตต์ ซึ่งคิดเป็นกำลังการผลิตไฟฟ้าของเขื่อนสิริกิติ์
4. ทรนรงค์ให้ประชาชนตั้งอุณหภูมิเครื่องปรับอากาศที่ 25°C และทำความสะอาด เครื่องปรับอากาศสม่ำเสมอ จะประหยัดไฟได้อย่างน้อย 10 เปอร์เซ็นต์

4 มาตรการประหยัดพลังงาน 	
มาตรการประหยัดพลังงาน	ประหยัดเงินได้ (ล้านบาท / ปี)
 1. ทรนรงค์ลดความเร็วรถยนต์	67,000
 2. การตรวจเช็คสภาพรถยนต์	9,000
 3. ร่วมมือดับไฟคริวเรือนละดวงทั่วประเทศ	5,200
 4. ตั้งอุณหภูมิเครื่องปรับอากาศไว้ที่ 25 องศา	1,152
ผลได้รวมทั้ง 4 มาตรการ	82,352

ทั้งนี้ ให้หน่วยงานที่มีเครือข่ายการประชาสัมพันธ์ อาทิ กรมประชาสัมพันธ์ องค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย กระทรวงกลาโหม เป็นต้น ได้ดำเนินการสนับสนุนโครงการ "พลังไทย ลดใช้พลังงาน" โดยได้ดำเนินการเผยแพร่ข้อมูลโครงการ ผ่านช่องทางสื่อสาร ที่อยู่ในความดูแลของหน่วยงาน

การจัดตั้งสถาบันบริหารกองทุนพลังงาน (องค์การมหาชน)

จากการที่นายกรัฐมนตรีได้มีนโยบายช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อน ของประชาชนในช่วงที่ราคาน้ำมันแพง จากสถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างสหรัฐอเมริกาและอิรัก โดยให้จัดหาเงินงบประมาณจากงบกลางหรือเงินกู้ สำหรับจ่ายชดเชยเพื่อตรึงราคาขายปลีก ณ กรุงเทพมหานคร ของน้ำมันเบนซินและดีเซลหมุนเร็ว และเพื่อให้มีเครื่องมือในการแก้ปัญหา ดังกล่าวในระยะยาว คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2546 ให้กระทรวงพลังงานและสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกายกร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเป็นองค์การมหาชน ตามพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. 2542 ขึ้น เพื่อให้มีฐานะเป็นนิติบุคคลและสามารถกู้เงิน มาใช้ในการอุดหนุนเพื่อตรึงราคาน้ำมันได้ และเมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2546 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบ ร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารกองทุนพลังงาน (องค์การมหาชน) และสำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ได้ลงประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกาเล่ม 120 ตอนที่ 26 ก. เรื่องพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารกองทุนพลังงาน (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2546 เมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2546 โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 27 มีนาคม 2546 เป็นต้นไป

ต่อมาเมื่อวันที่ 11 มีนาคม 2546 คณะรัฐมนตรีได้มีมติแต่งตั้งประธานกรรมการ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ในคณะกรรมการสถาบันบริหารกองทุนพลังงาน (องค์การมหาชน) รวม 6 คน โดยมี ปลัดกระทรวงพลังงาน (นายเชิดพงษ์ สิริวิหข) เป็นประธานกรรมการ นอกจากนี้คณะกรรมการสถาบันฯ จะยังประกอบด้วย กรรมการโดยตำแหน่งอีก 4 คน ได้แก่ อัยการสูงสุด อธิบดีกรมบัญชีกลาง ผู้อำนวยการสำนักงานประมาณ และผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน

โดยวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถาบัน คือ เพื่อจัดหาเงินมาให้กองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง นำไปชดเชยราคาน้ำมันเชื้อเพลิง เพื่อรักษาระดับราคาขายปลีกน้ำมันเชื้อเพลิงภายในประเทศ ไม่ให้สูงเกินกว่าระดับที่คณะรัฐมนตรีกำหนด และดำเนินการใดๆ ตามนโยบายของรัฐบาล ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารกองทุนพลังงาน สำหรับอำนาจหน้าที่ของสถาบัน โดยการดำเนินการใดๆ เพื่อให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ของสถาบันตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ กพข. และ กบง. หรือคณะกรรมการกำหนด และดำเนินการและประสานงานกับส่วนราชการ และองค์การองค์การต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนปฏิบัติการณ์ใดตามที่คณะรัฐมนตรี กพข. กบง. หรือคณะกรรมการมอบหมาย

เมื่อวันที่ 11 เมษายน 2546 คณะกรรมการสถาบันบริหารกองทุนพลังงาน (องค์การมหาชน) ได้มีมติให้แต่งตั้งผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน (นายเมตตา บันเทิงสุข) เป็นผู้อำนวยการสถาบันฯ เป็นการชั่วคราว และมอบหมายให้สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน เป็นผู้ดูแลการจัดหาเงินทุน เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายของสถาบันในระยะแรก ซึ่งต่อมา คณะกรรมการสถาบันฯ ได้พิจารณาเรื่องหลักเกณฑ์ การคัดเลือกผู้อำนวยการสถาบันฯ พร้อมทั้งได้มีการแต่งตั้ง คณะอนุกรรมการสรรหาผู้อำนวยการสถาบันฯ ขึ้น 1 ชุด เพื่อสรรหาบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถาบันต่อไป นอกจากนี้ ในการจัดหาเงินทุน เพื่อนำมาชดเชยราคาน้ำมันตาม นโยบายตรึงราคาน้ำมัน คณะกรรมการได้เห็นชอบให้จ่ายอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 4.0 ต่อปี สำหรับเงินกู้จำนวน 8,000 ล้านบาท จากธนาคาร ออมสิน อย่างไรก็ตาม ณ ปัจจุบันสถาบันฯ ยังไม่ได้เบิกเงินจำนวนดังกล่าว จากธนาคารออมสิน เพื่อใช้ในการตรึงราคาน้ำมัน เนื่องจากสงครามระหว่างสหรัฐอเมริกาและอิรัก ได้สิ้นสุดลงแล้ว และราคาน้ำมันในตลาดโลกได้ปรับตัว ลดลง สามารถเก็บเงินเข้ากองทุนเพื่อจ่ายคืนเงินชดเชย ที่ใช้ในการตรึงราคาน้ำมันแล้ว รวมทั้งรัฐบาลได้ยกเลิกนโยบายตรึงราคาน้ำมัน ตั้งแต่วันที่ 20 พฤษภาคม 2546 เป็นต้นไป

ในการจัดตั้งสถาบันบริหารกองทุนพลังงานตามพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว เป็นการจัดตั้งขึ้น เพื่อทำหน้าที่ในการกู้ยืมเงินจากธนาคารออมสิน มาเพื่อใช้ตรึงราคาน้ำมันเชื้อเพลิงภายในประเทศ มิได้ระบุแหล่งเงินทุนประเดิม ที่จะใช้เป็นค่าใช้จ่ายของสถาบันในระยะเริ่มแรก ปัจจุบันเมื่อราคาน้ำมันภายในประเทศ ลดลง และรัฐบาลสามารถเรียกเก็บเงินคืนได้จนกองทุนน้ำมันฯ มีสภาพคล่องปกติ การกู้ยืมเงินจากธนาคาร จึงไม่จำเป็นและภารกิจของสถาบัน ที่จะดำเนินต่อไปคือ การบริหารกองทุนพลังงานต่างๆ อาทิ กองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง และกองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ พลังงาน เป็นต้น จำเป็นต้องมีเจ้าหน้าที่ประจำมาปฏิบัติงานดังกล่าว ซึ่งสถาบันอยู่ระหว่างการสรรหาบุคลากร เพื่อปฏิบัติงานของสถาบัน

โครงการจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับชาวประมงในเขตต่อเนื่อง

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2543 เห็นชอบแนวทางการดำเนินโครงการจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับชาวประมงในเขตต่อเนื่อง (12 - 24 ไมล์ทะเล) หรือโครงการน้ำมันเขียว ซึ่งเป็นมาตรการสำคัญที่สามารถปราบปรามน้ำมันเถื่อนที่ลักลอบนำเข้าน้ำมันทางทะเลโดยไม่เสียภาษี ตามกฎหมาย โดยหน่วยงานหลักของภาครัฐซึ่งได้แก่ กรมสรรพสามิต กรมศุลกากร กรมสรรพากร กรมธุรกิจพลังงาน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และสำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน และหน่วยงานสนับสนุนคือ กรมประมง กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี รวมทั้ง ภาคเอกชนซึ่งได้แก่ บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) โรงกลั่นน้ำมัน ผู้ค้าน้ำมันตามตรา 6 สมาคมการประมงแห่งประเทศไทย ได้ประสานความร่วมมือและผลักดัน ให้การดำเนินโครงการสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี จนทำให้สามารถขจัดเรือน้ำมันเถื่อน ที่เคยมีอยู่จำนวนมากในพื้นที่ท้องทะเล ของประเทศไทย ให้หมดสิ้นไปในที่สุด และตั้งแต่พฤษภาคม 2546 เป็นต้นไป ซึ่งจะไม่มีการนำน้ำมันเถื่อน ในบริเวณชายฝั่งน่านน้ำประเทศไทย ทั้งอ่าวไทยและอันดามัน

ทั้งนี้ เมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2544 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบให้ต่ออายุ โครงการจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิง สำหรับชาวประมงในเขตต่อเนื่อง อย่างถาวร โดยให้มีการประเมินผลโครงการฯ อย่างน้อยปีละครั้ง และมอบหมายให้กรมสรรพากรยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม สำหรับการจำหน่ายน้ำมัน ในโครงการอย่างถาวร

การดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กรมสรรพากร ได้ดำเนินการโดยเร่งรัดการคืนภาษีมูลค่าเพิ่มให้เร็วที่สุด เพื่อให้ผู้จำหน่ายน้ำมันโครงการฯ สามารถแข่งขันราคากับผู้จำหน่ายในต่างประเทศได้ และออกพระราชกฤษฎีกา ฉบับที่ 390 พ.ศ. 2544 ให้ยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม สำหรับการขายน้ำมันดีเซล ของสถานีบริการจำหน่ายน้ำมันกลางทะเล ในเขตต่อเนื่อง ของราชอาณาจักรไทย โดยมีผลบังคับใช้ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2544 ต่อมาได้ออกพระราชกฤษฎีกา ให้ยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม เป็นการถาวร ซึ่ง ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่มที่ 119 ตอนที่ 68 ก วันที่ 22 กรกฎาคม พ.ศ. 2545 โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่ 1 มกราคม พ.ศ. 2456 เป็นต้นไป

กรมธุรกิจพลังงาน (กรมทะเบียนการค้า) ได้มีการออกประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง กำหนดคุณภาพน้ำมันดีเซลสำหรับใช้เครื่องยนต์หมุนเวียน ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2543) ประกาศ ณ วันที่ 27 ตุลาคม พ.ศ. 2543 และประกาศกรมทะเบียนการค้า เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการเก็บ การขนส่ง และการขอความเห็นชอบ ในข้อกำหนดคุณภาพของน้ำมันดีเซล สำหรับใช้กับเครื่องยนต์หมุนเร็ว ที่ผู้ค้าน้ำมันผลิต และจัดหามาเพื่อส่งออก ประกาศ ณ วันที่ 9 มกราคม พ.ศ. 2544

กรมสรรพสามิต ได้มีการออกประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ยกเว้นภาษีสรรพสามิต (ฉบับที่ 63) ประกาศ ณ วันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544 และประกาศกรมสรรพสามิต เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการยกเว้นภาษี สำหรับน้ำมันดีเซล ที่นำไปจำหน่ายในเขตต่อเนื่องนอกราชอาณาจักร ประกาศ ณ วันที่ 13 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544

กรมศุลกากร ได้ออกประกาศกระทรวงการคลัง ที่ ศก. 1/2544 เรื่อง การยกเว้นอากรศุลกากร ประกาศ ณ วันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544 และประกาศกรมศุลกากรที่ 7/2544 เรื่อง ระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการพิจารณาอนุมัติ ให้ขนถ่ายน้ำมันดีเซลในเขตต่อเนื่องของราชอาณาจักร ประกาศ ณ วันที่ 16 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544 และประกาศ กรมศุลกากร ที่ 13/2545 เรื่อง เพิ่มเติมประกาศกรมศุลกากร ที่ 7/2544 ว่าด้วยระเบียบปฏิบัติ เกี่ยวกับการพิจารณาอนุญาต ให้ขนถ่ายน้ำมันดีเซลในเขตต่อเนื่องของราชอาณาจักรไทย

สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน (สนพ.) ได้จัดสัมมนาชี้แจงแนวทางปฏิบัติในการดำเนินโครงการจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับชาวประมงในเขตต่อเนื่อง โดยได้เชิญหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและ เอกชน ซึ่งประกอบด้วย กรมศุลกากร กรมสรรพสามิต กรมธุรกิจพลังงาน กรมสรรพากร กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี (กรมเจ้าท่า) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และ สนพ. รวมทั้ง ผู้ค้าน้ำมัน โรงกลั่น ผู้ประกอบการขนส่ง น้ำมัน ผู้จำหน่ายน้ำมัน และสมาคมการประมงแห่งประเทศไทย พร้อมทั้งได้รวบรวมรายงานผลการดำเนินโครงการ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมศุลกากร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และสมาคมการประมงแห่งประเทศไทย เป็นต้น ซึ่งผลการดำเนินโครงการในช่วงที่ผ่านมา เป็นดังนี้

1) จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการนับตั้งแต่ได้เริ่มโครงการจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิง ในเขตต่อเนื่องตั้งแต่วันที่ 30 เมษายน 2544 จนถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2546 มีจำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ ดังนี้

- ผู้ค้าน้ำมันตามมาตรา 7 (ผู้จำหน่ายบนฝั่ง) มีจำนวน 5 ราย
- ผู้จัดจำหน่ายในเขตต่อเนื่อง มีจำนวน 30 ราย (ผู้นำไปจำหน่ายต่อในเขตต่อเนื่อง)
- เรือบรรทุกน้ำมันและสถานีบริการน้ำมัน (Tanker) มีจำนวน 97 ลำ
- สมาคมประมงท้องถิ่นที่เสนอเข้าร่วมโครงการ จำนวน 33 สมาคม
- เรือประมงที่จดทะเบียนเข้าร่วมโครงการ จำนวน 9,706 ลำ

2) การจำหน่ายน้ำมันในเขตต่อเนื่อง

- ปริมาณน้ำมันดีเซลที่นำไปจำหน่ายในเขตต่อเนื่องของราชอาณาจักร ตั้งแต่วันที่ 30 เมษายน 2544 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2546 มีจำนวนทั้งสิ้น 2,228,060,398 ลิตร (ข้อมูลกรม

ศุลกากร) โดยปริมาณจำหน่าย เฉลี่ยประมาณ 50 - 100 ล้านลิตรต่อเดือน

- การจำหน่ายน้ำมันดังกล่าว ปัจจุบันครอบคลุมจังหวัดในพื้นที่อ่าวไทยตอนบน จนถึงจังหวัดสุราษฎร์ธานี และภาคใต้ตอนล่างในจังหวัดปัตตานี โดยมีเรือสถานีบริการ จำนวน 73 ลำ สำหรับบริเวณฝั่งอันดามัน มีเรือสถานีบริการจำนวน 24 ลำ และบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ได้เปิดใช้คลังน้ำมันจังหวัดภูเก็ต อย่างเป็นทางการแล้ว เมื่อวันที่ 27 สิงหาคม 2545 เพื่อเก็บน้ำมันสำหรับโครงการที่จะจำหน่ายในฝั่งอันดามัน ทำให้การจัดหาน้ำมันเชียวมีปริมาณเพียงพอ แก่ความต้องการด้านฝั่งอันดามัน
- ราคาน้ำมันที่จำหน่ายในเขตต่อเนื่อง ในเดือนธันวาคม 2546 บริเวณฝั่งอ่าวไทยและฝั่งอันดามัน ราคาน้ำมันที่จำหน่ายลิตรละ 9.85 และ 10.20 บาท ตามลำดับ โดยราคาเฉลี่ยตั้งแต่เริ่มต้นโครงการฯ ประมาณเท่ากับ 9 และ 10 บาทต่อลิตร เมื่อเปรียบเทียบกับราคาบนฝั่งในเดือนธันวาคม ซึ่งราคาน้ำมันเท่ากับ 14.39 บาทต่อลิตร โดยมีราคาเฉลี่ยประมาณ 13 บาทต่อลิตร ดังนั้นฝั่งอ่าวไทยจะมีราคาที่ถูกกว่าราคาบนฝั่ง ประมาณลิตรละ 4.54 บาท และฝั่งอันดามันถูกกว่าลิตรละ 4.19 บาท ขณะที่ราคาน้ำมันฝั่งอันดามัน จะแพงกว่าบริเวณฝั่งอ่าวไทย ทั้งนี้ เนื่องจากจะต้องขนส่งน้ำมัน จากฝั่งอ่าวไทยอ้อมแหลมมลายู เพื่อไปเก็บสำรองไว้ที่คลังภูเก็ตเพื่อการจำหน่ายต่อไป

ความสำเร็จของโครงการ

- การดำเนินโครงการนี้ได้ช่วยสกัดน้ำมันเถื่อน ที่ลักลอบนำเข้ามาทางทะเลได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากการแก้ปัญหา ที่สามารถตัดต้นตอของการค้าน้ำมันเถื่อนให้หมดไป และลดต้นทุนด้วยการยกเว้นภาษีและตัดศุลกากร ที่ไม่จำเป็นบางประการสำหรับเรือออกไป
- ช่วยให้ชาวประมงได้ใช้น้ำมันในราคาถูก และมีคุณภาพดีทำให้ประหยัดเงินในการซ่อมบำรุงเรือ และเติมตามจำนวนที่ซื้อ รวมทั้ง ประชาชนไม่ต้องเสี่ยงกับน้ำมันเถื่อน ที่มีคุณภาพไม่ได้มาตรฐาน เพิ่มความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
- ส่วนโรงกลั่นน้ำมันสามารถจำหน่ายน้ำมัน ที่เป็นส่วนเกินจากความต้องการในประเทศ ให้กับชาวประมง ในโครงการได้เพิ่มขึ้น แทนที่จะต้องส่งออกไปขายในต่างประเทศ ซึ่งมีราคาต่ำ และทำให้โรงกลั่น สามารถเพิ่มกำลังการกลั่นน้ำมันดีเซล ได้ถึงปีละ 1000 ล้านลิตร เพิ่มสูงขึ้นถึงร้อยละ 8 คิดเป็นเงินกว่าหมื่นล้านบาท
- สำหรับภาครัฐ กรมสรรพสามิต สามารถเก็บภาษีน้ำมันดีเซล ได้เพิ่มขึ้น โดยในปีงบประมาณ 2546 รัฐบาลจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำมันดีเซลได้ 39.4 พันล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2545 จำนวน 2 พันล้านบาท หรือร้อยละ 6.56 ประเทศสามารถลดการสูญเสียเงินตราต่างประเทศได้ปีละ 12,000 ล้านบาท

การประเมินผลโครงการจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิง สำหรับชาวประมงในเขตต่อเนื่อง ครั้งที่ 1

ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2544 เห็นชอบให้มีการต่ออายุ โครงการจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงในเขตต่อเนื่องอย่างถาวร โดยมีเงื่อนไขให้มีการประเมินผลโครงการฯ อย่างน้อยปีละครั้ง ดังนั้น สนพ. จึงได้ดำเนินการ จัดประชุมคณะทำงานประสานความร่วมมือภาคเอกชน เพื่อประเมินผลโครงการฯ ครั้งที่ 1/2546 เมื่อวันที่ 16 ธันวาคม 2546 ซึ่งภาคเอกชนได้ให้ข้อคิดเห็น ทั้งข้อดีและข้อเสีย ของการดำเนินโครงการ ในส่วนของข้อดีโครงการคือ ช่วยให้ปริมาณการจำหน่ายน้ำมันดีเซลโดยรวมเพิ่มขึ้น เนื่องจากโครงการฯ ช่วยป้องกันการลักลอบนำเข้าน้ำมันทางทะเล ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และช่วยให้บริษัทผู้ค้าน้ำมันและโรงกลั่น เกิดช่องทางในการค้าเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ รัฐบาลสามารถจัดเก็บภาษีได้เพิ่มขึ้น จากปริมาณน้ำมันของผู้ค้า ในระบบที่เข้าไปแทนที่น้ำมันเถื่อนที่หายไป และสามารถจัดเก็บภาษีรายได้จากกลุ่มโรงกลั่นที่มีรายได้เพิ่มขึ้น ขณะที่ชาวประมงที่มีเรือขนาดเล็กไม่ได้รับประโยชน์จากโครงการเนื่องจาก ไม่สามารถนำเรือออกไปซื้อน้ำมันเชียวเกิน 12 ไมล์ทะเลได้ อันเกิดจากสภาพภูมิศาสตร์ ที่ไม่เอื้ออำนวย อย่างไรก็ตามปัญหาการแจ้งลักษณะและคุณภาพน้ำมันดีเซล ยังคงต้องขอความเห็นชอบ จากกรมธุรกิจพลังงานเป็นครั้งคราว จึงควรมีการออกระเบียบ หรือข้อกำหนดลักษณะและคุณภาพน้ำมันอย่างถาวร เพื่อความสะดวกของการดำเนินโครงการฯ

แผนแม่บทระบบท่อส่งก๊าซธรรมชาติ ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2544 - 2554 (ปรับปรุง)

มติเมื่อวันที่ 25 กันยายน 2544 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบแผนการจัดหาก๊าซธรรมชาติในระยะยาว และแผนแม่บทระบบท่อส่งก๊าซธรรมชาติฉบับที่ 3 พ.ศ. 2544 - 2554 ของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) (ปตท.) เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของระบบท่อส่งก๊าซธรรมชาติ ให้สามารถรองรับกับความต้องการใช้ก๊าซธรรมชาติตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 และใช้เป็นกรอบในการลงทุนก่อสร้างระบบท่อส่งก๊าซธรรมชาติของ ปตท. โดยมีโครงการที่ได้รับอนุมัติจำนวน 8 โครงการ วงเงินลงทุน 93,060 ล้านบาท (ณ อัตราแลกเปลี่ยน 45 บาท/เหรียญสหรัฐฯ)

เนื่องจากความต้องการก๊าซธรรมชาติในปัจจุบัน มีอัตราการขยายตัวเพิ่มสูงขึ้นกว่าที่ได้ประมาณการไว้เดิม และคาดว่าในอนาคตความต้องการจะยังคงขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นผลมาจากการขยายตัวของเศรษฐกิจของประเทศ ปตท. จึงได้ทำการปรับปรุง แผนแม่บทระบบท่อส่งก๊าซธรรมชาติ ฉบับที่ 3 ใหม่ และสำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน (สนพ.) ได้นำเสนอคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ (กพช.) เมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน 2546 เพื่อพิจารณา ซึ่ง กพช. ได้มีมติเห็นชอบแผนการจัดหาก๊าซธรรมชาติระยะยาว และแผนแม่บทระบบท่อส่งก๊าซธรรมชาติ ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2544 - 2554 (ปรับปรุง) รวมทั้ง คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นตามมติ กพช. แล้วเมื่อวันที่ 9 ธันวาคม 2546 โดยมี โครงการที่จะอนุมัติในช่วงปี 2544 - 2554 จำนวน 10 โครงการ วงเงินลงทุน 104,834 ล้านบาท (ณ อัตราแลกเปลี่ยน 40 บาท/เหรียญสหรัฐฯ) แยกเป็นโครงการระยะที่ 1 จำนวน 4 โครงการ และระยะที่ 2 จำนวน 6 โครงการ ดังนี้

โครงการในระยะที่ 1	กำหนดวันเริ่มส่งก๊าซธรรมชาติ
1. โครงการติดตั้ง Compressor ที่จังหวัดกาญจนบุรี	กลางปี 2548
2. โครงการติดตั้ง Standby Compressor ที่จังหวัดราชบุรี	ปลายปี 2548
3. โครงการท่อส่งก๊าซธรรมชาติไทรน้อย - โรงไฟฟ้าพระนครใต้/โรงไฟฟ้าพระนครเหนือ (เดิมคือโครงการระบบท่อส่งก๊าซธรรมชาติรอบกรุงเทพและปริมณฑล)	ปลายปี 2548/ต้นปี 2552
4. โครงการท่อส่งก๊าซธรรมชาติในทะเลและบนบกเส้นที่ 3	ต้นปี 2549
โครงการในระยะที่ 2	
1. โครงการติดตั้ง Compressor บนบกและในทะเล	ต้นปี 2551
2. โครงการท่อส่งก๊าซธรรมชาติจากพื้นที่พัฒนาร่วมไทยมาเลเซีย - แหลมอาทิตย	ต้นปี 2551
3. โครงการท่อส่งก๊าซธรรมชาติจาก KP361 ในทะเล- ปท. 5 จังหวัดราชบุรี	ต้นปี 2551
4. โครงการท่อส่งก๊าซธรรมชาติจากโรงไฟฟ้าวังน้อย - แก่งคอย จังหวัดสระบุรี	ต้นปี 2551
5. โครงการติดตั้ง Compressor ที่อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี	ต้นปี 2551
6. โครงการท่อส่งก๊าซธรรมชาติจากท่อเส้นที่ 3 ทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	ปี 2555

โดยให้ บมจ. ปตท. เสนอรายละเอียดของโครงการแต่ละโครงการที่จะดำเนินการในช่วงปี 2544 - 2554 ตามแผนแม่บทระบบท่อส่งก๊าซธรรมชาติ ฉบับที่ 3 (ปรับปรุง) ต่อสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พร้อมทั้งขอให้หน่วยงานต่างๆ ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการขยายระบบท่อส่ง ก๊าซธรรมชาติ อาทิ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงคมนาคม และกรุงเทพมหานคร เป็นต้น ให้การสนับสนุนโครงการ ตลอดจนให้คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนให้การส่งเสริมการลงทุนโครงการต่างๆ ตามแผนฯ เพื่อให้โครงการสามารถแล้วเสร็จตามเป้าหมายและสนองความต้องการใช้ก๊าซฯ ของประเทศ

ระบบท่อส่งก๊าซธรรมชาติของประเทศไทย

การส่งเสริมการใช้ก๊าซธรรมชาติในภาคขนส่ง

ตั้งแต่ปี 2542 เป็นต้นมา รัฐบาลได้เร่งดำเนินการปรับเปลี่ยนการใช้น้ำมัน มาใช้ก๊าซธรรมชาติให้มากขึ้นในภาคการขนส่ง โดยมอบหมายให้บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) เร่งดำเนินการตามแผนการขยายการใช้ก๊าซธรรมชาติเป็นเชื้อเพลิงในภาคขนส่งให้บรรลุผลสำเร็จ และเมื่อวันที่ 24 ธันวาคม 2545 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบในหลักการเกี่ยวกับแนวทางในการส่งเสริม และสนับสนุนการใช้ก๊าซธรรมชาติในภาคขนส่งในช่วงปี 2546 - 2551 ตามข้อเสนอของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) รวมทั้ง เห็นชอบให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมการใช้ก๊าซธรรมชาติ ในภาคขนส่ง เพื่อทำหน้าที่ศึกษาและเสนอแนะแนวทางที่เหมาะสม ในการส่งเสริมและผลักดันการใช้ก๊าซธรรมชาติในภาคขนส่ง โดยมีปลัดกระทรวงพลังงานเป็นประธานกรรมการ โดยที่แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการนำก๊าซธรรมชาติ มาใช้เป็นเชื้อเพลิงในภาคขนส่งในช่วงปี พ.ศ. 2546 - 2551 ประกอบด้วย

(1) การขยายจำนวนสถานีบริการก๊าซธรรมชาติ (สถานีบริการ NGV) โดยให้บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) เร่งขยายจำนวนสถานีบริการ NGV ในเขตกรุงเทพฯ ตามแนวท่อก๊าซฯ เดิม และเร่งดำเนินโครงการท่อส่งก๊าซฯ ไทรน้อย - โรงไฟฟ้าพระนครเหนือ/ใต้ ให้เสร็จสิ้นภายในสิ้นปี 2547 พร้อมทั้งได้กำหนดแผนการก่อสร้างสถานีบริการ NGV ในช่วง 2545 - 2551 รวมทั้งสิ้น 120 สถานี ใช้งบประมาณทั้งสิ้น 4,800 ล้านบาท

(2) การขยายท่อส่งก๊าซธรรมชาติให้ครอบคลุมรอบเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล โดย ปตท. จะดำเนินโครงการระบบท่อส่งก๊าซฯ รอบกรุงเทพฯ และปริมณฑล ซึ่งคาดว่าจะแล้วเสร็จกลางปี 2548

(3) การกำหนดราคาจำหน่าย NGV โดยปัจจุบันได้กำหนดราคาขายปลีก NGV อ้างอิงกับราคาขายปลีกของน้ำมันดีเซลที่ร้อยละ 50 ของราคาน้ำมันดีเซล และตั้งแต่ ปี 2550 เป็นต้นไป ปตท. จะทยอยปรับราคาขายปลีก NGV สำหรับภาคการขนส่งทั่วประเทศ ดังนี้

- ปี 2550 (1 ม.ค. 50 - 31 ธ.ค. 50) : ราคา NGV = 55% ของราคาน้ำมันเบนซิน 91
- ปี 2551 (1 ม.ค. 51 - 31 ธ.ค. 51) : ราคา NGV = 60% ของราคาน้ำมันเบนซิน 91
- ปี 2552 เป็นต้นไป : ราคา NGV = 65% ของราคาน้ำมันเบนซิน 91

โดย ปตท. ได้กำหนดเพดานราคาขายปลีก NGV ไว้ที่ระดับไม่เกิน 10 บาท/ลิตรเทียบเท่าเบนซิน 91 (10.34 บาท/กก. NGV) แม้ว่าราคาน้ำมันจะมีการปรับราคาเพิ่มสูงขึ้นในระดับใดก็ตาม

(4) การขยายจำนวนรถที่ใช้ก๊าซธรรมชาติเป็นเชื้อเพลิง ปัจจุบันจำนวนรถที่ใช้ก๊าซ NGV มีประมาณ 1,500 คัน และคาดว่าจะในปี 2551 จะมีจำนวนรถที่ใช้ก๊าซ NGV เพิ่มขึ้นอีกประมาณ 44,500 คัน โดยแบ่งเป็นรถยนต์โดยสารส่วนบุคคลและรถแท็กซี่ จำนวน 40,000 คัน รถขนส่งมวลชน รถเก็บขยะ และรถบรรทุก จำนวน 4,500 คัน ซึ่งแนวทางในการเพิ่มจำนวนรถยนต์ NGV ดังกล่าว ประกอบด้วย

- การติดตั้งอุปกรณ์ใช้ก๊าซฯ (Conversion kit) ให้แก่รถแท็กซี่ จำนวน 1,000 คัน
- โครงการรถแท็กซี่อาสาสมัครใช้ก๊าซ NGV จำนวน 10,000 คัน
- โครงการปรับปรุงรถใช้งานของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) และบริษัทในเครือให้เป็นรถ NGV จำนวน 600 คัน
- การปรับปรุงและซ่อมแซมเครื่องยนต์รถโดยสาร NGV ของ ขสมก.
- การจัดซื้อรถเก็บขยะ NGV ใหม่ให้แก่กรุงเทพมหานคร

(5) มอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การส่งเสริมและสนับสนุนการใช้รถ NGV

ต่อมาคณะกรรมการส่งเสริมการใช้ก๊าซธรรมชาติในภาคขนส่งในการประชุมเมื่อวันที่ 9 ธันวาคม 2545 และเมื่อวันที่ 27 ธันวาคม 2545 ได้มีมติเห็นชอบเรื่องต่างๆ ดังนี้

(1) แผนปฏิบัติการการขยายการใช้ก๊าซธรรมชาติระหว่างปี 2546 - 2551 ของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) โดยมีเป้าหมายในการขยายจำนวนรถ NGV และจำนวนสถานี NGV ดังนี้

	ปี พ.ศ.					
	2546	2547	2548	2549	2550	2551
* การขยายจำนวนรถ NGV						
- รถยนต์/รถแท็กซี่ NGV	1,486	6,694	9,500	6,320	7,000	9,000
- รถโดยสาร NGV ขสมก.	38	292	300	500	500	600
- รถจัดเก็บขยะ NGV กทม.	-	70	100	300	400	400
- รถบรรทุก NGV เอกชน	-	-	100	300	300	300
จำนวนรถสะสม	1,524	8,580	18,580	26,000	34,200	44,500
* การขยายจำนวนสถานี NGV						
- จำนวนสถานีบริการ NGV	13	32	20	20	20	10
จำนวนสถานีสะสม	18	50	70	90	110	120

ทั้งนี้ ในปี 2546 ปตท. ได้ดำเนินการขยายจำนวนสถานี NGV ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล รวมทั้งในต่างจังหวัดที่อยู่ตามแนวท่อก๊าซ ซึ่งได้แก่ ระยอง และชลบุรี จำนวน 13 สถานี รวมกับ 5 สถานีที่มีอยู่เดิมรวมจำนวน 18 สถานี และภายในปี 2547 นี้ ปตท. จะสร้างเพิ่มอีก 32 สถานี รวมเป็น 50 สถานี

(2) โครงการนำก๊าซธรรมชาติมาใช้เป็นเชื้อเพลิงสำหรับรถโดยสารขององค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ ซึ่งเป็นการปรับปรุงและซ่อมแซมเครื่องยนต์รถโดยสาร NGV จำนวน 44 คัน โดยได้รับการสนับสนุนจาก ปตท. จำนวน 50 ล้านบาท

(3) โครงการจัดซื้อรถเก็บขยะ NGV ของกรุงเทพมหานคร จำนวน 69 คัน โดยขอรับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน จำนวน 160 ล้านบาท

(4) ได้มอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย กรมการขนส่งทางบก กรมควบคุมมลพิษ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน กรมธุรกิจพลังงาน กรมโยธาธิการและผังเมือง และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ให้การสนับสนุนและส่งเสริมโครงการในส่วนที่เกี่ยวข้อง

(5) โครงการรถแท็กซี่อาสาสมัครใช้ก๊าซ NGV จำนวน 10,000 คัน โดยกองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน ให้การสนับสนุนดอกเบี้ยเงินกู้แก่ผู้ประกอบการแท็กซี่ จำนวนทั้งสิ้น 29 ล้านบาท

ณ ปัจจุบัน ปตท. ได้ดำเนินการตามมติคณะกรรมการฯ ดังกล่าวแล้ว และเมื่อวันที่ 15 มกราคม 2547 ได้มีการเปิดตัว "โครงการก๊าซธรรมชาติสำหรับยานยนต์" ซึ่งภายในงานมีการแสดงรถต่างๆ

ที่ใช้ก๊าซ NGV เป็นเชื้อเพลิง เช่น รถยนต์ส่วนบุคคล รถแท็กซี่ รถเก็บขยะ และรถโดยสาร ขสมก. เป็นต้น โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน (นายพรหมินทร์ เลิศสุริย์เดช) เป็นประธานในพิธี และได้ทำการปล่อยคาราวานรถแท็กซี่ NGV จำนวน 100 คัน ภายในงานด้วย

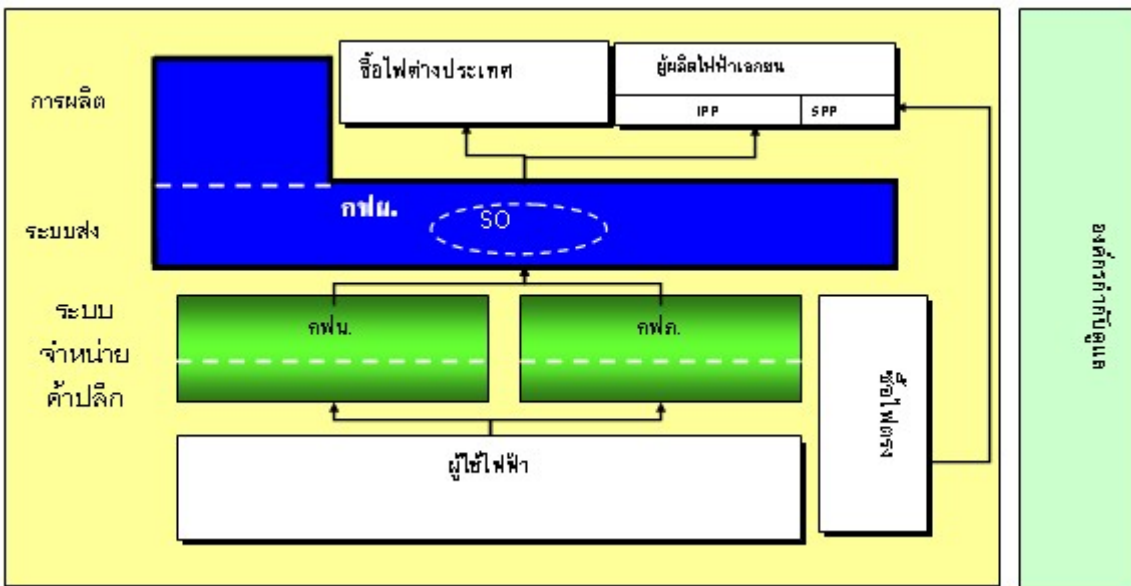
นโยบายด้านไฟฟ้า

การปรับโครงสร้างกิจการไฟฟ้าและแนวทางการกำกับดูแล

คณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 9 กันยายน 2546 ได้มีมติให้ยกเลิกมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2543 และ 3 ตุลาคม 2543 เรื่อง การปรับโครงสร้างกิจการไฟฟ้าและการจัดตั้งตลาดกลางในการซื้อขายไฟฟ้า และเห็นชอบในหลักการให้การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) แปลงสภาพเป็นบริษัทห้างองค์กร โดยใช้พระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2542 โดยให้กระทรวงพลังงาน นำเสนอโครงสร้างกิจการไฟฟ้าที่เหมาะสมต่อไป

กระทรวงพลังงาน ได้จ้างบริษัทที่ปรึกษา Boston Consulting Group (Thailand) ทำการศึกษาการกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนากิจการพลังงานของประเทศไทย และการปรับปรุงประสิทธิภาพ กิจการไฟฟ้า โดยในการศึกษาได้มีการเปรียบเทียบรูปแบบโครงสร้างกิจการไฟฟ้าหลายรูปแบบ ซึ่งต่อมาเมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน 2546 กระทรวงพลังงานได้เสนอการปรับโครงสร้างกิจการไฟฟ้ารูปแบบ Enhanced Single Buyer Model (ESB) ต่อคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ เพื่อพิจารณาและคณะกรรมการฯ ได้มีมติเห็นชอบการปรับโครงสร้างกิจการไฟฟ้า และแนวทางการกำกับดูแลตามที่กระทรวงพลังงานเสนอ และเมื่อวันที่ 9 ธันวาคม 2546 คณะรัฐมนตรีได้มีมติ เห็นชอบตามมติคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ (กพข.) ซึ่งสรุปสาระสำคัญการปรับโครงสร้างกิจการไฟฟ้าฯ ดังนี้

รูปแบบ Enhanced Single Buyer Model (ESB)

ลักษณะโครงสร้างกิจการไฟฟ้ารูปแบบ ESB

(1) กิจการผลิตไฟฟ้าและระบบส่งไฟฟ้า : กฟผ. เป็นผู้ผลิต ส่งไฟฟ้าและเป็นผู้รับซื้อไฟฟ้ารายเดียว (Single Buyer) และส่งกระแสไฟฟ้าให้แก่การไฟฟ้านครหลวง (กฟน.) และการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (กฟภ.) เพื่อจำหน่ายและค้าปลีกไฟฟ้าให้กับผู้ใช้ไฟฟ้า ในส่วนของศูนย์ควบคุมระบบไฟฟ้า (System Operator) จะมีการกำหนดขอบเขตการดำเนินงาน (Ring Fence) ภายใน กฟผ. เพื่อให้มั่นใจว่าการส่งเดินเครื่องผลิตไฟฟ้า มีความโปร่งใส โดยจะมีคณะกรรมการกำกับดูแลกิจการไฟฟ้า (Board of Commission) ทำหน้าที่ตรวจสอบการดำเนินงานในกิจการไฟฟ้า รวมทั้งให้การคุ้มครองผู้บริโภค

(2) บทบาทของผู้ประกอบการเอกชน : การผลิตไฟฟ้าในอนาคตจะมีการเปิดประมูลแข่งขัน โดยองค์กรกำกับดูแลจะเป็นผู้กำหนดกฎเกณฑ์และเงื่อนไขการประมูล ให้มีความชัดเจน โปร่งใส

(3) องค์กรกำกับดูแล (Regulator) : จะมีการจัดตั้งคณะกรรมการกำกับดูแลกิจการไฟฟ้า (Board of Commission) ประกอบด้วย กรรมการ 7 คน ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และหัวหน้าสำนักงาน คณะกรรมการกำกับดูแล (CEO) ซึ่งเป็นกรรมการโดยตำแหน่ง 1 คน ดำเนินงานภายใต้กระทรวงพลังงาน เพื่อกำกับ ดูแลกิจการไฟฟ้า คุณภาพและราคาค่าบริการ การลงทุน พร้อมทั้งดูแลความเป็นธรรมกับนักลงทุน และคุ้มครองผู้บริโภคให้ได้รับคุณภาพบริการที่ดี โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน จะแต่งตั้งคณะกรรมการสรรหาขึ้น 1 ชุด เพื่อคัดเลือกกรรมการกำกับดูแลฯ 6 คน และคณะกรรมการทั้ง 6 คน จะเป็นผู้สรรหาหัวหน้าสำนักงานฯ ต่อไป โดยงบประมาณของสำนักงาน จะมาจากการเก็บค่าธรรมเนียมใบอนุญาต จากผู้ประกอบการหรือเงินอุดหนุนที่รัฐบาลจัดสรรให้ ทั้งนี้เพื่อให้คณะกรรมการดังกล่าวมีอำนาจในการปฏิบัติงาน จะต้องมีการยกร่างกฎหมายขึ้น เพื่อบังคับการดำเนินงานของคณะกรรมการฯ และจัดตั้งสำนักงานฯ โดยในช่วงเปลี่ยนผ่านคณะรัฐมนตรี ได้มีมติเมื่อวันที่ 3 ธันวาคม 2546 ให้ คณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติทำหน้าที่กำกับดูแลกิจการไฟฟ้า เพื่อให้มั่นใจว่ากิจการไฟฟ้า มีประสิทธิภาพสูงสุด ให้ความคุ้มครองผู้บริโภค และสร้างความมั่นใจให้กับนักลงทุน

กฟผ. จะมีการแปลงสภาพเป็นบริษัททั้งองค์กร และจดทะเบียนกระจายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ฯ ในไตรมาสที่ 1 ปี 2547 โดยมีการแบ่งแยกทางบัญชีระหว่างกิจการผลิตและกิจการระบบส่ง เพื่อสร้างความโปร่งใส และส่งเสริมการปรับปรุงประสิทธิภาพในการดำเนินงาน

กฟน. และ กฟภ. จะเป็นผู้ดำเนินการระบบจำหน่าย (Distribution) และการค้าปลีกไฟฟ้า (Retail) ภายในพื้นที่รับผิดชอบของตน จะมีการแบ่งแยกทางบัญชีระหว่างธุรกิจสายจำหน่ายและจัดหาไฟฟ้า เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน หน่วยงานกำกับดูแลสามารถตรวจสอบได้ และป้องกันการอุดหนุนระหว่างธุรกิจสายจำหน่ายที่มีลักษณะผูกขาดกับธุรกิจการค้าปลีกไฟฟ้า นอกจากนี้ กระทรวงพลังงานจะต้องดำเนินการต่อไป ดังนี้

- ทำการศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องโครงสร้างอัตราค่าไฟฟ้า ขยายส่ง ขยายปลีก และการชดเชยรายได้
- กำหนดรายละเอียดการกำกับดูแลกิจการไฟฟ้า และดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน (Performance Bench Marking) ของการไฟฟ้า
- ดำเนินการจัดตั้งหน่วยงานกำกับดูแลกิจการไฟฟ้า ยกร่างกฎหมายหลัก และกฎหมายรองว่าด้วยการกำกับดูแลกิจการไฟฟ้า
- เตรียมการด้านบุคลากร และการพัฒนาศักยภาพในการกำกับดูแล
- ดำเนินการประชาสัมพันธ์ และสร้างการรับรู้ของสาธารณชน (Public Awareness)

แผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้า ของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2546 - 2559

จากเศรษฐกิจของประเทศในปี 2545 มีแนวโน้มปรับตัวดีขึ้น ทำให้ความต้องการไฟฟ้าสูงกว่าที่คาดการณ์ไว้ในปี 2544 คณะอนุกรรมการพยากรณ์ความต้องการไฟฟ้า จึงจัดทำคำพยากรณ์ความต้องการไฟฟ้าใหม่ ในเดือนสิงหาคม 2545 และการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ได้จัดทำแผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้า พ.ศ. 2546 - 2559 (PDP - 2003) ขึ้น เพื่อใช้เป็นกรอบในการลงทุนสำหรับการขยายกำลังการผลิตไฟฟ้า และระบบสายส่งไฟฟ้า ระหว่าง พ.ศ. 2546 - 2559 ซึ่งสาระสำคัญของแผน PDP 2003 ประกอบด้วย

แผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้าภาคใต้ โดยดำเนินการปรับปรุงโรงไฟฟ้าขนอมให้เป็นโรงไฟฟ้าพลัง ความร้อนร่วมที่มีประสิทธิภาพสูงขึ้น และทำการก่อสร้างสายส่ง 230 กิโลโวลต์ บางสะพาน - สุราษฎร์ธานี ให้แล้วเสร็จภายในปี พ.ศ. 2551 รวมทั้ง ก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังความร้อนร่วมขนาด 700 เมกะวัตต์ ให้แล้วเสร็จภายในปี พ.ศ. 2551

แผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้าภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยดำเนินการการรับซื้อไฟฟ้า จากโครงการโรงไฟฟ้าพลังน้ำ น้ำเทิน 2 ให้แล้วเสร็จในปี 2553 ภายและปรับปรุงสายส่ง 230 กิโลโวลต์ (ลำตะคอง - นครราชสีมา 2) ให้แล้วเสร็จปี พ.ศ. 2550 พร้อมทั้งประสานงานกับบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) เพื่อพิจารณา การวางท่อก๊าซธรรมชาติไปยังภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สำหรับการก่อสร้างโรงไฟฟ้าบริเวณจังหวัดนครราชสีมา

แผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้ารวม ประกอบด้วย

- 1) การเลื่อนจ่ายไฟฟ้าของบริษัท กัลฟ์ เพาเวอร์เจนเนอเรชั่น จำกัด และบริษัท ยูเนียนเพาเวอร์ ดีเวลลอปเม้นต์ จำกัด ออกไป 2 - 3 ปีครึ่ง
- 2) การปรับปรุงโรงไฟฟ้าเก่าให้มีอายุการใช้งานเพิ่มขึ้นอีก 10 - 15 ปี
- 3) การก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังความร้อนร่วมพระนครเหนือ ชุดที่ 1 พระนครใต้ ชุดที่ 3 ให้แล้วเสร็จในปี 2552 และบางปะกง ชุดที่ 5 ให้แล้วเสร็จในปี 2553
- 4) การปรับปรุงเครื่องกำเนิดไฟฟ้าพลังน้ำของเขื่อนอุบลรัตน์ เขื่อนสิรินธร เขื่อนจุฬาภรณ์ เขื่อนน้ำพุง และเขื่อนแก่งกระจาน
- 5) กำหนดให้โรงไฟฟ้าใหม่เริ่มเข้าระบบในปี 2553 อาจจะเป็นการก่อสร้าง โดย กฟผ. หรือซื้อไฟฟ้าจากผู้ผลิตไฟฟ้าเอกชนภายในประเทศหรือประเทศเพื่อนบ้าน

กำลังการผลิตสำรอง ต่ำสุดอยู่ที่ร้อยละ 35.5 ในปี 2546 และจะลดลงเรื่อยๆ จนถึงร้อยละ 15 ในปี 2555 และคงอยู่ในระดับดังกล่าวจนสิ้นสุดแผน

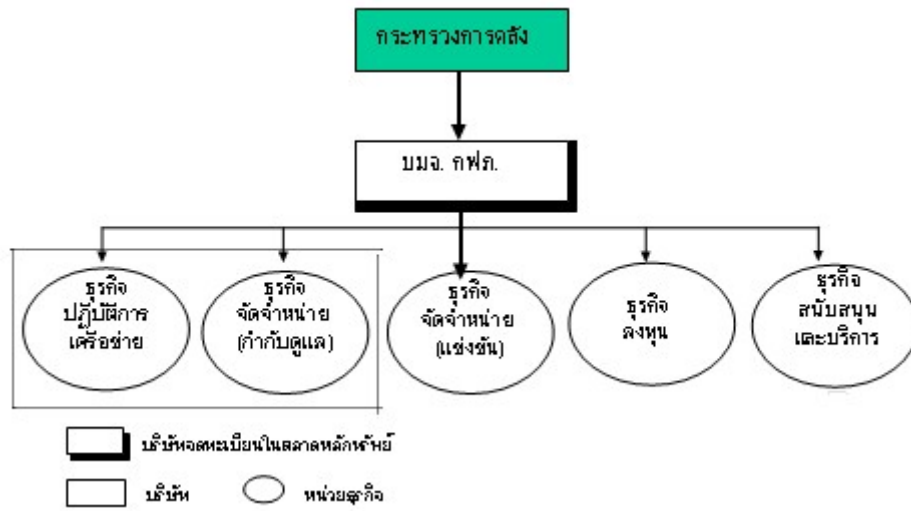
แผนการลงทุน แบ่งออกเป็นการลงทุนในส่วนของโรงไฟฟ้าและสายส่งที่ กฟผ. ดำเนินการเอง และ ส่วนของโรงไฟฟ้าใหม่ที่ยังไม่ได้กำหนดนโยบายการลงทุน โดยช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 กฟผ. จะลงทุนเองทั้งหมด คิดเป็นเงิน 89,000 ล้านบาท สำหรับในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 กฟผ. จะลงทุนเอง 175,500 ล้านบาท และมีส่วนของโรงไฟฟ้าใหม่ที่ยังไม่ได้กำหนดนโยบายการลงทุน 157,000 ล้านบาท รวมเป็นเงิน 332,500 ล้านบาท ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10

แผนระดมทุนของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

คณะรัฐมนตรีในการประชุมเมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2545 ได้เห็นชอบแผนการเตรียมความพร้อม การนำรัฐวิสาหกิจเข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งกำหนดให้มีการจดทะเบียนและกระจายหุ้น รัฐวิสาหกิจ 18 แห่ง โดยการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) การไฟฟ้านครหลวง (กฟน.) และการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (กฟภ.) จะจดทะเบียนและกระจายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ในไตรมาส 1 ไตรมาส 2 และไตรมาส 4 ปี 2547 ตามลำดับ ซึ่งต่อมาเมื่อวันที่ 11 มีนาคม 2546 ในการประชุม คณะกรรมการการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค มีมติเห็นชอบแผนการระดมทุนของ กฟภ. และเมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน 2546 คณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ ได้รับทราบผลการศึกษาแผนการระดมทุนของ กฟภ. และเห็นชอบในหลักการให้ กฟภ. แปลงสภาพเป็นบริษัท ห้างหุ้นส่วน จำกัด โดยใช้พระราชบัญญัติรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2542 พร้อมทั้งให้ กฟภ. ดำเนินการปรับโครงสร้างองค์กร ให้สอดคล้อง กับโครงสร้างอุตสาหกรรมไฟฟ้าต่อไป

โครงสร้างองค์กรของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

การจัดโครงสร้างบริษัทเพื่อแปลงสภาพ กฟภ. ห้างหุ้นส่วน จำกัด เป็นบริษัท โดยโครงสร้างองค์กรแบ่งเป็น 5 หน่วยธุรกิจ ได้แก่ หน่วยธุรกิจปฏิบัติการ หน่วยธุรกิจจัดจำหน่าย หน่วยธุรกิจจัดจำหน่าย หน่วยธุรกิจลงทุน และหน่วยธุรกิจสนับสนุนและบริการ (รายละเอียดตามแผนภูมิที่ 2) ซึ่งในเบื้องต้น กฟภ. อาจจะพิจารณารวมหน่วยธุรกิจปฏิบัติการเครือข่าย และหน่วยธุรกิจจัดจำหน่าย ภายใต้การ กำกับดูแลไว้เป็นหน่วยธุรกิจเดียวกัน เพื่อลดผลกระทบ ที่อาจเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลง เนื่องจากปัจจุบันหน่วยธุรกิจทั้งสอง มีการใช้ทรัพยากรและบุคลากรร่วมกัน แต่ทั้งนี้ กำหนดให้ ดำเนินการแยกระบบบัญชีและสารสนเทศ ของแต่ละหน่วยธุรกิจออกจากกันทันที และเมื่อมีความพร้อม จึงแยกออกเป็นหน่วยธุรกิจ และในอนาคตสามารถจัดตั้งหน่วยธุรกิจ

แผนภูมิที่ 1

อย่างไรก็ตาม ก่อนที่จะนำ กฟผ. เข้าจดทะเบียนเป็นบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ กฟผ. จำเป็นต้องดำเนินการประเด็นหลักๆ ต่างๆ ให้แล้วเสร็จ เพื่อให้เกิดความโปร่งใส และความคล่องตัวในการดำเนินการ ได้แก่

- 1) จัดทำแผนกลยุทธ์ธุรกิจ และเตรียมความพร้อมด้านบัญชีและด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ตลอดจนการขอความยินยอมจากคู่สัญญา/ผู้ให้กู้
- 2) การขอความสนับสนุนจากรัฐบาล อาทิ การขอให้กระทรวงการคลังค้ำประกันหนี้เงินกู้ และการกำหนดนโยบายการชดเชยรายได้ที่ชัดเจน รวมทั้ง การจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน (Public Hearing)

ความก้าวหน้าในการดำเนินการรับซื้อไฟฟ้าจากผู้ผลิตไฟฟ้ารายเล็ก (Small Power Producers : SPP)

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 17 มีนาคม 2535 เห็นชอบร่างระเบียบการรับซื้อไฟฟ้าจากผู้ผลิตรายเล็ก (SPP) โดยการไฟฟ้าทั้ง 3 แห่ง ได้ออกระเบียบการรับซื้อไฟฟ้าจากผู้ผลิตรายเล็ก และการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) ได้ออกประกาศรับซื้อไฟฟ้าจาก SPP งวดที่ 1 เมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2535 จำนวน 300 เมกะวัตต์ ต่อมา เมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม 2539 คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้ขยายปริมาณการรับซื้อเป็น 3,200 เมกะวัตต์ สำหรับการรับซื้อไฟฟ้าในช่วงปี 2539 - 2543 และให้มีการรับซื้อไฟฟ้าที่ผลิตจากพลังงานนอกกรอบแบบกากหรือวัสดุเหลือใช้เป็นเชื้อเพลิงต่อไป โดยไม่กำหนดปริมาณการรับซื้อไฟฟ้า

การดำเนินการรับซื้อไฟฟ้าจาก SPP ตั้งแต่ปี 2535 ถึงปัจจุบัน (ณ สิ้นสุดเดือนธันวาคม 2546) มี SPP ที่ได้รับการตอบรับซื้อไฟฟ้ารวม 82 ราย จ่ายไฟฟ้าเข้าระบบของ กฟผ. แล้วจำนวน 61 ราย มีปริมาณเสนอขายไฟฟ้ารวม 2,129.10 เมกะวัตต์

การใช้เชื้อเพลิงในการผลิตไฟฟ้าของโครงการ SPP (เดือนธันวาคม 2546)

	SPP ที่ได้รับการตอบรับซื้อไฟฟ้า			SPP ที่ขายไฟฟ้าเข้าระบบแล้ว		
	จำนวน	กำลังการผลิต	ปริมาณพลังไฟฟ้า	จำนวน	กำลังการผลิต	ปริมาณพลังไฟฟ้า
	(ราย)	(MW)	เสนอขาย (MW)	(ราย)	(MW)	เสนอขาย (MW)
1. ใช้พลังงานนอกกรอบเป็นเชื้อเพลิง						

กากอ้อย	30	572.40	174.40	24	507.80	148.40
แกลบ	8	84.20	67.10	3	24.90	18.80
แกลบและเศษไม้	3	60.30	33.60	2	57.80	31.40
น้ำมันยางดำ	1	32.90	25.00	1	32.90	25.00
ขยะ	1	2.50	1.00	1	2.50	1.00
Waste Gas	1	19.00	12.00	-	-	-
ขานอ้อย, เปลือกไม้, แกลบ	2	96.90	54.00	-	-	-
เศษไม้ยางพาราและกากปาล์ม	1	23.00	20.20	-	-	-
แกลบ, กากอ้อย และไม้ยูคาลิปตัส	3	15.80	9.70	1	3.00	1.50
เปลือกไม้, เศษไม้, น้ำมันยางดำ	1	87.20	50.00	1	87.20	50.00
เศษไม้ยางพารา	2	27.80	24.20	-	-	-
รวม	53	1,022.00	471.20	33	716.10	276.10
2. ใช้พลังงานเชิงพาณิชย์เป็นเชื้อเพลิง						
ก๊าซธรรมชาติ	20	2,519.31	1,473.00	19	2,219.31	1,413.00
ถ่านหิน	4	392.20	196.00	4	392.20	196.00
น้ำมันเตา	1	10.40	9.00	1	10.40	9.00
รวม	25	2,921.91	1,678.00	24	2,621.91	1,618.00
3. ใช้พลังงานผสม						
ก๊าซที่เหลือจากกระบวนการผลิต/น้ำมันเตา/ถ่านหิน (บ.อุตสาหกรรมปิโตรเคมีคัลไทย จก. (มหาชน))	1	108.00	45.00	1	108.00	45.00
น้ำมันยางดำ/ถ่านหิน (บ.ปัญญาพล พัลป์ อินดัสตรี จก. (มหาชน))	1	40.00	10.00	1	40.00	10.00
ถ่านหิน/เปลือกยูคาลิปตัส (บ.เนชั่นแนลเพาเวอร์ซัพพลาย จก. โครงการ 1 และ 2)	2	328.00	180.00	2	328.00	180.00
รวม	4	476.00	235.00	4	476.00	235.00
รวมทั้งสิ้น	82	4,419.91	2,384.20	61	3,814.01	2,129.10

โรงไฟฟ้า SPP

การรับซื้อไฟฟ้าจากผู้ผลิตไฟฟ้าพลังงานหมุนเวียนขนาดเล็กมาก

(Very Small Power Produces : VSPP)

คณะรัฐมนตรีในการประชุมเมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2543 ได้มีมติเห็นควรให้มีการออกระเบียบเพิ่มเติมเป็นกรณีพิเศษ สำหรับการรับซื้อไฟฟ้าจากโครงการ SPP ขนาดเล็ก เพื่อส่งเสริมให้มีการผลิตไฟฟ้าโดยใช้พลังงานนอก รูปแบบ กาก หรือเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ก๊าซชีวภาพจากฟาร์มเลี้ยงสัตว์เป็นเชื้อเพลิง โดยเฉพาะโครงการขนาดเล็ก โดยมอบหมายให้สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน และการไฟฟ้าทั้ง 3 แห่ง ร่วมกันดำเนินการ และ เมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2545 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบร่างระเบียบการรับซื้อไฟฟ้า จากผู้ผลิตไฟฟ้าพลังงานหมุนเวียนขนาดเล็กมาก รวมทั้งร่างระเบียบว่าด้วยการเดินเครื่องกำเนิดไฟฟ้า ขนานกับระบบของการไฟฟ้าฝ่ายจำหน่ายสำหรับปริมาณพลังงานไฟฟ้าไม่เกิน 1 เมกะวัตต์ พร้อมกับแบบคำขอจำหน่ายไฟฟ้าและการเชื่อมโยงระบบไฟฟ้า โดยให้คณะกรรมการประสานการดำเนินงานในอนาคต ของการไฟฟ้าเร่งจัดทำต้นแบบสัญญาซื้อขายไฟฟ้า เพื่อให้การไฟฟ้าฝ่ายจำหน่ายดำเนินการออกประกาศรับซื้อไฟฟ้า จากผู้ผลิตไฟฟ้าพลังงานหมุนเวียนขนาดเล็กมากต่อไป ซึ่ง กฟน. และ กฟภ. ได้ออกประกาศการรับซื้อไฟฟ้า จากผู้ผลิตไฟฟ้าพลังงานหมุนเวียนขนาดเล็กมากแล้วเมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2545 และวันที่ 15 กรกฎาคม 2545 ตามลำดับ และสถานภาพ ณ เดือนธันวาคม 2546 มี VSPP ขนาดเล็กมาก ยื่นแบบคำขอจำหน่ายไฟฟ้า และการเชื่อมโยงระบบไฟฟ้ากับ กฟน. จำนวน 26 ราย และ กฟภ. จำนวน 15 ราย ปริมาณพลังงานไฟฟ้าเสนอขาย รวมทั้งสิ้น 1,065.6 กิโลวัตต์

ปัญหาและอุปสรรคในการรับซื้อไฟฟ้าจาก VSPP

แม้ว่า VSPP จะได้รับการตอบรับซื้อไฟฟ้าจากการไฟฟ้าฝ่ายจำหน่ายแล้ว แต่ยังไม่สามารถขายไฟฟ้าเข้าระบบได้ เนื่องจากยังติดปัญหาความชัดเจนในทางปฏิบัติตามกฎหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเด็นปัญหาการติดตั้งมิเตอร์ใหม่ เนื่องจากผู้ผลิตไฟฟ้า VSPP ที่ต้องการขายไฟฟ้าเข้าระบบ ต้องมีการเปลี่ยนมิเตอร์ใหม่ให้สามารถอ่าน ค่าพลังงานไฟฟ้าได้ทั้งซื้อและขายตามระเบียบการคิดภาษีมูลค่าเพิ่มร้อยละ 7 ของกรมสรรพากร ซึ่งทำให้ผู้ประกอบการมีภาระค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น ในราคาเครื่องละประมาณ 1,500 - 20,000 บาท ซึ่งอยู่ระหว่างการพิจารณาดำเนินการ แก้ไขปัญหา

การรับซื้อไฟฟ้าจากผู้ผลิตไฟฟ้าพลังงานหมุนเวียนขนาดเล็กมาก
(สถานภาพ ณ เดือนมกราคม 2547)

บริษัท สถานที่ตั้งโรงไฟฟ้า	ขนาด กำลัง การผลิต (kW)	ปริมาณพลังงานไฟฟ้าสูงสุด ที่จะ จ่ายเข้าระบบ กฟน. (kW)	ประเภท เชื้อ เพลิง	สถานภาพ หมายเหตุ
กฟน.				
1. บ. วอเตอร์ เพียวริตี้ จก.	1.5	1.5	Solar Cell	รอลงนาม สัญญา
2. บ. เซลเลนเนียม (ประเทศไทย) จก.	1.5	1.5	Solar Cell	รอลงนาม สัญญา
3. บ. จอห์นสัน แอนด์ จอห์นสัน (ไทย) จก.	4.2	4.2	Solar Cell	รอลงนาม สัญญา
4. บ. สยามวู้ดเด็น โพรดักส์ จก.	4.2	4.2	Solar Cell	รอลงนาม สัญญา
5. บ. เจริญสมพงษ์ จก.	1,048	950	แก๊สจาก ขยะ	รอลงนาม สัญญา
6. บ. ศรีไทยฟูดส์ แอนด์ เบอเวอร์เรจ จก.	4.2	4.2	Solar Cell	รอลงนาม สัญญา
7. บ. โตโยต้า มอเตอร์ ประเทศไทย จก.	4.2	4.2	Solar Cell	รอลงนาม สัญญา
8. นายแพทย์วิชุด เทพรัตน์	2.7		Solar Cell	รอลงนาม สัญญา
9. นายอภิชาติ ยิ่งชูตระกูล	2.7		Solar Cell	รอลงนาม สัญญา
10. นายพงศธร สิริโยธิน	2.7		Solar Cell	รอลงนาม สัญญา

11. นางมาลีวิทยา ตันตินีรนาท	2.7		Solar Cell	รอลงนามสัญญา
12. ผศ. ผาสินี สุนากร	2.7		Solar Cell	รอลงนามสัญญา
13. นายสุชาติ ตริสัถยพันธ์	2.7		Solar Cell	รอลงนามสัญญา
14. นางสาวเนาวรัตน์ วงศ์รัศมีทอง	2.7		Solar Cell	รอลงนามสัญญา
15. นายสมบุรณ์ ธรณธรรม	2.7		Solar Cell	รอลงนามสัญญา
16. นางสาวภัครดา เทพไอยบุตร	2.7		Solar Cell	รอลงนามสัญญา
17. นายปีย์ มาลากุล ณออยุธยา	2.7		Solar Cell	รอลงนามสัญญา
18. นายสฤษฎชัย อึ้งสมรรถโกษา	2.7		Solar Cell	รอลงนามสัญญา
19. นางสาวพิมพ์พรรณ กอวัฒนา	2.7		Solar Cell	รอลงนามสัญญา
20. นางนวิรัตน์ ฤดีพิพัฒน์พงศ์	2.7		Solar Cell	รอลงนามสัญญา
21. นายสฤษฏ์ อภัยภูมินารด	2.7		Solar Cell	รอลงนามสัญญา
22. นายเดชา บุญค้ำ	2.7		Solar Cell	รอลงนามสัญญา
23. ม.ร.ว. นริศรา จักรพงษ์	2.7		Solar Cell	รอลงนามสัญญา
24. แพทย์หญิงผจงจิตต์ จันทรเรือง	2.7		Solar Cell	รอลงนามสัญญา
25. นางปราณี เกรียงปรารธนา	2.7		Solar Cell	รอลงนามสัญญา
26. นายชรินทร์ เดชศรีสุธี	2.7		Solar Cell	รอลงนามสัญญา
รวม	1,119.10	969.80		

หมายเหตุ : 8-26 กฟผ. รวบรวมแบบคำขอ ส่งเป็นหนังสือให้ กฟน. เมื่อ 26 มิ.ย. 46

การรับซื้อไฟฟ้าจากผู้ผลิตไฟฟ้าพลังงานหมุนเวียนขนาดเล็กมาก
(สถานภาพ ณ เดือนมกราคม 2547)

บริษัท สถานที่ตั้งโรงไฟฟ้า	ขนาด กำลัง การผลิต	ปริมาณพลัง ไฟฟ้า สูงสุดที่จะจ่าย เข้าระบบ กฟผ.	ประเภท เชื้อเพลิง	สถานภาพ	หมายเหตุ
กฟผ.					
1. บ. แพนซีวูดอินเตอร์เนชั่นแนล จก. 219 ต. โรงช้าง อ. พุนพิน จ. สุราษฎร์ธานี	2,000	90	เศษไม้	ซื้อขายไฟฟ้าแล้ว	ยังไม่มี การ คิดเงิน
2. ศ.ดร. สุนทร บุญญาธิการ อ.ชัยบุรี จ.ปทุมธานี		3.1	Solar Cell	ซื้อขายไฟฟ้าแล้ว	ยังไม่มี การ คิดเงิน
3. คุณรชดา เหลืองสุวรรณ อ. สามพราน จ. นครปฐม		2.7	Solar Cell	อยู่ระหว่างการ พิจารณา	
4. บ. พลังงานเพื่อการอนุรักษ์และสิ่งแวดล้อม จก.	1,200		แกลบ	ซื้อขายไฟฟ้าแล้ว	ยังไม่มี การ คิดเงิน

198 ต.หนองบัว อ.วัดสิงห์ จ.ชัยนาท					
5. โรงสีบัวสมหมาย อ.เมือง จ.ร้อยเอ็ด	1		แกลบ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
6. เทศบาลนครราชสีมา อ.เมือง จ.นครราชสีมา	2.7		Solar Cell	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
7. บ. ลีโอนิคส์ จก. 113 หมู่ 5 นิคมอุตสาหกรรมเวลโกรว์ อ.บางปะกง จ.ฉะเชิงเทรา	4.2		Solar Cell	ซื้อขायไฟฟ้าแล้ว	ยังไม่มี การ คิดเงิน
8. คุณดวงพร รวมเมฆ รร.ปริดาวิทย์ 1033/1 หมู่ 6 ต.อุทอง อ. อุทอง จ.สุพรรณบุรี	2.7		Solar Cell	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
9. บ. เอ็นไวโรเพาเวอร์ จก. อ. กำแพงแสน จ. นครปฐม	750		ก๊าซจากขยะ มูลฝอย	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
10. บ. เอส.เอ็ม.พี อาหารสัตว์ จก. อ. ปากท่อ จ. ราชบุรี			ก๊าซชีวภาพ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
11. คุณธีระ อภิรัตน์ศิริเชษฐ์ อ. ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี			ก๊าซชีวภาพ	ลงนามสัญญา แล้ว	
12. คุณปราภาญจน์ กลิ่นสอน อ. ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี			ก๊าซชีวภาพ	ลงนามสัญญา แล้ว	
13. บ. ซี.พี.เอ็ม อาหารสัตว์ อ. ปากท่อ จ. ราชบุรี			ก๊าซชีวภาพ	ลงนามสัญญา แล้ว	
14. คุณยงยุทธ ชัยศักดิ์านุกูล อ. ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี			ก๊าซชีวภาพ	ลงนามสัญญา แล้ว	
15. บ. ปาล์มน้ำมันธรรมชาติ จก. 29/3 ต. สีนเจริญ อ. พระแสง จ.สุราษฎร์ธานี	800		กะลาปาล์ม	ลงนามสัญญา แล้ว	
รวม	4,761	95.80			

โครงการส่งเสริมผู้ผลิตไฟฟ้ารายเล็กที่ใช้พลังงาน หมุนเวียน

· ภายหลังจากสำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน (สนพ.) ได้ออกประกาศเชิญชวนให้ผู้สนใจลงทุนและ ผู้ผลิตไฟฟ้ารายเล็ก (SPP) ที่ใช้พลังงานนอกแบบหรือใช้พลังงานหมุนเวียนเป็นเชื้อเพลิง ยื่นข้อเสนอเพื่อขอรับเงินสนับสนุน จากกองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานตั้งแต่ตุลาคมปี 2544 เป็นต้นมา ณ ปัจจุบัน (สิ้นเดือนตุลาคม 2546) มีผู้ผลิตไฟฟ้ารายเล็กที่ใช้พลังงานหมุนเวียน จำนวน 20 โครงการที่ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการกองทุนฯ มีปริมาณพลังงานไฟฟ้าที่เสนอขายเข้าระบบจำนวน 243.3 เมกะวัตต์ จำนวนเงินสนับสนุนรวม 1,400 ล้านบาท ซึ่งประเภทของเชื้อเพลิงที่นำมาใช้ในการผลิตไฟฟ้า ประกอบด้วยเศษไม้ แกลบ ชานอ้อย น้ำมันยางดำ และพลังน้ำขนาดเล็ก (รายละเอียดตามตารางที่ 1)

ตารางที่ 1

เจ้าของโครงการ	สถานที่ตั้ง	เชื้อเพลิงพลังงาน	พลังไฟฟ้าเฉลี่ยเข้าระบบ (MW)	อัตราขอรับ เงินสนับสนุน (บาท/kwh)
1) บริษัท กัลฟ์อีเล็คทริก จำกัด (มหาชน)	อ. เมือง จ. ยะลา	เศษไม้	20.0	0.180
2) บริษัทผลิตไฟฟ้า ราชบุรีโฮลดิ้ง จำกัด (มหาชน) และการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย	เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ อ. พัฒนานิคม จ. ลพบุรี	พลังน้ำขนาดเล็ก	8.0	0.200

3) บริษัทผลิตไฟฟ้าราชบุรีโฮลดิ้ง จำกัด (มหาชน) และการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย	เขื่อนคลองท่าด่าน อ. เมือง จ. นครนายก	พลังน้ำขนาดเล็ก	10.0	0.200
4) บริษัทผลิตไฟฟ้าราชบุรีโฮลดิ้ง จำกัด (มหาชน) และการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย	เขื่อนเจ้าพระยา อ. สรรพยา จ. ชัยนาท	พลังน้ำขนาดเล็ก	14.0	0.200
5) บริษัท ไฟฟ้าชนบท จำกัด	อ. ท่าวัง จ. ลพบุรี	แกลป	15.0	0.150
6) บริษัท พี อาร์ จี ฟิชผล จำกัด	อ. เมือง จ. ปทุมธานี	แกลป	5.0	0.219
7) บริษัท น้ำตาลมิตรผล จำกัด	อ. ด่านช้าง จ. สุพรรณบุรี	ชานอ้อย เปลือกไม้ แกลป	25.0	0.145
8) บริษัท น้ำตาลมิตรภาพสินธุ์ จำกัด	อ. กุฉินารายณ์ จ. กาฬสินธุ์	ชานอ้อย เปลือกไม้ แกลป	5.1	0.145
9) บริษัท น้ำตาลราชสีมา จำกัด	อ. แก่งสนามนาง จ. นครราชสีมา	ชานอ้อย	18.0	0.140
10) บริษัท แอ็ดวานซ์ อะโกร จำกัด (มหาชน)	อ. ศรีมหาโพธิ จ. ปราจีนบุรี	แกลป เปลือกไม้ น้ำมันยางดำ	30.0	0.180
11) บริษัท เอ เอ พัลพมิลล์ 2 จำกัด	อ. ศรีมหาโพธิ จ. ปราจีนบุรี	น้ำมันยางดำ	25.0	0.184
12) บริษัท อุตสาหกรรมโคราช จำกัด	อ. พิมาย จ. นครราชสีมา	ชานอ้อย	8.0	0.180
13) บริษัท น้ำตาลรีไฟน์ซิงมงคล จำกัด	อ. อุทอง จ. สุพรรณบุรี	ชานอ้อย	7.0	0.140
14) บริษัท ไทยรุ่งเรืองอุตสาหกรรม จำกัด	อ. ศรีเทพ จ. เพชรบูรณ์	ชานอ้อย	4.0	0.130
15) บริษัท เอ.ที ไบโอบาวเวอร์ จำกัด	อ. บางมูลนาก จ. พิจิตร	แกลป	20.0	0.169
16) บริษัท ไทยเพาเวอร์ซัพพลาย จำกัด	ต. บางปะกง อ. บางปะกง จ. ฉะเชิงเทรา	แกลป	1.6	0.1812
17) บริษัท ไทยเพาเวอร์ซัพพลาย จำกัด	ต. บางสมัคร อ. บางปะกง จ. ฉะเชิงเทรา	แกลป เปลือกไม้ กะลาปาล์ม	2.0	0.181
18) บริษัท ไทยเพาเวอร์ซัพพลาย จำกัด	ต. เขานินช้อน อ. พนมสารคาม จ. ฉะเชิงเทรา	แกลป เปลือกไม้	16.0	0.183
19) บริษัท น้ำตาลสระบุรี จำกัด	ต. คำพราน อ. วังม่วง จ. สระบุรี	ชานอ้อย	4.0	0.140
20) บริษัท น้ำตาลตะวันออก จำกัด	ต. ห้วยโจด อ. วัฒนานคร จ. สระแก้ว	ชานอ้อย	5.6	0.120

นอกจากนี้ เพื่อไม่ให้เกิดความขัดแย้ง ระหว่างผู้ประกอบการผลิตไฟฟ้าและประชาชน ในพื้นที่เกี่ยวกับปัญหาการจัดตั้งโรงไฟฟ้า ที่อาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคมขึ้น สนพ. จึงได้มีกลไกการติดตามและตรวจสอบผลการดำเนินงานของ SPP ที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนฯ โดยผ่านกระบวนการ "คณะกรรมการไตรภาคี" ซึ่งประกอบด้วย ผู้แทนจากหน่วยงานราชการระดับท้องถิ่น (จังหวัด) และผู้แทนจากชุมชนที่ตั้งโครงการ รวมทั้ง ผู้แทนจากผู้ประกอบการผลิตไฟฟ้าในสัดส่วนที่เท่ากัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อติดตามผลการดำเนินงานของ SPP ทั้ง 20 โครงการ และรายงานผลให้คณะกรรมการกองทุนฯ ทราบอย่างต่อเนื่อง เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ทางด้านสิ่งแวดล้อมและสังคม ที่อาจเกิดขึ้นจากการผลิตไฟฟ้า ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อชุมชน รวมทั้ง ได้จัดผู้ทรงคุณวุฒิด้านการประเมินผลกระทบ ทางด้านสิ่งแวดล้อมและสังคม เข้าไปเป็นที่ปรึกษาเพื่อ

เสนอแนะด้านเทคนิค ให้แก่ชุมชนและผู้ประกอบการ เพื่อให้ทุกฝ่ายได้ทำงานร่วมกัน พร้อมทั้ง จัดหาแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหา ที่อาจจะเกิดขึ้นจากการดำเนินงานของ โรงไฟฟ้า

ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ

- (1) ภาพลักษณ์ของโรงไฟฟ้ายังน่ากลัวในสายตาชาวบ้าน ทั้งนี้ จากการดำเนินงานที่ผ่านมาโรงไฟฟ้าขนาดใหญ่ มักจะสร้างปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อมให้กับชุมชน ส่งผลทำให้ชาวบ้านเกิดความกลัว และไม่ไว้วางใจที่จะให้โรงไฟฟ้าเกิดขึ้นในชุมชน และได้กลายเป็นอุปสรรคต่อการสร้างความเข้าใจ ให้ชุมชนยอมรับการก่อสร้างโรงไฟฟ้า ขนาดเล็กที่ใช้พลังงานหมุนเวียน
- (2) โรงงานที่มีอยู่แล้วในพื้นที่เดียวกันได้สร้างปัญหาให้กับชุมชน ทำให้ประชาชนเกิดความรู้สึกต่อต้าน ไม่อยากให้มีการสร้างโรงไฟฟ้าเพิ่มขึ้นในพื้นที่อีก เนื่องจากไม่มั่นใจในการดำเนินงานของโรงไฟฟ้า อาจจะทำให้สร้างปัญหาเพิ่มขึ้นจากเดิม
- (3) ควรดำเนินการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องพลังงานหมุนเวียนอย่างต่อเนื่อง และครอบคลุม โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีศักยภาพเพียงพอที่จะสร้างโรงไฟฟ้า เพื่อให้ชุมชนได้รับทราบข้อมูลที่ถูกต้อง ข้อดี ข้อเสีย ของโรงไฟฟ้าขนาดเล็กที่ใช้พลังงานหมุนเวียน ซึ่งช่วยป้องกันการได้รับข้อมูลที่ผิดๆ จากกลุ่มที่สูญเสียผลประโยชน์
- (4) ควรให้ชุมชนร่วมเป็นเจ้าของหรือหุ้นส่วนในโรงไฟฟ้า ผู้ประกอบการควรเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการลงทุนหรือเป็นเจ้าของโรงไฟฟ้า นอกจากนั้น ควรพิจารณาถึงผลประโยชน์ที่ประชาชน ในพื้นที่ที่มีการก่อสร้างโรงไฟฟ้าควรจะได้รับอย่างชัดเจน เช่น อัตราค่าไฟฟ้าที่ต่ำกว่าพื้นที่ที่ไม่มีโรงไฟฟ้า ซึ่งจะเป็นการสร้างแรงจูงใจให้ชุมชนเกิดการยอมรับให้มีโรงไฟฟ้าในพื้นที่นั้นๆ

โรงไฟฟารายเล็กที่ใช้พลังงานหมุนเวียน

สัญญาซื้อขายไฟฟ้าโครงการน้ำเทิน 2

รัฐบาลไทยและรัฐบาลสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) ได้ลงนามในบันทึกความเข้าใจ เรื่อง ความร่วมมือในการพัฒนาไฟฟ้าใน สปป.ลาว เมื่อวันที่ 19 มิถุนายน 2539 เพื่อรับซื้อไฟฟ้าจาก สปป.ลาว ในปริมาณ 3,000 เมกะวัตต์ ซึ่งปัจจุบันมีโครงการใน สปป.ลาว จำนวน 2 โครงการ ที่จำหน่ายไฟฟ้าเชิงพาณิชย์เข้าระบบ ของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) แล้ว ได้แก่ โครงการน้ำเทิน - หินบูน และโครงการห้วยเสาะ สำหรับโครงการลำดับต่อไปที่ได้มีการเจรจาซื้อขายไฟฟ้า คือ โครงการน้ำเทิน 2 มีกำลังการผลิต ณ จุดส่งมอบที่ 920 เมกะวัตต์ ณ ระดับน้ำต่ำสุดและพลังงานไฟฟ้าที่ผลิตเฉลี่ยต่อปี ที่ 5,636 GWh โดยกำหนดการจ่ายไฟฟ้าเข้าระบบ กฟผ. ที่สถานีไฟฟ้าแรงสูงร้อยเอ็ด 2 ภายใน 6 ปี นับจากวันลงนามในสัญญา ซึ่งกลุ่มผู้ลงทุนโครงการน้ำเทิน 2 ประกอบด้วย รัฐบาล สปป.ลาว ถือหุ้นร้อยละ 25 EDF International ถือหุ้นร้อยละ 35 บริษัท อิตาเลียน - ไทย จำกัด ถือหุ้นร้อยละ 15 และบริษัทผลิตไฟฟ้า จำกัด ถือหุ้นร้อยละ 25

กฟผ. ได้ลงนามในบันทึกความเข้าใจโครงการน้ำเทิน 2 เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2543 โดยได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ (กพช.) เมื่อวันที่ 13 กรกฎาคม 2543 ต่อมา กฟผ. ได้จัดทำร่างสัญญาซื้อขายไฟฟ้า (Power Purchase Agreement : PPA) กับกลุ่มผู้ลงทุนโครงการ (Num Theun 2 Power Company Limited : NTPC) หลังจากนั้นคณะกรรมการประสานความร่วมมือพัฒนาไฟฟ้า ในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (คปฟ-ล.) ได้ให้ความเห็นชอบในหลักการของร่างสัญญา เมื่อวันที่ 7 ธันวาคม 2544 รวมทั้ง ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ กฟผ. เมื่อวันที่ 26 เมษายน 2545

เมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม 2546 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบร่างสัญญาซื้อขายไฟฟ้าโครงการน้ำเทิน 2 และมอบหมายให้ กฟผ. ลงนามในสัญญาซื้อขายไฟฟ้าโครงการน้ำเทิน 2 กับกลุ่มผู้ลงทุนโครงการน้ำเทิน 2 ซึ่ง กฟผ. ได้ลงนามในสัญญาดังกล่าวแล้วเมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2546

สาระสำคัญของสัญญาซื้อขายไฟฟ้าโครงการน้ำเทิน 2

- อายุสัญญา เริ่มจากวันลงนามสัญญาและต่อเนื่องไปอีก 25 ปี นับจากวันเริ่มต้นจ่ายไฟฟ้าเชิงพาณิชย์
- ค่าไฟฟ้าในปีแรกจะมีค่าไฟฟ้าเฉลี่ย 1.49 บาท/หน่วย (ณ อัตราแลกเปลี่ยน 42.5 บาท/ดอลลาร์สหรัฐ) และหลังจากนั้นจะเพิ่มขึ้นในอัตราประมาณร้อยละ 1.38 ต่อปี และเมื่อคำนวณค่าไฟฟ้าเฉลี่ยตลอดอายุสัญญา (Levelized Price) 25 ปี เท่ากับ 1.64 บาท/หน่วย

ประโยชน์ที่จะได้รับ

- การรับซื้อไฟฟ้าจากโครงการน้ำเทิน 2 จะทำให้ไทยสามารถจัดหาไฟฟ้าเพื่อตอบสนองความต้องการใช้ไฟฟ้าที่จะเพิ่มขึ้นในปี 2552 - 2553 โดยเฉพาะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ให้มีไฟฟ้าใช้เพียงพอ โดยราคารับซื้อไฟฟ้าจะต่ำกว่าราคาที่ไทยจะผลิตขึ้นเอง
- สัญญาซื้อขายไฟฟ้านี้เป็นการกระทำขึ้นภายใต้กรอบบันทึกความเข้าใจระหว่างรัฐบาลไทยกับรัฐบาล สปป.ลาว ซึ่งจะเป็นประโยชน์ร่วมกันและนำไปสู่การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างประเทศทั้งสอง

นโยบายด้านอนุรักษ์พลังงาน

ความก้าวหน้าการดำเนินการประหยัดพลังงาน

สนพ. ได้จัดทำข้อเสนอมาตรการประหยัดพลังงาน เพื่อรองรับผลกระทบปัญหาราคาน้ำมันแพง และภาวะการขาดแคลนน้ำมันเชื้อเพลิง อันเนื่องมาจากสถานการณ์ความขัดแย้ง ระหว่างสหรัฐอเมริกากับอิรัก ซึ่งคณะ รัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ 8 ตุลาคม 2545 ประกอบด้วย มาตรการของภาคราชการ และมาตรการสำหรับประชาชนทั่วไป โดยมีรายละเอียด ดังนี้

(1) มาตรการสำหรับส่วนราชการ เป็นมาตรการบังคับ โดยมอบหมายให้หัวหน้าส่วนราชการเป็นผู้กำกับดูแล ตรวจสอบผลการดำเนินการแล้วให้รายงานต่อ สนพ. เป็นประจำทุกไตรมาส แบ่งเป็น

- **ด้านไฟฟ้า** ให้ทุกส่วนราชการ ลดปริมาณการใช้ไฟฟ้าลงไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 จากปริมาณการใช้เฉลี่ยต่อเดือนของปีงบประมาณ 2544
- **ด้านน้ำมัน** ให้ทุกส่วนราชการลดค่าใช้จ่ายในส่วนน้ำมันเชื้อเพลิงลงไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 จากค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของปีงบประมาณ 2544

(2) มาตรการสำหรับประชาชนทั่วไป โดยให้ สนพ. รณรงค์ ประชาสัมพันธ์ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ เพื่อกระตุ้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการลดปริมาณการใช้พลังงาน อาทิ ตั้งอุณหภูมิเครื่องปรับอากาศที่ 25 - 26 องศาเซลเซียส การขอความร่วมมือจากภาคเอกชนในการปิดไฟป้ายโฆษณา และไฟส่องอาคารภายหลังเวลา 24.00 น. การปิดเปิดห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ โดยใช้เวลาเปิดไม่เกินวันละ 12 ชั่วโมง การรณรงค์ให้ประชาชนขับรถประหยัด ไม่เกินความเร็วสูงสุดตามที่กฎหมายจราจรกำหนด คือ บนทางธรรมดา 90 กม./ชม. บนทางด่วน 110 กม./ชม และบนมอเตอร์เวย์ 120 กม./ชม. เป็นต้น

เพื่อให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 8 ตุลาคม 2545 หน่วยงานได้ดำเนินการต่างๆ เพื่อลดปริมาณการใช้ไฟฟ้าและน้ำมัน สรุปได้ดังนี้

ด้านไฟฟ้า

เครื่องปรับอากาศ

- กำหนดเวลาเปิด - ปิด เครื่องปรับอากาศ และปิดเวลาพักเที่ยง รวมทั้ง ปรับอุณหภูมิเครื่องปรับอากาศไม่ต่ำกว่า 25 องศาเซลเซียส
- เปลี่ยนเครื่องปรับอากาศที่อายุการใช้งานเกิน 10 ปี
- ทำความสะอาดแผ่นกรองอากาศอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง

ลิฟท์

- กำหนดเวลาการเปิด - ปิดลิฟท์ หลีกเลี่ยงการใช้ลิฟท์กรณีขึ้น - ลง ชั้นเดียว และปิดลิฟท์วันหยุดราชการ
- ปรับลิฟท์ให้ใช้งานได้ชั้นเว้นชั้น และใช้ลิฟท์ด้วยกันเมื่อขึ้นลงด้วยกัน
- ตัดไฟอัตโนมัติหากไม่มีการใช้ลิฟท์เป็นเวลานาน

อุปกรณ์ไฟฟ้า

- ถอดปลั๊กทุกครั้งหลังเลิกใช้งาน และตรวจสอบบำรุงรักษาอยู่เสมอ
- เลือกรื้อ/เช่า เครื่องใช้สำนักงานที่ประหยัดพลังงาน
- ไม่นำเครื่องใช้ไฟฟ้าส่วนตัวมาใช้ที่ทำงาน
- ควบคุมการใช้ตู้เย็นอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ใช้ตู้เย็นเบอร์ 5 และไม่นำอาหารร้อนแช่ตู้เย็น เป็นต้น
- ควบคุมการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์อย่างมีประสิทธิภาพ

แสงสว่าง

- กำหนดเวลาการเปิด - ปิด และปิดไฟในช่วงพักกลางวัน ลดจำนวนหลอดไฟที่เกินจำเป็น และทำความสะอาดหลอดไฟฟ้าทุก 3 เดือน
- ออกแบบอาคารโดยคำนึงถึงการประหยัดพลังงาน

ด้านน้ำมันเชื้อเพลิง

- ใช้น้ำมันที่มีค่าออกเทนตรงตามชนิดของเครื่องยนต์ ตรวจสอบเช็คสภาพรถยนต์เป็นประจำ รวมทั้งทั้งดับเครื่องยนต์เมื่อจอด
- ควบคุมการใช้รถยนต์ส่วนบุคคลให้มีประสิทธิภาพเท่าที่จำเป็นอย่างเคร่งครัด
- ส่งเอกสารโดยใช้บริการไปรษณีย์หรือโทรสารแทน หากจำเป็นต้องเดินทางไปส่งเอกสาร ให้ใช้รถยนต์ขนาดเล็ก

- ต้องดูแลให้มีการปฏิบัติตามกฎจราจรอย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะเรื่องกำหนดอัตราความเร็วของรถยนต์
- อบรมพนักงานขับรถให้มีความรู้ถึงการใช้พลังงานในการขับขี่รถยนต์

เนื่องจากความไม่แน่นอนของวิกฤตการณ์ระหว่างสหรัฐอเมริกาและอิรัก คณะรัฐมนตรีในการประชุมวันที่ 18 มีนาคม 2546 ได้เห็นชอบมาตรการประหยัดพลังงานตามที่กระทรวงพลังงานได้เสนอเพิ่มเติม ประกอบด้วยมาตรการบังคับภาครัฐและมาตรการส่งเสริมภาครัฐ ดังนี้

มาตรการบังคับภาครัฐ

- ปรับลดงบประมาณค่าใช้จ่ายน้ำมันและไฟฟ้าสำหรับปีงบประมาณ 2546 ลงร้อยละ 5
- ให้ปิดไฟสองป้ายและสองอาคาร ยกเว้นหน่วยงานที่ให้บริการแก่สาธารณชนตลอด 24 ชั่วโมง เช่น สถานพยาบาล สถานีตำรวจ เป็นต้น
- ให้หน่วยงานราชการที่มีช่องทางประชาสัมพันธ์ ให้ความร่วมมือในการประชาสัมพันธ์ข้อความหลักของโครงการ "พลังไทย ลดใช้พลังงาน"

มาตรการส่งเสริมภาครัฐ

- จัดให้มีการแข่งขันการลดการใช้ไฟฟ้าในระดับหมู่บ้าน อำเภอ และจังหวัด โดยอาศัยช่องทางของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน
- สนพ. ร่วมกับสถาบันการศึกษา ร่วมจัดเจ้าหน้าที่ให้บริการ แก่หน่วยงานราชการ และรัฐวิสาหกิจด้านตรวจเช็คสภาพเครื่องยนต์, ทำความสะอาดแผ่นกรองอากาศ ของเครื่องปรับอากาศ เป็นต้น

นอกจากนั้น คณะรัฐมนตรีในการประชุมเมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม 2546 ได้มีมติเห็นชอบในหลักการให้นำเงินเหลือจ่าย ณ วันสิ้นปีงบประมาณ พ.ศ. 2546 ประเภทสาธารณูปโภคที่เกิดจากส่วนราชการ และรัฐวิสาหกิจประหยัดค่าไฟฟ้าและน้ำมันได้เฉพาะส่วนที่เกินร้อยละ 5 ไปเป็นเงินรางวัลประจำปี

ปัญหาอุปสรรคและปัจจัยต่อความสำเร็จ

จากการดำเนินการให้หน่วยงานต่างๆ ปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว พบว่า บางหน่วยงานไม่สามารถลดปริมาณการใช้ไฟฟ้าและน้ำมันเชื้อเพลิงได้ เนื่องจากจำนวนบุคลากร จำนวนอาคารเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นผลมาจากการปรับเปลี่ยนโครงสร้างระบบราชการ มีการโอนย้ายหน่วยงานจากกระทรวงเดิมไปสังกัดกระทรวงใหม่ ส่งผลให้ปริมาณการใช้พลังงานเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย นอกจากนี้ บางหน่วยงานยังไม่เข้าใจวิธีการเก็บข้อมูลและวิธีประเมินผลการใช้พลังงาน

การดำเนินการตามพระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. 2535

ตามพระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. 2535 ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการและกองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานขึ้น เพื่อช่วยสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ด้านอนุรักษ์พลังงานของประเทศ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งสำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน (สนพ.) ได้ทำหน้าที่กำกับดูแลแผนงานภาคความร่วมมือและแผนงานสนับสนุน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของแผนยุทธศาสตร์การอนุรักษ์พลังงานของประเทศ และในช่วงปี พ.ศ. 2546 สนพ. ได้มีการพิจารณากลับกรองโครงการต่างๆ ที่ขอรับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน ดังนี้

1. การดำเนินการตามแผนงานภาคความร่วมมือ โครงการที่ได้รับการสนับสนุน จากกองทุนส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน ภายใต้แผนงานภาคความร่วมมือ ดังนี้

(1) โครงการส่งเสริมการใช้พลังงานหมุนเวียน จำนวน 11 โครงการ

- โครงการระบบผลิตและจำหน่ายไฟฟ้าด้วยพลังงานทดแทนผสมผสานสำหรับหมู่บ้านในชนบท(กรณีหมู่บ้านเกาะจิก)

- โครงการสาธิตการใช้พลังงานแสงอาทิตย์สำหรับสวนจิตรลดา
- โครงการส่งเสริมการผลิตถ่านและการจัดการทรัพยากรไม่อย่างมีประสิทธิภาพ
- โครงการทดลองอุปกรณ์ประหยัดพลังงานไฟฟ้าสองสว่างบนทางพิเศษ
- โครงการปรับปรุงระบบรวบรวมก๊าซเพื่อสนับสนุนโครงการผลิตกระแสไฟฟ้า โดยใช้ก๊าซชีวภาพ จากหลุมขยะ
- โครงการพัฒนาพลังงานลมเพื่อสูบน้ำ
- โครงการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีก๊าซชีวภาพในการจัดการน้ำเสียในโรงงานแปงมันสัมปะหลังเพื่อการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม
- โครงการส่งเสริมการผลิตก๊าซชีวภาพเพื่อเป็นพลังงานทดแทนในโรงงานอุตสาหกรรมแปงมันสัมปะหลัง
- โครงการส่งเสริมและสนับสนุนการผลิตก๊าซชีวภาพจากน้ำเสียอุตสาหกรรมเพื่อใช้ทดแทนน้ำมันเชื้อเพลิงด้วยระบบ UASB
- โครงการส่งเสริมการใช้ก๊าซชีวภาพจากระบบจัดการน้ำเสียโรงฆ่าสัตว์

(2) โครงการส่งเสริมธุรกิจด้านการอนุรักษ์พลังงาน จำนวน 4 โครงการ

- โครงการระบบเครือข่ายสารสนเทศด้านพลังงานและสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย
- โครงการแท็กซี่อาสาสมัครใช้ก๊าซ NGV จำนวน 10,000 คัน
- โครงการจัดซื้อรถเก็บขนมูลฝอยชนิดใช้ก๊าซธรรมชาติเป็นเชื้อเพลิงของกรุงเทพมหานคร
- โครงการประหยัดพลังงานในการบ่มใบยาสูบ ระยะที่ 3

(3) โครงการศึกษา วิจัย และพัฒนา จำนวน 5 โครงการ

- โครงการพัฒนาต้นแบบเครื่องวัดพลังงานไฟฟ้าตามช่วงเวลาความแม่นยำสูง
- โครงการศึกษาการประหยัดพลังงานในอุตสาหกรรมการบ่มใบยาสูบขนาดเล็ก
- โครงการประเมินผลและปรับปรุงชุดอุปกรณ์ก๊าซธรรมชาติ แบบเชื้อเพลิงทรีสำหรับรับรถยนต์เบนซิน
- โครงการปรับเปลี่ยนรถโดยสารใช้น้ำมันดีเซลเป็นรถโดยสารใช้ก๊าซธรรมชาติ
- โครงการศึกษาการกำหนดยุทธศาสตร์ เพื่อการพัฒนากิจการพลังงานของประเทศไทย และการปรับโครงสร้างกิจการไฟฟ้า

2. การดำเนินการตามแผนงานสนับสนุน โครงการที่ได้รับการสนับสนุนกองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน ภายใต้แผนงานสนับสนุน ประกอบด้วย โครงการพัฒนาด้านบุคลากร และโครงการด้านประชาสัมพันธ์ ได้แก่

โครงการพัฒนาบุคลากร

(1) การพัฒนาหลักสูตร สื่อการสอน แบบเรียน คู่มือ และเครื่องมือที่ใช้ประกอบการฝึกอบรมและทำงาน และห้องปฏิบัติการ ประกอบด้วย โครงการนิทรรศการพลังงาน Energy Fair โครงการจัดทำสื่อนิทรรศการด้านอนุรักษ์พลังงาน ช่วงที่ 2 จัดทำเอกสารเผยแพร่เทคโนโลยีการอนุรักษ์พลังงาน ที่ประสบผลสำเร็จ จัดพิมพ์คู่มือการฝึกอบรมหลักสูตรผู้รับผิดชอบด้านพลังงาน (PRE) สำหรับอาคารควบคุมและโรงงานควบคุม การจัดทำเอกสารด้านวิจัยเพื่อประกอบการประชุมวิชาการนานาชาติเรื่อง International Conference on Sustainable Energy and Green Architecture : Climate Responsive Building Design

(2) การฝึกอบรมบุคลากรระยะสั้นในประเทศ ประกอบด้วย โครงการย่อย 8 โครงการ ซึ่งเน้นการให้ความรู้ความเข้าใจและทักษะต่างๆ ด้านอนุรักษ์พลังงานแก่เจ้าหน้าที่ของภาครัฐและบุคคลทั่วไป ได้แก่

- โครงการก่อสร้างศูนย์แสดงเทคโนโลยีการอนุรักษ์พลังงาน
- โครงการฝึกอบรมเรื่องพลังงานหมุนเวียน
- โครงการค่ายฝึกอบรมหลักสูตรผู้รับผิดชอบด้านพลังงานในอาคารควบคุม
- โครงการสร้างชุดเครื่องมือสำหรับดำเนินการให้เกิดการจัดการทรัพยากรในโรงเรียนแบบบูรณาการ
- โครงการฝึกอบรมด้านการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม
- โครงการออกแบบและวางผังชุมชนที่ประหยัดพลังงาน

- โครงการจัดอบรมเชิงวิชาการเรื่อง การจัดการของเสียและกากอุตสาหกรรมและการจัดสัมมนาเรื่อง ธุรกิจการจัดการของเสียควรปรับตัวอย่างไร
- โครงการจัดงานสัปดาห์วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ประจำปี 2546 ของกระทรวงพลังงาน
- โครงการจัดประชุมวิชาการนานาชาติเรื่อง เซลล์แสงอาทิตย์ ครั้งที่ 14 และนิทรรศการเรื่องพลังงานแสงอาทิตย์

(3) การส่งบุคลากรเข้ารับการฝึกอบรมและดูงานระยะสั้นต่างประเทศ เป็นการสนับสนุนการเข้าร่วมประชุมระหว่างประเทศระดับนานาชาติ เพื่อการรับรู้ข้อมูลการพัฒนาด้านอนุรักษ์พลังงานของโลก และการเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ได้แก่ การเข้าร่วมประชุม World Conference on Photovoltaic Energy Conservation ครั้งที่ 3 และการเข้าร่วมประชุมนานาชาติเรื่อง Velo - City Conservation 2003 ประเทศฝรั่งเศส

(4) การส่งบุคลากรเข้ารับการศึกษาระดับอุดมศึกษาในต่างประเทศ กองทุนฯ ได้ให้การสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการส่งบุคลากรเข้ารับการศึกษาระดับอุดมศึกษาในต่างประเทศ จำนวน 10 ทน โดยแบ่งเป็นระดับปริญญาเอก จำนวน 7 ทน และปริญญาโท จำนวน 3 ทน

(5) การส่งบุคลากรเข้ารับการศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศ กองทุนฯ ได้ให้การสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการส่งบุคลากรเข้ารับการศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศ จำนวน 41 ทน โดยแบ่งเป็นระดับปริญญาตรี 1 ทน ระดับปริญญาโท 30 ทน และระดับปริญญาเอก 10 ทน

(6) การอุดหนุนการวิจัยแก่นักศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยการสนับสนุนเงินค่าใช้จ่ายในการดำเนินโครงการวิจัย แก่นักศึกษาระดับอุดมศึกษาให้แก่สถาบันศึกษา จำนวน 38 โครงการ

โครงการประชาสัมพันธ์ ในส่วนที่ สนพ. รับผิดชอบ เป็นโครงการประชาสัมพันธ์ ที่ต้องการสร้างกระแสประชาชนทั่วไป ตลอดจนภาครัฐและภาคเอกชนให้เกิดความภูมิใจ ที่ได้เข้ามีส่วนร่วมในการประหยัดพลังงาน ด้วยวิธีที่สามารถปฏิบัติได้ง่าย ในชีวิตประจำวัน และเห็นผลชัดเจน ซึ่งในช่วงปีที่ผ่านมา มีการอนุมัติโครงการทั้งหมด 8 โครงการ ได้แก่

- กิจกรรมสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา 1 -3 ละคร "เพื่อโลก เพื่อเราเจ้าชายน้อย"
 - กิจกรรมสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา 4 - 5 โครงการ "ผู้พิทักษ์พลังงาน"
 - กิจกรรมสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา 1 - 3 โครงการ "ค่ายเยาวชนอนุรักษ์พลังงาน"
 - กิจกรรมผลิตเอกสารเผยแพร่สารความรู้ คู่มือ และโปสเตอร์
 - กิจกรรมพัฒนาและบริการเว็บเพจหลายสอง
 - กิจกรรมโครงการ ศูนย์ประชาสัมพันธ์รวมพลังหลายสอง
-

ส่วนที่ 6

ความร่วมมือระหว่างประเทศด้านพลังงาน

การพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศด้านพลังงาน เป็นกรอบงานหนึ่งซึ่งกระทรวงพลังงานให้ความสำคัญ โดยการเข้าร่วมเป็นสมาชิกของกลุ่มความร่วมมือต่างๆ อาทิ กลุ่มอาเซียน (ASEAN) และกลุ่มเอเปค (APEC) เป็นต้น สำหรับสำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน ทำหน้าที่เป็นหน่วยประสานงานหลักด้านพลังงาน ภายใต้กรอบความร่วมมือต่างประเทศที่สำคัญ ได้แก่ กรอบความร่วมมือ ASEAN, APEC, BIMST - EC, และ GMS และในปี 2546 ความก้าวหน้าในการดำเนินงานด้านพลังงาน ภายใต้กรอบความร่วมมือดังกล่าว เป็นดังนี้

กรอบความร่วมมือกลุ่มอาเซียน (ASEAN)

การประชุมสัมมนา Japan - ASEAN CDM ณ กรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย เมื่อวันที่ 15 มกราคม 2546 โดยที่ประชุมมีมติต้อนรับประเทศญี่ปุ่นที่ได้เสนอให้ความร่วมมือ และสนับสนุนกลุ่มประเทศอาเซียนในกระบวนการพัฒนา CDM (Clean Development Mechanism) ซึ่งเป็นกระบวนการสำคัญอันหนึ่งภายใต้พันธะ พิธีสารเกียวโต (Kyoto Protocol) ในการที่จะลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์สู่บรรยากาศโลก ในการนี้ ผู้แทนจากประเทศต่างๆ ได้กล่าวถึงผลการดำเนินการในกระบวนการ CDM ของแต่ละประเทศ รวมทั้ง ประเทศไทยได้ รายงานผลการดำเนินการอนุรักษ์พลังงานประเทศไทย ที่มีการบริหารจัดการที่ดีและมีประสิทธิภาพตลอดมา โดยการอนุรักษ์พลังงานถือเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการพัฒนา CDM ซึ่งประเทศไทยได้รับการยกย่องว่ามีความก้าวหน้า ในกระบวนการพัฒนา CDM กว่าประเทศอื่นๆ นอกจากนี้ในอนาคตประเทศญี่ปุ่น จะให้การสนับสนุนและช่วยเหลือโครงการพัฒนา CDM แก่กลุ่มประเทศอาเซียน โดยผ่านทางศูนย์พลังงานอาเซียน (Asean Centre for Energy : ACE)

การประชุมระดับเจ้าหน้าที่อาวุโสของคณะกรรมการบริหารศูนย์พลังงานอาเซียน (ACE Governing Council) ครั้งที่ 5 ณ กรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย เมื่อวันที่ 16 มกราคม 2546 และที่ประชุมได้มีมติดังนี้

1. รับทราบผลการดำเนินงานของ ACE และกรอบโครงการความร่วมมือด้านพลังงานกับกลุ่มประเทศต่างๆ อาทิเช่น ประเทศญี่ปุ่น ในส่วนของ SOME-METI Work Programme 2002 - 2003 ประเทศ ออสเตรเลีย ในส่วนของ AEECP Phase III สหภาพยุโรปในส่วนของ EC - ASEAN Energy Facility และ IEA (International Energy Agency) ในส่วนของ ACE-IEA Cooperation เป็นต้น ซึ่งความร่วมมือในกรอบต่างๆ มีความคืบหน้าเป็นอย่างดี
2. ให้ประเทศสมาชิกกลับไปทบทวนแผนความร่วมมืออาเซียนด้านพลังงานปี 2542 - 2547 (ASEAN Plan of Action for Energy Cooperation : APAEC 1999-2004) เพื่อจัดทำแผนความร่วมมือด้านพลังงานปี 2547 - 2552 (APAEC 2004-2009) ฉบับใหม่ รวมถึงการเตรียมยกร่างคณะกรรมการชุดใหม่ เพื่อ ยกร่างแผนฯ APAEC 2004 - 2009
3. การสรรหาผู้อำนวยการ ACE คนต่อไปที่จะมาดำรงตำแหน่งแทนผู้อำนวยการ ACE คนปัจจุบัน ซึ่งจะหมดวาระการทำงานในปี 2546 โดยผู้อำนวยการคนต่อไปเป็นผู้แทนจากประเทศไทย ต่อมา สนพ. ได้ดำเนินการสรรหาผู้อำนวยการ ACE ได้แล้ว คือ ดร.วีรวัฒน์ จันทนาคม และจะดำรงตำแหน่งระหว่างวันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2547 ถึง 1 มิถุนายน พ.ศ. 2550 นอกจากนั้นที่ประชุมได้มีมติให้ประเทศมาเลเซียรับเป็นเจ้าภาพในการประชุม คณะกรรมการบริหารศูนย์พลังงานอาเซียน (ACE Governing Council) ครั้งที่ 6 ในช่วงปลายปี 2546

กรอบความร่วมมือกลุ่ม BIMST - EC

การประชุมผู้เชี่ยวชาญด้านพลังงานภายใต้กรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจ บังคลาเทศ - อินเดีย - พม่า - ศรีลังกา - ไทย (Bangladesh - India - Myanmar - Sri Lanka - Thailand Cooperation : BIMST - EC) ครั้งที่ 4 ณ กรุงย่างกุ้ง ประเทศพม่า ในระหว่างวันที่ 29 - 30 กันยายน 2546 ที่ประชุมได้มีมติดังนี้

1. ให้ ปตท. จัดทำการศึกษารายละเอียด และประเมินแนวทางการลงทุนในการวางท่อส่งก๊าซธรรมชาติ ตามที่ทำการศึกษารายละเอียด เรื่อง เส้นทางวางท่อส่งก๊าซธรรมชาติระหว่างกลุ่มประเทศสมาชิก (Trans BIMST - EC Natural gas Pipeline Routing) ซึ่งได้เสนอแนวทางการวางท่อส่งก๊าซ 2 แนว คือ แนวท่อ เชื่อมต่อระหว่าง ประเทศพม่า - อินเดีย - บังคลาเทศ - ในบริเวณอ่าวเบงกอล (Block A1) และแนวท่อเชื่อมต่อระหว่างพม่าและไทยบริเวณแหล่งเยดากุน (Block M7/M9 - 10)
2. ด้านการพัฒนาพลังงานทดแทน ที่ประชุมรับทราบและได้มีมติให้ดำเนินการต่อไปในเรื่อง 1) การอบรมด้านเทคโนโลยีพลังงานทดแทน 2) การช่วยเหลือทางเทคนิคและ Capacity building ด้าน Biomass gasification และ 3) จัดทำเครือข่ายสถาบันวิจัยและแลกเปลี่ยนนักวิทยาศาสตร์ นอกจากนี้ อินเดียได้เสนอให้มีการหมุนเวียน การอบรมเรื่องพลังงานทดแทนระหว่างประเทศสมาชิก
3. ความก้าวหน้าการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลพลังงานของ BIMST - EC ปัจจุบันประเทศสมาชิกสามารถหาข้อมูลด้านพลังงาน และเศรษฐกิจของประเทศสมาชิกได้จาก <http://www.bimstce-energy.org.mm>.
4. การกำหนดลำดับความสำคัญการดำเนินโครงการในปี 2547 ซึ่งประกอบด้วย โครงการ Trans - power Exchange and Development Project และ Strengthening Education Infrastructure through the Use of Renewable Energy Technologies โดยที่ประชุมขอให้ไทยเป็น Coordinating Country ในโครงการแรก พร้อมทั้งให้จัดทำ Concept Paper of Project ให้แล้วเสร็จภายใน 6 เดือน และให้อินเดียปรับปรุง Concept paper ของ โครงการ Strengthening Education Infrastructure through the Use of Renewable Energy Technologies เสร็จภายใน 3 เดือน
5. แนวทางการดำเนินการในอนาคตของกรอบความร่วมมือในภูมิภาคนี้ ได้เห็นชอบให้ขยายขอบเขตโปรแกรม และโครงการของกรอบความร่วมมือออกไปทั้งด้านไฟฟ้า ถ่านหิน การอนุรักษ์พลังงานและการเพิ่มประสิทธิภาพพลังงาน

กรอบความร่วมมือในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง (GMS)

เมื่อวันที่ 14 มิถุนายน 2543 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบ คำแถลงนโยบายการซื้อขายไฟฟ้า สำหรับการจัดตั้งตลาดซื้อขายไฟฟ้า ในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง 6 ประเทศ (Policy Statement on Regional Power Trade) ตามมติที่ประชุมระดับรัฐมนตรี 6 ประเทศลุ่มแม่น้ำโขง GMS ครั้งที่ 9 ณ กรุงมะนิลา ประเทศ ฟิลิปปินส์ เมื่อวันที่ 13 มกราคม 2543 โดยกำหนดให้จัดทำร่างข้อตกลงว่าด้วยการซื้อขายไฟฟ้า และการสร้างเครือข่ายสายส่งระหว่างรัฐบาล 6 ประเทศลุ่มแม่น้ำโขง เพื่อเป็นแนวทางในการจัดตั้งตลาดซื้อขายไฟฟ้า และการพัฒนาระบบเครือข่ายสายส่งเชื่อมโยงระหว่าง 6 ประเทศอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงอย่างเป็นทางการ

คณะทำงานด้านการเชื่อมโยงเครือข่ายสายส่งและการซื้อขายไฟฟ้า 6 ประเทศลุ่มแม่น้ำโขง (EGP) ธนาคารโลก (World Bank) และธนาคารพัฒนาแห่งเอเชีย (Asia Development Bank) ได้ร่วมจัดทำร่างข้อตกลงฯ ขั้นสุดท้าย ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากคณะทำงานด้านพลังงานของอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงในการประชุมครั้งที่ 6 และจากคณะทำงานระดับเจ้าหน้าที่อาวุโสในการประชุมครั้งที่ 8 ณ กรุงฮานอย ประเทศ เวียดนาม เมื่อเดือนธันวาคม 2544 ต่อมา ในการประชุมระดับรัฐมนตรี ครั้งที่ 11 เรื่อง โครงการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง 6 ประเทศ (GMS) ที่ประเทศกัมพูชา ที่ประชุมได้ให้ความ เห็นชอบในร่างข้อตกลงฯ ดังกล่าว และเห็นควรให้มีการลงนามร่างข้อตกลงฯ ระหว่างรัฐบาล 6 ประเทศ ในการประชุมสุดยอดผู้นำ GMS (GMS Summit) ครั้งที่ 1 ซึ่งจะจัดขึ้น ณ กรุงพนมเปญ ประเทศกัมพูชา ในวันที่ 3 พฤศจิกายน 2545

คณะรัฐมนตรีในการประชุมเมื่อวันที่ 8 ตุลาคม 2545 เห็นชอบร่างข้อตกลงว่าด้วยความร่วมมือด้านการซื้อขายไฟฟ้า และการสร้างเครือข่ายสายส่ง ระหว่างรัฐบาล 6 ประเทศอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง และมอบหมายให้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน (นายพงศ์เทพ เทพกาญจนา) ในฐานะผู้แทน รัฐบาลไทย เข้าร่วมในพิธีลงนามข้อ ตกลงว่าด้วยความร่วมมือด้านการซื้อขายไฟฟ้า และการเชื่อมโยงระบบส่ง ของประเทศในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง ในการประชุมสุดยอดผู้นำ GMS ครั้งที่ 1 ณ กรุงพนมเปญ ประเทศกัมพูชา เมื่อวันที่ 3 พฤศจิกายน 2545 หลังจากนั้น คณะรัฐมนตรีในการประชุมเมื่อวันที่ 3 มิถุนายน 2546 ได้มีมติเห็นชอบให้กระทรวงการต่างประเทศ ออกสัตยาบันสาร ข้อตกลงฯ ซึ่งจะส่งผลให้ข้อตกลงฯ มีผลบังคับใช้โดยเร็ว หมายถึงการจัดตั้งคณะกรรมการประสานงานซื้อขาย ไฟฟ้า (Regional Power Trade Coordination Committee : RPTCC) และจัดทำข้อตกลงด้านเทคนิคในการซื้อขายไฟฟ้า (Regional Power Trade Operating Agreement : PTOA) เพื่อให้การจัดตั้งตลาดซื้อขายไฟฟ้า และการเชื่อมโยงระบบเครือข่ายสายส่ง ระหว่างประเทศ สมาชิก เกิดผลสำเร็จเป็นรูปธรรม ซึ่งจะส่งผลดีทั้งในด้านสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจ และการเพิ่มความมั่นคงของระบบไฟฟ้าโดยรวม
